

NAŠE OGORČENJE IN PROTEST PROTI NASILJU

Trdno za Titom in ZKJ!

Po letu 1948, v katerem nas je hotel Stalin s svojim odvratnim in prezira vrednim nasiljem spraviti na kolena in zbrisati novo Jugoslavijo s sveta, take enotnosti in čvrstosti med našimi ljudmi, kot jo doživljamo te dni, še ni bilo. Kot granitna stena smo se v letu neslavnega informbiroja pred dvema desetletjema postavili v bran za svetle pridobitve naše revolucije in naše poti v socializem. Kot en sam moz je vsa Jugoslavija vstala in sledila tovarišu Titu — prav to pa se ponavlja danes, ko vas napreden svet odločno obsoja ključno okupacijo Češkoslovaške in nezaslišano nasilje armad 5 »socialističnih« držav. Zlepa nismo v zadnjih 20 letih zasledili med našimi ljudmi toliko priznanj Zvezi komunistov Jugoslavije kot te dni, še posebnega priznanja pa je deležna resolucija CK ZK Jugoslavije, ki so jo sprejeli 23. avgusta.

V trenutku, ko v torek popoldne zaključujemo to stran, govorijo radijske postaje o vrnitvi najvišjih čeških predstavnikov iz Moskve. Blokovska politika je grobar neodvisnosti. To so na svoji koži te dni doživeli prebivalci Češke in Slovaške. Praga spet dila svobodnejše, čeprav je priča ogromne škode, da ni li ne govorimo o hudem in skoraj nepopravljivem udarcu, ki ga je agresija Sovjetske zveze in njenih satelitov ta teden prizadejala mednarodnemu delavskemu in komunističnemu gibanju. Po hod oklepnih divizij varšavskega sporazuma je podrl premnoge predstave o svetlih straneh socializma. Vsaj 50 let ne bo mogoče popraviti škode, ki so jo s svojim nerazumnim usodnim korakom napravili Sovjetska zveza in njeni širje partnerji. Potepali so duha in določila samega varšavskega sporazuma, predvsem pa so prizadejali nepopravljivo škodo socialističnim načelom, ideji in morali! Potepali so najlepše ideale socializma, te naše svetle bodočnosti, hkrati pa ogrozili mir v Evropi in na svetu.

To zadnje je naše ljudi najbolj prizadelo. Zgrušali in borili smo se in se bomo nad slehernim nasiljem, pa naj se dogaja v Vietnamu, na bliž-

njem Vzhodu ali na Kubi ali kjerkoli na svetu, kjer imperialisti krvavo dušijo želje nerazvitih dežel Azije, Afrike in Latinske Amerike. V primeru poteptane svobode in državne nedotakljivosti bratske Češkoslovaške smo prav tako dvignili naš pravični glas — zakaj socializem je postal svetovna praksa in teptanje njegovih načel v CSSR nas prizadene v celoti!

Prisluhnili smo našim ljudem te dni in iz obsežnega

zbrnega gradiva izluščili smo nekatere najbolj značilne dokumente. Ne glede na to, kako se bo danes in jutri razvijal nadaljni položaj v CSSR, so naši delovni ljudje jasno in odločno povedali: obsojamo nasilje, nikomur ne dovoljujemo vmešavanja v notranje zadeve neodvisnih dežel! Krepiamo ustvarjalne sile naših narodov našo obrambno moč in z vsemi silami nadaljujemo izgradnjo naše socialistične družbe!

Brežice: za reformo in samoupravljanje

Tudi v brežički občini je ustanovljena okupacija ali Varšavskega pakta sprožila val ogorčenja in obsodb. 23. avgusta so s skupne seje vodstev družbeno političnih organizacij poslali solidarnostno pismo ambasadi CSSR in centralnemu komiteju ZKJ, protestno pismo pa ambasadi ZSSR v Beogradu. 23. avgusta so se začeli odprti sestanki organizacij ZK, na katerih sodelujejo tudi občinski člani SZDL. Na teh sestankih obsojajo neumotvljeno okupacijo

in izražajo popolno podporo stališčem CK ZKJ. V delovnih organizacijah so v odmorih sklicali protestna zborovanja (Tovarna poljstva, Agraria, Opekarna, kmetijska obrat GG Brežice itd.), na katerih so izrazili soglasno podporo stališčem našega vodstva. Povod so na sestankih dogovarjali tudi o tem, kako se bolj uspešno gospodarstvo in družbeno reformo ter uveljaviti našo najprej socialistično pridobitev delavske samoupravljanje.

Sevnica: zdaj nam je potrebna enotnost!

Ker v Sevnico dolgo ni bilo posebne izdaje »DELA«, so bili ljudje prvi dan vezani na radijska poročila. »Vojaško posredovanje v CSSR pomeni dolgočasno škodo za ves socialistični svet in njegov

ugled. S silo uprjati se demokracizaciji in pohodu humanega socializma je največja napaka, ki jo je mogoče narediti, zato protestiramo proti takim metodam.« Tako govorijo ljudje v medsebojnem pogovoru, tako so menili na sestanku širšega političnega aktivna v četrtek, 23. avgusta na protestnem zborovanju v Koptarni in sestankih v drugih delovnih organizacijah, odkoder so poslali brzojavke in pisma našim partijskim vodstvom.

Bela krajina: vsa-ka dežela naj si sama izbira pot v socializem!

Ob okupaciji Češkoslovaške je v obeh belokranjskih občinah zavrelo! »Okupator, čeprav socialističen, naj se tako umakne iz CSSR, bratska dežela pa naj si sama izbira svojo pot v socializem!« — tak je bil odmev na številnih protestnih zborovanjih, ki so bila te dni na Suhorju, v Metliki, v ISKRI, ZORI, v BELTU in BELSADU, v tovarni BETI, pa na velikem zborovanju v Črnomlju, kjer je pred več sto domačini govoril poslanec Niko Belopavlovič. Enake in podobne izraze globokega ogorčenja smo slišali v nedeljo tudi na zborovanjih v Adlešičih, Starem trgu, na Vinici, v Semiču in Dragatušu.

Povsod je občutili izredno samozavest in občutek, da smo v naši domovini enotni, čvrsto zbrani okrog Zveze komunistov in našega vodstva. V Metliki in Črnomlju so ponudili svojo pomoč, denar in stanovanja češkim družinam.

Djordje Andrejević-Kun: PREHOD ČEZ REKO (1945)

Bela krajina pozdravlja svoje partizane

Ob 25-letnici ustanovitve XV. SNOUB — »BELOKRANJSKE« in ob 25-letnici »...« oficirske šole glavnega štaba NOV in POS vabimo borce, aktiviste NOB in prebivalstvo Slovenije ter bratske Hrvatske na veliko:

PARTIZANSKO ZBOROVANJE

ki bo v nedeljo, 1. septembra 1968 ob 10.30 v parku ob Cesti bratstva in prijateljstva v Metliki. Na zborovanju bo govoril predsednik skupščine SRS Sergej Kraigher.

SPORED PROSLAV.

- ob 6. uri: godba in koncert godbe na pihala
 - ob 9. uri: odkritje spominske plošče v metliški osnovni šoli. Otvoritev spominske razstave XV. SNOUB — »BELOKRANJSKE«.
- Pri proslavi bodo sodelovali: mestna godba na pihala, mladinski pevski zbor iz Jesenic, pevski zbor France Prešeren iz Kranja, domači folklorni ansambli in tamburaši.
- Po zborovanju bo v Metliki veselo partizansko rajanje. Dobro razpoloženje vam zagotavljajo Belokranjci!
- Prisrčno vabljeni!

OBCINSKA ODBORA ZZB NOV
ČRNOMELJ IN METLIKA

Novo mesto: komunisti in občani kot eno

Val ogorčenja in obsodb se je sprožil med občani novomeške občine še po prvih radijskih poročilih o okupaciji CSSR. 23. avgusta je bila v Novem mestu seja medobčinskega sveta ZKS, na kateri je član sveta seznanil s okupacijo CSSR in s stališči CK ZKS tov. Niko Silih. Istega dne popoldne je bil sestanek političnega aktivna, na katerem je Bogdan Osoinik seznanil prisotne s zgodovino češkega primera 23. avgusta je bil seznanjen sekretarjev organizacij ZK, na katerem je bil izdelan načrt politične akcije. Še istega dne so se začela protestna zborovanja po delovnih kolektivih (NOVOTEKS, IMV, NOVOLEN in drugod). 24. avgusta so organizacije ZK začele sklicovati odprto seznanila. Takšni sestanki so se bili v vseh organizacijah v Novem mestu, na Malem in Velikem Slatniku, v Dol. Toplicah, Zuhemberku in Mirni peči, drugod pa jih še sklicujejo.

Krško: soglasna obsodba okupacije

V krški občini so 23. avgusta, kot naj dan po začeti agresiji na CSSR, sklicali zbor občinskega političnega aktivna in z njega skupaj z občinskimi vodstvi družbeno političnih organizacij odposlali solidarnostno pismo ambasadi CSSR v Beograd. Takoj nato so se po delovnih organizacijah začele izredne seje samoupravnih organov, na katerih so s političnimi delavci protestno potrdili in obsodili okupacijo ali Varšavskega pakta. Nato so se v Čebulci, Agrokombinatu, Papirkonfekciji, Kovinarski in drugih kolektivih začela protestna zborovanja delavcev. Povod so sprožili protestne brzojavke, v katerih so obsodili okupacijo CSSR in enotno podprli stališča CK ZKJ in našega vodstva.

23. in 24. avgusta je bilo 16 razgovorov v vseh večjih krajevnih središčih, na katerih se je potknila izredna enotnost v obsodbi nesprejemljive akcije tujih enot v CSSR. V občinskih vodstvih poudarjajo, da je v teh dneh zelo veliko stitov s občani, v raspo loženju občanov pa je povod izredna stoenost in enotnost.

Trebnje: protest in zaskrbljenost

Ze na dan okupacije CSSR so se v Trebnjem zbrala ožja vodstva občinskih družbeno političnih organizacij in obojalo to nepremišljeno dejanje. V četrtek so bili na seji občinske skupščine odborniki ogorčeni nad tem, da so sile varšavskega sporazuma na tako surov in ponižujoč način poskušale vreči sedanje partijsko in državno vodstvo v prijateljski deželi. Predsedstvu ZKJ, republiškem izvršnemu svetu in republiškega sindikalnemu svetu, so s seje poslali protestna pisma. Na predlog občinskega komiteja ZK in izvršnega odbora občinske konference SZDL so bili v petek, soboto in nedeljo sestanki krajevnih organizacij po vsaj občini.

21. avgusta so se zbrali v Trebnjem na prvi umetniški na svoj prvi Tabor in takoj poslali CK ZKJ pismo, v katerem pravijo, da je okupacija CSSR zagrenila njihovo umetniško ustvarjanje in zaradi nje ostro protestirajo.

OD 29. AVGUSTA DO 8. SEPTEMBRA

Okrog 30. avgusta in 6. oz. 8. septembra padavine. V ostalem suho in tudi lepo vreme.

Dr. V. M.

ZE ILIRI SO PEKLI NA RAZNJU! Na sliki vidite preporatorko Narodnega muzeja Darinko Virant, ki drži v roki ostanke glinastega raznja, izkapanega v »Virskem mestu« nad Stično. Bi radi zvedeli kaj o naselbinah, ki sodi v homerske čase? Ali o mestu pod rušo na Otoku pri Dobravi? V Drnovem pa so izkopali dolej najlepši rimski mozaik, kar jih je bilo najdenih pri nas po osvoboditvi! Več o tem berite v reportaži na 10. strani.

Češkoslovaško ljudstvo se le dni bori tudi s humorjem in ironijo proti železni pesti okupacije. Nekaj primerov:

Napis na plakatu: »Lenin zbudil se, Brežnjevi je zno-rel... Dvajset let smo poglabljali prijateljstvo z Rusi. Zdaj smo na dnu...«

Sovjetski vlak z elektronskimi napravami za odkrivanje tajnih radijskih postaj je pripeljal na železniško postajo. Češki železničarji so ga zapeljali na stranski tir. Na postajo je pripeljal tovorni vlak. Ni je po čudnem naključju iztiril prav na postaji. Sovjetski vlak ni mogel ne naprej ne nazaj... Na plakatu piše: »Ivan, vrni se domov, Aljoša spi z Natašo. Mama...« Skoraj vsi kačipoti po ČSSR so pre-mazani. Ostali so le tisti, na katerih piše MOSKVA 2000 km... Ko so začeli po cestnih ulicah krožiti avtomobili z agenti, ki so aretirali ljudi, so začeli ljudje snemati napise ulic in številke s hiš. V nekem mestu so obrnili vse kačipote v napačno smer, tako da je kolona tankov dve uri izgubljena krožila po mestu... V Trenčinu so češki železničarji namenoma naredili zmedo, kar je povzročilo sletenje med sovjetskimi in bolgarskimi poljaki... Ljudstvo ne daje okupatorjem ne kruha ne vode. Videli so sovjetske voja-ke, kako so iskopavali krompir na njivah... Sovjetski in drugi vojaki okupacijskih sil so ponedelki ljudem, da so jih prišli rešiti kontrarevolucije, drugi, da so prišli na orožne vaje, tretji pa so celo mislili, da so v zahodni Nemčiji. Nihče pa ni od svoje-ga poveljstva slišal resni-ce... Ko je prišel predsednik Svoboda v Moskvo, je sovjetska televizija oddajala prizor, ko se Svoboda in Brežnjevi objemata. Objela sta se se, toda ob neki dru-gi, prejšnji priložnosti... Kubanski premier Fidel Ca-stro je dejal, da je bila in-tervencija v ČSSR kršitev mednarodnega prava, a da je bila spoliitično primerna. Za spohufšanje ČSSR pa da sta kriolj Amerika in ZKJ, ki je najhujši agent ameriškega imperializma v komunističnem svetu...

Dogodki, ki so se sprožili tisto usodno noč med torkom in sredo - 20. in 21. avgusta letos - so vžgali pečat sramote Sovjetski zvezi in povzdignili češkoslovaško ljudstvo, ki je dalo vsem drugim narodom zgled, kako je treba ljubiti domovino in se zanj bojevati in celo umreti. Tisto »črna« sredo so se dokončno podrla marsikateri iluzije, posebno tista, da so voditelji v Kremlju socialisti. Socialisti ne ravnaajo tako. Tako ravnaajo imperialisti. Zakaj pred dobrim tednom dni sovjetski tanki in tanki Poljske, Nemške DR, Madžarske in Bolgarije niso pomendrali samo meja neodvisne, socialistične ČSSR, ampak tudi načela, ki naj bi uravnavala odnose vsaj med socialističnimi državami in komunističnimi partijami - načela enakopravnosti, medsebojne strpnosti in spoštovanja, tovariškega poravnavanja nesoglasij in priznavanja različnih poti v socializem.

»Črna sreda«

To je bil dan, ko so bili še vsi otopeli od nenadnega udarca: Čehi, Slovaki, Jugoslovani, Evropa, svet. Mar niso voditelji SZ v Čierni in potem voditelji vseh petih držav varšavske zveze v Bratislavi zagotovili voditeljem ČSSR, da imajo pravico do lastne poti v socializem, medtem ko so jim češkoslovaški voditelji zagotovili, da bo ČSSR ostala neomajno zvesta socializmu in »družini socialističnih držav? Potemtakem so bila zagotovila »zaveznikova« samo pretveza, dimna zavesa, za katero so se pripravljali na napad.

Tiso sredo so začela prista-jati na praškem letališču vo-jaška transportna letala, polna vojaštva in orožja. Naj prej je priletelo letalo »antono-rove« s sovjetskimi »turisti«.

Prosilo je, če lahko zašlino pristane. Ko je pristalo, so se iz njega vsuli »turisti« in počistili letališče. To je samo en primer »bratske« taktike in »pomode«, ki jo je varšavska peterica nudila ČSSR.

Tistega dne se je zgodilo še marsikaj drugega. Prvega sekretarja CK KPC Aleksandra Dubčeka in predsednika vlade Černika so sovjetski vojaki odpeljali neznanu kam. Kljub temu so se naprej delaje vse ustanove. Vlada je zasedala, CK KPC je pripravil izredni kongres v ilegali, ljudje na ulicah so dopovedovali sovjet-skim in drugim »bratskim« tankistom in vojakom, da v ČSSR ni »kontrarevolucije«, na zidovih so se pojavili tiso-či in tisoči napisov: »Pojdi-te domov!«, skratka vse ljud-stvo je z izredno žilavostjo in pogumom izpričevalo svojo vdanost zakonitemu vodstvu

in zahtevalo odhod okupator-ja. Od prvega dne zasedbe sta češkoslovaško ljudstvo in svet popolnoma pravilno ocenila »bratsko pomoč« varšavske peterice kot okupacijo.

Vseljudska stavka

Drugi dan okupacije - 22. avgusta - je postalo vsako-mur jasno, predvsem pa oku-patorjem, da se ljudstvo ni- kakor ne misli sprizniti z okupacijo in pozdraviti »so-voboditeljev«. Partija je pozva-lja tuje čete, naj se umakne-jo, sicer bo razglasila enour-no generalno stavko. Stavka se je začela opoldne in je tra-jala do enih. To je bil naj-silnejši dokaz enotne ljudske volje: »Okupatorji ven! Ulice ce po mestih in vaseh so opu- stele, lokomotive so piskale, sirene na ladjah in alarmnih napravah tuile, zvonovi v vseh cerkvenih stolpih po ČSSR so zvonili. Zvenelo je, kakor da se je ljudski bes in gnev agnetel in pomešal s temi glasovni nad izdajstvom »zaveznikova« in »bratova«.

V posreditev tega boja je po vsem svetu eksplodiralo ogor-čenje napredne javnosti. Komunistične partije in napred-na gibanja so druga za dru-go obsojala agresijo na ČSSR, v Beogradu pa je četr milijona ljudi poslušalo Mijalka Todoroviča, ko je v imenu naših narodov in naših vodite-lev obsodil okupacijo, kakor jo je bil še en dan prej pred-sednik Tito. Izmed kakih 90 komunističnih in delavskih partij po svetu je samo kakih 14 - in sem je treba priste-ti tudi štiri varšavske va-zale - odobrilo vojaško in-tervencijo v ČSSR. Jugoslavi-ja in Rumunija sta jo odlo-čno obsodili.

Predsednik Svoboda odide v Moskvo

Medtem se je pritisk oku-patorja stopnjeval, z njim vred pa odpor. Ta odpor je slonel - in še vedno stoni - na po-polni prostovoljni disciplini vsega ljudstva, ki je poslušalo navodila svojega zakonite-ga vodstva - vlade ljudske skupščine, partije. Tretjega dne je okupator že »pogasil« vse zakonite, svobodne radijske postaje. Ni pa računal na to, da bo začelo delovati na desetine novih, ki se bodo po-vezovale v pravo radijsko omrežje in 24 ur na dan ob-veščale prebivalstvo ne samo o volji zakonito izvoljenih or-ganov vlade in partije, ampak tudi o trenutnem položaju v mestih in vaseh, o vsakem no- vem premiku okupatorskih čet, o vsakem novem nasilju »bratova«, o vsaki novi splet-ki, o številkah avtomobilov, s katerimi se vozijo pripad-niki sovjetske tajne policije in zapirajo ljudi, o imenih ma-loštevilnih izdajalcev, skrat-ka, o vsem, kar je ljudstvo ho-telo in moralo vedeti. In zgo-dil se je čudež: Kljub obup-nemu prizadevanju okupator-jev, ki je začel z vso naglo-čo dovažati v ČSSR elektrons-ke naprave za odkrivanje in motenje tajnih zakonitih ra-dijskih postaj, je bilo češko-slovaško ljudstvo v zadnjih dneh najbolj obveščena jav-nost na svetu.

Toda pritisk je postajal še-dalje neznosnejši, nasilje še-dalje hujše. Množile so se are-tacije, število mrtvih in ran-jenih je naraščalo. Zakoni-te ustanove so čedalje težje delale. V tem neznosnem po-ložaju se je predsednik Svo-boda odločil, da bo odpotoval v Moskvo na neposredne po-govore s sovjetskimi vodite-

V torek je odpeljal iz Beograda proti Pragi posebni vlak češkoslovaške turiste, ki so zaradi dogodkov doma ostali 5 dni v Beogradu. Na sliki: še en stisk rok in »Tisočkrat hvala, tovariši iz Beograda!«
Telefoto: Tanjug

li. Iz Moskve je prispel od-govor: »Naj pride.«

Kaj se je dogajalo v Kremlju?

Od petka do ponedeljka so se vlečla teška pogajanja v Kremlju. V petek še ni nih-če vedel, kje so Dubček, Čer-nik in drugi voditelji. V sobo-to pa so se že razširile go-vorice, da se tudi oni udeležu-jejo pogajanj. Pozneje so bi-li ti glasovi potrjeni.

Okupator je v ČSSR začel izvajati še hujši pritisk, da bi podprl sovjetske voditelje na pogajanjih v Kremlju. Sov-jetska komanda je začela iz-menjavati čete. Začele so prihajati okrepitve bodisi za-to, ker so bile nekatere oku-patorske enote že »okužene«, bodisi zato, ker je povečjevo računalo, da bodo nove čete po temeljiti spoliitični pri-pravi videle povsod kontrare-volucijo. Porušene stavbe in narejena škoda naj bi bil ti-sti dokaz, da bi nove okrepit-ve prepričali, da je v ČSSR re-snično razvajala kontrarevolu-cija.

Pri tem je sovjetska propa-ganda uporabljala najbolj po-dle in nepošteno metode, da bi dokazala »kontrarevolucij« na Češkoslovaškem. S spretno montiranimi in zrežirani-mi posnetki je sovjetska te-levizija - in z njo vred vsi štirje vazali - oddajala pri-zore s praških ulic, kako lju-dje lezejo na tanke. Ljudje so leali na tanke, da bi Iva-nom dopovedali, naj se vr-nejo domov. Sovjetski dopis-niki pa so si izmišljali pogo-vore, v katerih se češki de-lavci zahvaljujejo sovjetskim vojakom kot odrešiteljem.

Obenem se je stopnjevala propagandna vojna proti vsem tistim, posebno partijskim in drugim naprednim giba-njem in osebnostim, ki so od-ločno obsodili agresijo. Zahod-

ne partije - posebno italijan-sko, ki je najmočnejša v za-hodnem svetu - je Moskva obdožila, da so prišle pod vpliv imperialistične propa-gande, medtem ko je Jugosla-vijo obtožila, da ni tako varno kritizirati Rusov. In tako dalje. Po vsem svetu se je raz-besnela prava propagandna vojna, v kateri Moskva ni vi-dela glavnega sovražnika v ZDA, ampak v partijah in dru-gih naprednih gibanjih. Wash-ington je že prej - in zdaj ponovno - jasno povedal, da je češkoslovaška drama notra-nja »družinska« zadeva komunističnega bloka.

Desnica dviga glavo

Zaradi sovjetske agresije na ČSSR sta desnica in reakci-ja po vsem svetu začeli dvi-gati glavo. Arabski svet, ki si-ecer ni obsodil agresije, ker je popolnoma odvisen za po-moč od Sovjetske zveze, se je združil, ker je dobro razu-mel češkoslovaško lekcijo. Če lahko ena velesila v svo-ji »sferi« dela, kar hoče, bo tudi druga velesila - ZDA - v svoji sferi, pometala z narodi po mili volji. Zato so se združili v Latinski Ameri-ki, Aziji in še marsikje drug-je po svetu. V Evropi so začeli govoriti, da je treba okre-piti atlantski pakt, strniti vrste, pospešiti oboroževanje.

Ko to pišemo, vemo, da so se Svoboda, Dubček, Černik in drugi, ki so sodelovali pri pogajanjih v Kremlju, vrnili v Prago. V tem trenutku ne vemo, kakšen je sporazum, če je bil sploh sklenjen. Kriza bo še dolgo trajala, ker je to kriza predvsem sovjetskih ustanov, ki zaostajajo za bur-nim razvojem. Vsekakor pa lahko rečemo to:

Ljudstvo ČSSR je ustvarilo tako svetel zgled patriotizma in ljubezni do domovine, da smo mu lahko hvaležni. Vsi smo njegovi dolžniki. Pokaza-lo je, da imajo tudi mali na-rodni pravico do življenja, ne-odvisnosti in samostojne po-ti v socializem. Kar je naj-bolj presenetljivo in čudež-no je to, da od češkoslovaške-ga ljudstva te dni kljub tan-kom in prelitvi krvi nismo slišali enega gesla proti soci-alizmu. Nasprotno, Čehi in Slovaki so pobrali zastavo so-cializma - človečnega soci-alizma - iz blata, v katero so jo vrgli sovjetski vodite-lji, in jo čisto in neomadeže-vano dvignili iznad zahrbitih spletk in iznad dogme v pri-hodnost - in s tem ponov-no potrdili socializem kot ve-ro in upanje množic sveta, tudi nas Jugoslovancev, ki jih iz vsega srca občudujemo.

TELEGRAMI

ZADNJE VESTI. PRAGA - In dobro obveščanih krogov v Pragi se je izvedelo, da so na pogaja-njih v Moskvi dosežli v glavnem takle sporazum: 1. Vsi ustavni or-gani ČSSR, politične in družbene ustanove svobodno in normalno nadaljujejo delo. 2. Okupacijska vojska, vseh organi sovjetske varnosti (KGB) se ne bo več vmešavala v notranje zadeve ČSSR. 3. Okupacijska vojska se bo umak-nila iz ČSSR v treh etapah. Takoj se umakne v določene vojašnice, potem iz vse države. Samo na zahodni meji ČSSR bo ostalo ne-kaj enot. 4. ČSSR je obljubila, da v tisku ne bodo objavljeni po-lemični članki na račun držav, ki so okupirale ČSSR. Toda to ne pomeni, da ponovno uvajajo cen-zuro.

PRAGA - Predsednik Svoboda, Dubček, Černik in drugi češko-slovaški voditelji so se vrnili v Prago. Ljudstvo je z ogromnim ve-selem pozdravilo to novice. Vsi so tudi poslušali govor predse-dnika Svobode po radu in televi-ziji.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

TITO ODLOČNO OBSODIL OKUPACIJO ČEŠKOSLOVASKE - Na X. seji centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bila 23. t. m., je o dogodkih v zvezi s Češkoslovaško uvodoma govoril predsednik ZKJ Josip Broz Tito, ki je odločno obsodil okupa-cijo te države po oboroženih silah Sovjetske zveze, Nemške demokra-tične republike, Poljske, Madžar-ske in Bolgarije.

Opravičevanje zasedbe Češkoslo-vaške s tem, češ da je treba zava-rovati češkoslovaške zahodne me-je pred vdorom zahodnonemških čet in enot atlantske zveze, je ne-smiselno, je med drugih poudaril Tito. Gre za nekaj drugega, za to, da bi preprečili napredni razvoj v Češkoslovaški, ki si je po Janu-arskem plenumu zagotovil zelo tr-dne osnove. Če bi zdaj Češkoslova-ška krenila svojo pot, bi se nam-reč našle še druge države, ki bi težile za tem.

Navajanje takšnih razlogov pa bi seveda naletelo v svetu na zelo slab sprejem. Zato okupatorji na-vajajo kot razlog obrambo sociali-stičnih držav oziroma zahodnih meja Češkoslovaške, zaradi katere naj bi bila potrebna ta »bratska pomoč«.

Tito je dejal, da so v Češkoslo-vaški kajpada bili tudi nekateri elementi, ki so sovražni socializmu. Take najdemo povsod, tudi v SZ, celo 50 let po oktobrski revoluciji. Toda češkoslovaška komunistična

partija, češkoslovaško ljudstvo in vojska so dovolj močni, da o-ne-mogočijo vse tiste, ki bi ovirali normalen socialističen razvoj v dr-žavi.

Pri sovjetskih voditeljih se je utrjevalo prepričanje, da bo najbo-lje, če z eno samo hitro vojaško potezo onemogočijo razvoj v tej državi, ne da bi razmišljali o po-sledicah v svetu, o reagiranju ko-ske in Bolgarije.

Z vojaško potezo so hoteli preprečiti razvoj v ČSSR

munističnih partij neangažiranih držav, kakor tudi o tem, da bo to na roke sovražnikom socializma. Te posledice so zelo slabo preso-dili.

Predsednik Tito je dejal, da je bilo iz njegovih nedavnih pogovo-rov s češkoslovaškimi tovariši raz-vidno, da so le-ti imeli jasno do-določen načrt o izgradnji svoje de-žele. Povedali so, da pripravljajo vse za ustanovitev federacije Če-ske in Slovaške, govorili so o mo-dernizaciji njihove dokaj zastarele industrije in razgrnili še druge probleme, povezane z razvojem v

Češkoslovaški.

Predsednik Tito je poudaril, da je bil to neizvajan napad in akcija, ki so jo sile petih držav, članic varšavskega pakta, storile brez odobritve legalne vlade in drugih zakonitih ogranov oblasti v Češkoslovaški.

Ob koncu svoje uvode besede je Tito poudaril, da je treba hladno-krvno presojati stvari. Diti moramo načelni. Jasno moramo dati vsem vedeti, da bomo, če bi kdaj prišlo do česa, kar bi ogrozilo našo ne-odvisnost in razvoj znali to neod-visnost in razvoj braniti in obva-rovati z vsemi sredstvi, pa naj bi bila ogrožena s katerikoli strani.

TURISTI ODHAJAJO - Na jadranski magistrali se promet v zadnjih dneh znatno zmanjšuje. Ze od četrta, 22. t. m., dalje se je re-ka vozil na tej cesti obrnila pred-vsem proti Zagrebu, Trstu in Lju-bljani. Slabo vreme, ki nagaja že skoraj ves mesec in pa negotov politični položaj v Evropi sta pri-spevala k temu, da mnogi tuji tu-risti odhajajo domov prej kot so nameravali, novih pa prihaja zelo malo. To nam seveda povzroča v turizmu, ki je prejšnje mesece obe-tal lep izkupiček, precejšnjo ško-do.

DOBRA LETINA HMELJA - Obiranje hmelja v Savinjski dolini se že bliža koncu. Pridelovalci hme-lja so z letošnjo letino zadovoljni. Obiranje pridelka pa je precej mo-tilo slabo vreme.

SAMOUPRAVLJANJE - neodtujljiva pravica delovnih ljudi

Iz tez o idejno-političnih osnovah za izdelavo programa družbeno-ekonomskega razvoja SR Slovenije

»Za Slovenijo lahko pomeni program razvoja tudi nekaj več. Gre za to, da na osnovi programa okrepimo elemente političnosti in državnosti ter premagamo občutek majhnosti. To so vprašanja, ki so v sedanjem trenutku zelo pomembna in odločilna. Centralizem in odpuščanje sta preživela načina preteklega obdobja. V svojem razvoju smo dosegli stopnjo, ko gradimo v Jugoslaviji kakovostno nove odnose, v katerih dobivajo poleg organiziranih oblik združenega dela še posebno mesto nacionalne skupnosti. Na republiški in zvezni ravni gradimo novo državnost, ki raste iz naših specifičnih razmer, interesov in potreb ter mora biti samoupravna po svojem nastanku in vsebini.«

Tako predstavlja pomen novega programa o družbeno-ekonomskem razvoju SR Slovenije gradivo, ki ga je v obliki bez 16. avgusta letos izdala kot prilogo časnika »KOMUNIST« komisija za družbeno-ekonomske odnose in ekonomsko politiko pri CK ZKS. Naloga komunistov v Sloveniji je, da v predkongresni razpravi poskušajo ustvarjalno sodelovati pri razčiščevanju vsebinskih, idejnih in političnih izhodišč v programu dolgoročnega razvoja Slovenije. Gre za to, da s takim širokim sodelovanjem pridemo do spoznanj, ki jih bo nato treba izoblikovati v kongresnih dokumentih, zlasti pa v kongresni resoluciji. Pri tem imajo hvalježno priložnost za sodelovanje tako delovne organizacije kot združenja proizvajalcev od občine do republike. Teze med drugim takole govore o izhodiščih in namelih programa nadaljnjega družbeno-ekonomskega programa SR Slovenije:

»PROGRAM RAZVOJA SR Slovenije je skupno s programi delovnih organizacij, asociacij, občin in regij način in sredstvo za organizirano delovanje vseh nosilcev družbenega razvoja. Z njim bi pospešili družbeni, ekonomski, politični in kulturni napredek tako posameznika kot družbe. Pri oblikovanju programa razvoja moramo izhajati iz družbeno-ekonomskega in političnega sistema ter realne ocenjevanja stanja in možnosti v razvoju proizvodnih sil in družbeno-ekonomskih odnosov in razvoja v svetu. Pri tem moramo upoštevati zlasti naslednja izhodišča:

KATERIKOLI DRUŽBENI, ekonomski ali politični program je pri nas mogoče snovati, izdelati in uresničevati samo pod pogojem, da je grajen na izhodišču, da je delovni človek v združenem delu osnovni dejavnik in nosilec našega razvoja. Delovni ljudje Jugoslavije in Slovenije uresničujejo svojo dolgoročno in kratkoročno interese prek najrazličnejših oblik združenega dela na osnovi družbene lastnine proizvodnih sredstev in v pogojih blagovne proizvodnje, pri čemer se povezujejo med seboj v celovit sistem družbenega samoupravljanja.

SAMOUPRAVLJANJE JE NEODTUJLJIVA PRAVICA delovnih ljudi, ki jo moramo stalno in na delovnih področjih ter v vseh odnosih dosledno uveljavljati. Zveza komunistov odločno vztraja pri tem izhodišču. Zadnji dogodki doma in v svetu še posebno potrjujejo pravilnost naše usmeritve. Takšno izhodišče programa družbeno-ekonomskega razvoja pa tudi zagotavlja, da bodo delovni ljudje ustvarjalno in prizadeto sodelovali pri snovanju in oblikovanju programa in ga dosledno uresničevali.

DELOVNI LJUDJE se povezujejo kot proizvajalci v samoupravnih delovnih skupnostih, v delovnih organizacijah vseh dejavnosti in v višjih oblikah proizvodnega in poslovnega povezovanja ter kot občani v krajevnih skupnostih, občini, republiki in zvezi. To so oblike združenega dela in socialistične demokracije, kjer delovni ljudje uveljavljajo in usklajujejo osebne in družbene interese. Samoupravljanje moramo pojmovati le na tak način in ga razvijati kot funkcionalen, povezan družbeni sistem, ki omogoča celovito družbeno reprodukcijo in postopno osvobajajo delo in človeka. V samoupravni družbi moramo uveljaviti samoupravno odločanje na vseh ravneh in organizirano nadomeščati prezivele statistične oblike upravljanja in odločanja.«

V enotnosti je naša moč

Kaj nas uče dogodki na Češkoslovaškem? Nujno potrebujemo dogovor in ukrepe za čisto določene načrte vseljidske obrambe, s katerimi se mora seznaniti sleherni naš delovni kolektiv, vsaka občina in vsak njen prebivalec! — Obramba in varnost domovine nikakor nista samo vprašanje naše ljudske armade, temveč slehernega izmed nas — Samoupravljanje in jeklena enotnost naših narodov: naša dragocena moč!

Dogodki na Češkoslovaškem so svarilni tudi za nas. Opozarjajo nas, kako pomembna je strnjnost naših vrst. Enotnost naših delovnih ljudi, njihova trdna povezanost z našim vodstvom — to je naša največja moč. Sicer pa je glede tega nadvse poučna zgodovina: Jugoslavijo bi se zdavnaj doletela enaka usoda, toda bila je pretrd oreh za stalnske hegemoniste. Napadali so se ustrašili enotnosti delovnih ljudi naše države, njihove odločne pripravljenosti, da se upro agresorju, četudi se pojavi s socialističnim znamenjem.

Prvo, kar moramo storiti za krepitev naše obrambne sposobnosti, je konkretizacija koncepta vseljidske obrambe. Tak koncept že imamo, toda zaščitelj mora v zavesti slehernega kolektiva in slehernega posameznika. Spoznanje, da obramba in varnost naše dežele nista samo stvar armade in organov varnosti, mora postati last vseh delovnih ljudi.

Drugo, kar je treba imeti stalno pred očmi, je tole: ko se pogovarjamo o naših notranjih problemih, ko obravnavamo naše slabosti in pomanjkljivosti, smo glede tega lahko odkriti in kritični drug do drugega. Toda ne smemo dovoliti, da bi dejstvo,

da je naša družba demokratična, polna ustvarjalnega dialoga, kdo izrabljaj za sovražne namene Sovražniku moramo dati jasno vedeti, da naša dežela ni siva, uniformirana, pri nas je čedalje manj pagajskega ponavljanja svetih resnic, naši informatorji niso zvočniki. Toda kadar bo potrebno, bodo Jugoslavlani kot en moč, takrat jim uniforma ne bo tuja.

Naša dežela je odprta v svet. Naše meje niso obdane z naelektrano bodočo žico in stražnimi stolpi. Naši državljani lahko svobodno potujejo iz države v državo. Tudi pri nas so dobrodošli vsi, ki prihajajo s prijateljskimi nameni.

Seveda pa nismo naivni in ne mislimo, da naše gostoljubnosti, odprtosti naših meja sovražnik ne zlorablja. Zato moramo biti budni. Vsi — ne samo varnostni organi. Varnost naše dežele pred sovražniki je dolžnost slehernega izmed nas, ne glede na to kaj je kdo po funkciji. To je tako dolžnost delavca pri stroju, kmeta za plugom kot profesorja na šoli ali politika za državnim krmilom.

Obrambna sposobnost naše dežele, odpornost me Jugoslavije pred eventualnim agresorjem, takšnim, kakršen je napadel Češkoslovaško ali

drugačnim, bomo povečali tudi tako, da bomo dosledno izpolnjevali zastavljene naloge. Češkoslovaška je dovolj poučen primer, kako dragocena pridobitev je naše samoupravljanje. Armade z vzhoda niso vdrle v to svobodoljubno deželo zato, ker bi resnično obstajala nevarnost kontrarevolucije. Nevarno je bilo nekaj drugega: prepored češkoslovaškega socializma, njegov obračun z deformacijami, gospodarska reforma, škralčaka nova pot socializma. Toda tega ni mogoče zadušiti ne s

tanki ne z raketami. To ne živi samo na Češkoslovaškem. Ideja samoupravljaljskega socializma je obšla že cel svet. Pri nas je že zaživela v praksi, drugod se zanjo še bojujejo.

Ce je tako, potem je vsakomur dovolj jasno, da je nujno samoupravljanje čuvati kot punčico svojega očesa. Varovali ga bomo tako, da ga bomo neprestano utrjevali in naprej razvijali. Tudi izvajanje gospodarske in družbene reforme krepi našo moč. Napake, ki nas spremljajo, nas seveda boljše in storiti moramo vse, da jih odstranimo. Vendar nas napake ne smejo prestrašiti, zaradi njih ne smemo omahovati in izgubljati pogleda naprej. Naša pot je čista. Poglavitno je, da smo samostojni in svobodni, da nikomur ne dovolimo diktata, kako je treba graditi socializem.

F. SETING

»Plameneči pozdrav bratskim narodom Češkoslovaške socialistične republike!« (»Vjesnik«)

250.000 BEOGRAJČANOV NA PROTETNEM ZBOROVANJU

Omadeževana rdeča proletarska zastava

Vsa Jugoslavija solidarna z bratskim češkoslovaškim ljudstvom — Kot nas ni uničil Informbiro pred 20 leti, tako ljudstva ČSSR spričo njegove odločnosti in enotnosti ne bodo zlomili bajoneti in tanki »socialističnih« okupatorjev! — Vsa Jugoslavija enotna okoli svojega vodstva in pripravljena do kraja uresničiti naloge iz smernic CK ZKJ

Četrt milijona ljudi je bilo pretekli četrtek na Trgu Marksa in Engelsa v Beogradu na velikem protestnem zborovanju, kjer so izrazili vso podporo narodom Češkoslovaške, katerih deželo so okupirali vojniki SZ, DR Nemčije, Poljske, Madžarske in Bolgarije. Na zborovanju so obsodili oboroženo vmešavanje in okupacijo ČSSR, na njem pa je govoril sekretar izvršnega komiteja CK ZKJ Mijalko Todorović, ki je med drugim dejal:

»Zveza komunistov Jugoslavije in naša socialistična skupnost sta se zmerom borili za svobodo in neod-

visnost narodov, za enakovredno demokratično sodelovanje med vsemi deželami in narodi sveta. Zato smo v vsej naši socialistični zgodovini povsod in zmerom podpirali boj za osvoboditev in neodvisnost vseh zasuženih narodov sveta.

Toda v tem primeru smo posebej osupli, ker je bila napadena socialistična dežela, in to pod socialističnim znamenjem in baje v imenu socialističnih ciljev in interesov. S tem je osramočena in omadeževana veličastna rdeča proletarska zastava Marksa in Lenina. S tem so dobile hud udarec vse socialistične napredne sile na svetu in ogrožena sta mir in varnost v Evropi in po vsem svetu.«

Tovariš Todorović je nato opozoril na zvestobo češkoslovaških voditeljev do svojega ljudstva, na naloge socialističnih sil pri podpiranju boja za svobodo še neosvobojenih dežel in narodov in posebej poudaril, da želijo okupatorji na Češkoslovaškem zaustaviti prepored češkoslovaškega socialističnega razvoja in zaustaviti demokratično pot razvoja socializma v tej bratski deželi. Na koncu pa je dejal:

»V imenu centralnega komiteja ZKJ in tovariša Tita bi rad ob tej priložnosti pozval delavski razred, kmetovalce, inteligenco, na-

šo mladino, naj se odločno čevanje naših načrtov, naborijo za krepitev enotnih nalog in ciljev, postaviti ter za nadaljnje uresni-

Kmetijski nasveti

Paša in njene nevarnosti

Pri nas ima zaenkrat veljavo samo jesenska paša. Velike prednosti pašno-kosnega gospodarstva pa bodo zanesljivo še v mnogo večji meri pašo raztegnile na ves možen pašni čas. Paša pa ob vseh odlikah skriva tudi nekatere nevarnosti, ki lahko zmanjšajo njen uspeh, če jih ne poznamo in če se jim ne znamo izogniti.

Na paši so živali v medsebojnem stiku, zato ne smemo zanemariti kužnih bolezni, čeprav jih je dobra veterinarska služba močno zatrla. Med zajedalskimi boleznimi so najbolj nevarne: metiljavost, pašniška krvornost in ogrčavost.

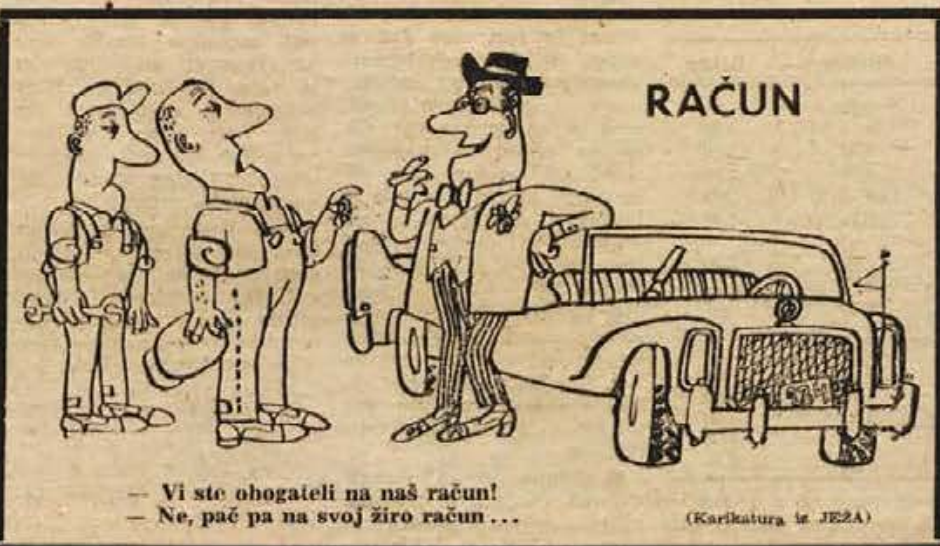
Metiljavost je rejcem v močvirnih krajih predobro znana. Preprečujemo jo tako, da po okuženih travnikih posipujemo živo apno ali Tomaževo žilindro, ki uničujeta posrednika bolezni — polžka mlakarja. Pašniško krvornost prenašajo klopi, ki jih je treba zato uničevati s sredstvi proti mrčesu.

Goveji obad, bezljava muna, zolj ali pisanka povzročajo ogrčavost ali volčičnost goveda. Ogrčavost poškoduje goveje kože in oslabi živali. Med mnogimi načini zatiranja se je izkazal posebno negujen.

Zelodčno-crevesne motnje so dobro znane nevarnosti na paši. Najbolj nevarna je paša na mokri mladi detelji. Napenjanje, ali tudi nadim imenovano, lahko v slabi uri uniči živinče. Zelodna sonda ali gumijasta cev, namazana z oljem, ki jo govedu porinemo skozi požiralnik, najpogosteje reši nesrečo. Znana je tudi uporaba posebnega noža z nožnico — trokarja, s katerim predremo vamp na levi lakotnici. Stiri prste od kolka in stiri prste od ledvičnih kosti.

Zlasti za mlajše in manj izkušene živali so na paši nevarne tudi strupene rastline. Znan je primer zastupitve telet z orlovo praproto v Beli krajini. Razen je rastline sta nevarna tudi jesenski podlesek in čmerika. Celo nastijati s praproto mlajšim živalim iz teh razlogov ni priporočljivo.

inž. M. L.

(Karikatura iz JEŽA)

Najdražji Črnomelj, najcenejše Brežice!

Krompir je v Krškem še enkrat dražji kot v Trebnjem — Kočevje ni najdražje mesto v državi, je pa med najdražjimi na Dolenjskem — Potrošniki se boje zamere trgovcev — Sedanje marže ne ščitijo potrošnikov, ampak jih pomagajo odirati — V skladiščih majhnih občin tudi majhna izbira — Metropol Novo mesto med »poceni« občinami

V torek, 20. avgusta, smo v vseh devetih občinah, za območje katerih izhaja Dolenjski list, popisali cene nekateremu sadju in zelenjavi. Cene smo popisali le v občinskih središčih in še tam le v eni prodajalni. (Glej tabelo 1.)

Potrošniki namreč pogosto ugotovijo, katero mesto je na širšem Dolenjskem, v Spodnjem Posavju in Beli krajini najdražje. Naša analiza, ki verjetno ni povsem v skladu z manjstvenimi prijemmi, je pokazala, da so prebrambeni artikli, ki so zajeti v tabeli 1, najpogostejše najdražji v Črnomlju, Ribnici in Metliki, Kočevju in Krškem, najpogostejše najcenejši pa v Brežicah, Novem mestu, Sevnici in Trebnjem.

Vrstni red najdražjih in najcenejših živil se je nekoliko spremenil (vendar sta prvi in zadnji krepko držali svoje mesto), če smo primerjali le cene osmih artiklov (krompir, čebula, paprika, sveže zelje, česen, paradiznik, grozdje in limone), ki so jih imele vse trgovine 20. avgusta napredaj. Novi vrstni red od najdražjega proti najcenejšemu bi bil: 1. Črnomelj, 2. Metlika, 3. Kočevje, 4. Trebnje, 5. Ribnica, 6. Novo mesto, 7. Krško, 8. Sevnica in 9. Brežice. V tem primeru smo v krajih, kjer so imeli za isto blago dve ali več cen, izračunali srednjo ceno.

Končni vrstni red smo dobili tako, da smo upoštevali obe dosedajni metodi (najpogostejše najvišje in najnižje cene) ter seštevek cen za 8 artiklov, ki so jih imele tisti dan napredaj vse trgovine. Po tej oceni je končni vrstni red naslednji: najdražji je Črnomelj, slede pa mu Metlika, Ribnica, Kočevje, Trebnje, Krško, Novo mesto, Sevnica, najcenejše pa je v Brežicah.

Čeprav naša dva izračuna verjetno nista popolnoma enaka statistični ali manjstveni metodi, pa sta oba potrdila, da je najdražji Črnomelj, najcenejše pa so Brežice.

Potrošnika najbolj »obere« POTROŠNIK

Omenili smo že, da smo v vsakem občinskem sredi-

šču obiskali le eno prodajalno. Cene smo popisali v naslednjih trgovinah:

Novo mesto — »Sadje zelenjava« Ljubljana; Kočevje — TP »Trgopromet« poslovavnica »Zivila«; Črnomelj — STP »Potrošnik« poslovavnica »Sadje zelenjava«; Metlika — »Mercator« Ljubljana, poslovavnica »Sadje zelenjava«; Sevnica — »TP Sevnica«; Trebnje — »Mercator«; Brežice — »Agraria«, poslovavnica »Sadje zelenjava«, in Krško — »Agrokombinat«, prodajalna »Sadje zelenjava«.

Po naših izračunih torej najbolj »oberejo« potrošnika pri »Potrošniku« v Črnomlju, najcenejša pa je »Agraria« v Brežicah.

Nekateri so za določene marže, drugi proti

Na maloprodajne cene zelo vplivajo marže, ki so spel zelo različne. (Marža je pribitek trgovca na nabavno ceno blaga.) Zal za marže nimamo popolnih podatkov. Marže znašajo:

Novo mesto: nimamo podatkov.

Kočevje: banane 25 odstotkov, jajca 12 odstotkov, vse ostalo sadje in zelenjava 20 odstotkov. Izjema sta le krompir, kjer znaša marža 0,15 din pri kg in pri lebotkih 0,40 din pri kg.

Ribnica: južno sadje 40 odstotkov, domače sadje in zelenjava 20 odstotkov.

Črnomelj: južno sadje 35 odstotkov, domače 25 odstotkov, zelenjava 30 odstotkov, jajca 10 odstotkov, kisto zelje 18 odstotkov.

Metlika: za vse 25 odstotkov.

Sevnica: po dobjenih podatkih oblikuje marže trgovsko podjetje samo.

Trebnje: za vse 25 odstotkov.

Brežice: po dobjenih podatkih oblikuje maržo trgovina sama.

Krško: za domače sadje in zelenjavo 30 odstotkov, za južno nismo dobili podatkov, ker jih izračunava matično skladišče.

Marža — dvorezni meč

Marže določijo trgovskim podjetjem običajno občinske

skupščine s posebnimi odloki. Namen določil teh je, da re bi trgovska podjetja pribijala na posamezno blago preveč. Z maržo namreč krije trgovsko podjetje svoje stroške (osebne dohodke zaposlenih, vzdrževanje prodajalnih oziroma najemnin, zanje, razsvetljavo, kurjavo, vodo in drugo). Ponekod so občinske skupščine določile maržo v odstotkih, drugod v dinarjih za kg blaga, ponekod so prepustile oblikovanje marž trgovini sami.

Z določanjem marž so torej občinske skupščine nameravale zaščititi potrošnike, da trgovci ne bi nabijali na nabavne cene preveč svojih stroškov in s tem blago podraževali. Vendar trgovci ne bi bili trgovci, če se ne bi tudi v tem primeru znašli. Začeli so nabavljati dražje blago. Tako so si zakonito pribili višjo maržo. Primer: na breskve je na primer določena marža 20 odstotkov. Če trgovina kupi breskve po 1 din kg, sme nanje pribiti 20 odstotkov marže t. j. 0,20 din pri kg; če pa kupi breskve po 3 din kg, sme pribiti nanje 20 odstotkov marže t. j. 0,60 din pri kg! Trgovina seveda raje zasluži 0,60 din kot 0,20 din in zato moramo potrošniki kupovati v glavnem le drage kmetijske pridelke.

V odstotkih določene marže so se torej zaradi iznajdljivih trgovcev spremenile iz zaščite potrošnika v njegovo odiranje. Seveda pa to ne velja za marže, ki so določene v din za kg, ki pa jih imajo le v Kočevju in še tu le za krompir in jabolka.

Pravilnost te trditve potrjuje tudi naše ugotovitve. Najdražje sadje in zelenjavo prodajajo tam, kjer so marže določene v odstotkih (Črnomelj, Ribnica, Kočevje), najcenejše pa tam, kjer trgovska podjetja lahko marže sama oblikujejo (Brežice, Sevnica).

Ponekod trgovci že predlagajo, na primer v Kočevju, naj bi trgovska podjetja sama oblikovala marže. Seveda se potem trgovci tudi ne bodo odpovedali višjim maržam. V našem primeru z breskvami bodo še vedno računavali po 0,60 din marže za kg, vendar bodo potem kupovali tudi predvsem cenejše breskve po 1 din in ne

le one po 3 din za kg. Potrošnik pa bo dobil breskve že po 1,60 din namesto le po 3,60 din.

Draga švicarska jabolka in italijansko zelje ...

Cene blaga so seveda odvisne tudi od prevoznih stroškov, zato si oglejmo, odkod ga trgovine s sadjem in zelenjavo dobivajo:

Krško: sadje in zelenjavo doma, južno sadje iz Zagreba.

Brežice: doma in iz Zagreba.

Sevnica: Iz Ljubljane (pri podjetju SADJE ZELENJAVA). Celja (»AGROPROMET«). Po nižjih cenah dobavlja »AGROPROMET«.

Novo mesto: Iz Ljubljane (»SADJE ZELENJAVA«).

Kočevje: Iz Ljubljane (»SADJE ZELENJAVA« in »PREHRANA«, Gorice (KZ) in doma (krompir).

Ribnica: Iz Ljubljane (»SADJE ZELENJAVA« in domače »VRTNARJE«).

Črnomelj: Iz Ljubljane (»SADJE ZELENJAVA« in »PREHRANA«) ter doma.

Trebnje: vse iz Ljubljane (»MERCATOR«).

Tudi ta pregled nam pove, zakaj so nekatera mesta dražja. Črnomelj, Metlika in Ribnica dobivajo večino blaga iz razmeroma oddaljene Ljubljane; Kočevje pa ne, katero blago celo iz Gorice.

»Najcenejša« občina pa kupujejo blago doma oziroma ga vozijo na razmeroma kratkih razdaljah (na primer Brežice—Zagreb).

Seveda pa so zgoraj naštetja le naša podjetja na debelo, ki dobavljajo našim prodajalnam. Trgovska podjetja na debelo pa ne kupujejo blaga le pri nas doma, ampak skoraj po vsem svetu. Seveda je razumljivo, če uvažamo južno sadje, ki pri nas ne raste. Razumljivo je tudi, da kupujejo grozdje v Makedoniji in Srbiji, slive v Bosni itd. Nekoliko manj razumljivo pa je, kar se tudi dogaja, da moramo kupovati v naših prodajalnah jabolka iz Švice, medtem ko domača gnijejo; da uvažamo krompir, ko ga je doma dovolj; podobno je še z jajci, paradiznikom, solato in celo s

Zakaj dragi kmetijski pridelki?

»Slovenci so od nar starih časov, kar se koli od njih vé, drobnico in govedo pasli, radi zemljo obdelovali, in kot kmetovalci se pošteno živili; pobožni so na gričih ali gorah veliko cerkva sozidali, v njih Bogu z molitvijo vred tudi težavo potli darovali; v visoke državne reči niso nikoli drezali; svojim vladarjem so bili z nepremisljivo zvestobo in zvesto pokorščino vdani; pri njih povabilih so vselej serčno na noge stopili, in v njih in domovine brambi svojo kri junaško prelivali; njih nar večji nesreča je bila, da niso veliko sto let miru in pokoja imeli.« (Pred 121 leti v uvodu svoje Kmetijske kemije zapisal Matija Vertovec)

kislim zeljem ter verjetno še s kakšnim drugim kmetijskim artiklom.

Potrošniki o trgovinah

Novo mesto, Jožica Tomazin: »V tej trgovini kupujem, odkar sem v Novem mestu, se pravi dve leti. Nabhavljam predvsem sadje in mleko ter ozimnico. S cenami, kvaliteto in s postrežbo sem zadovoljna.«

Kočevje, Verica Benčina: »Blago je dobre kvalitete, izbira dobra, cene pa previsoke v primerjavi z nekaterimi drugimi mesti, posebno Ljubljano.«

Ribnica, Milutin Vermežović: »Z oskrbo je kup težav predvsem za nas, ki smo prišli v Ribnico službeno in nimamo svojih vrtov ali njiv, da bi kaj pridelali, pa tudi sorodnikov-domačinov ne, pri katerih bi kaj dobili ali kupili. Domačini verjetno ne občutijo toliko težav z založenostjo, cenami in kvaliteto kot mi, ki moramo kupiti vse od vode »prej. Cene so v Ribnici precej višje kot v Kočevju ali Ljubljani pa tudi kvaliteta blaga je občutno slabša. Izbire ne moremo pohvaliti, saj lahko kupimo na primer špinado le nekajkrat v letu, pa tudi drugega večkrat zmanjka, ker pravijo v trgovini, da nekatero blago ne gre v promet in ga sploh ne nabavljajo ali pa ne v primernih količinah. Tudi ozimnico si moramo sami oskrbeti.«

Črnomelj, Anica Pezdirc: »V naši prodajalni kupujem že pet let. Sem stalna stranka. Na kvaliteto, izbiro, postrežbo in cene nimam pripomb. Cene približno ustrezajo mojemu žepu. Tu kupujem tudi ozimnico.«

Metlika, Marija Molek: »Poleti je trgovina dobro založena in ima vsak dan na zalogi vse, kar potrebujemo gospodinje. Cene so različne: spomladi so bile zelo visoke, zdaj pa so primernejše. Cene so nizke, če kupujemo blago od kmetov, višje pa za blago, ki ga pripeljejo iz Ljubljane. Ozimnico si nabavljamo pri okoljskih kmetih. Postrežba je še kar zadovoljiva.«

Brežice: »Tončka Cizelj: »V tej trgovini vedno kupujem in vedno dobim, kar želim. Menim, da je dobro založena tudi z ozimnico. Postrežba in prodajalec so ustrezljiva.«

Sevnica, Anica Straus: »Menim, da je naša trgovina dobro založena s sadjem, zelenjavo in drugim blagom.

Na vrtu pridelam precej; vendar vsak dan kupim v trgovini precej svežega sadja in zelenjave. Cene so primerne. Morda so v Ljubljani in Zagrebu nekoliko nižje, kar pa je razumljivo, saj je tam večja konkurenca. Tudi v ozimnico so dobro založeni. Posebno pa moram pohvaliti zelo ustrežljivo prodajalko.«

Za Trebnje in Krško, ki sta v sredini oziroma bližje cenejšim mestom, našima sodelavcema ni uspelo dobiti izjav, oziroma izjave že, imen »izjavilcev« pa ne. No, iz teh izjav bi se dalo sklepati, da so v Krškem z vsem zadovoljni. V Trebnjem je izbira nekoliko slabša, ker ljudje pridelujejo tudi sami in bi bil krompir (ki je najcenejši) lahko še bolj poceni, ker je tu krompirjevo območje.

Iskrene in neiskrene izjave

Z zbiranjem mnenj potrošnikov smo imeli vsi, ki smo sodelovali pri tem delu, največ pregovorov. V Ribnici je 20 gospodinj povedalo svoje uničujoče mnenje o trgovini, nobena pa ni hotela povedati svojega primka! Vse so se bale, da bi jih potem trgovke srgdo gledale, da jih ne bodo postregle, jim dale slabo blago itd. (podobno je bilo tudi drugod). Končno smo le dobili mnenje moškega, ki je precej bolj milo kot izjave žensk, vendar hierati tudi najbolj kritično.

Izjave potrošnikov so v glavnem primerne, če izvzamemo Belo krajino, kjer so cene najvišje, izjavi pa najbolj miroljubni.

V našem pregledu nismo zajeli cen mleka, mesa in kruha, kar je bilo morda tudi zanimivo. Vendar smo jih izpustili zato, ker so te cene določene z odloki posameznih skupščin in jih samo one lahko zvišujejo (znižujejo pa tudi podjetja sama). Te cene se tudi ne spreminjajo pogosto.

Vam brak in prepuščamo tudi, da poveste še svojo oceno o cenah, maržah, dobaviteljih in drugem. Vaša menja bodo verjetno zelo zanimiva za trgovska podjetja in občinske skupščine.

S pomočjo sodelavcev Ivana Zorana, Marije Padovani, Jožice Teppy, Jožeta Kržiča, Stane Kunej in inženirja Marjana Legana napisal

Jože Primožič

CENE SADJA IN ZELENJAVE 20. AVGUSTA

Naziv blaga	Novo mesto	Kočevje	Ribnica	Črnomelj	Metlika	Sevnica	Trebnje	Brežice	Krško
krompir	0,90	1,05	1,00	0,90—1,10	1,20	0,90	0,80	0,90	1,60
fižol v zrnju	4,60	5,30	4,40	3,30—4,90	—	—	4,60	3,20—4,00	3,30
čebula	1,50	1,35	1,70	2,00—2,50	1,80	1,70	1,90	2,00	1,80
zeleni solata	—	4,00	4,00	3,00—4,75	3,20	(2,50)	—	3,00	2,60
paprika	2,00—2,50	2,80	2,50	3,30	2,60	2,20—2,50	2,90	1,00—2,60	2,00
sveže zelje	1,40	1,20	1,00	1,80	1,30	1,30	1,35	1,10	1,50
kisto zelje	—	2,45	3,00	2,70	—	—	—	—	—
česen	9,60	9,75	10,00	11,10	10,50	9,00	10,00	9,00	8,50
paradiznik	1,80	2,40	2,50	2,80	2,60	1,80	1,60	1,60	2,00
kumare	1,30	(2,10)	2,50	1,35—1,50	1,20	2,20	—	1,40	—
jabolka	1,50	2,80	(3,00)	1,35	1,50—1,70	—	2,75	1,00—1,20	1,50
hruške	1,50—3,00	2,90	2,50—3,50	1,30—2,00	1,30—2,00	—	2,50	1,00—1,20	1,50
grozdje	3,50—4,00	4,20	3,50—4,00	3,80—4,20	3,00	2,50	3,20—4,30	3,00—3,40	3,20
limone	5,50	5,80	5,00	5,45	5,90	5,50	5,90	5,00	6,00
pomaranče	4,40	4,90	4,60	4,50	5,50	4,50	—	5,50	4,60
banane	3,00	5,60	5,60	5,50	5,80	5,00	—	4,40	4,60
jajca	0,55	0,57	0,65—0,70	0,45—0,58	—	0,45—0,55	0,50	0,60	0,50

Opomba: Vse cene veljajo za blago druge kvalitete. Črtica (—) pomeni, da določenega blaga trgovina tisti dan ni prodajala. Cena v oklepaju (2,50 itd.) pomeni, da določenega blaga tisti dan trgovina ni prodajala, številka pa pomeni zadnjo ceno za določeno blago, ki je veljala dan ali dva pred 20. avgustom. Vse cene so za kg, le cena jajc je za kos.

Lepotica, ki se umika z naših polj

Vzorec ajde, ki ga je v Ljubljano posredoval Alojz Kek s Pluske pri Trebnjem, je po mnenju strokovnjakov kmetijske fakultete najboljši v vsej Sloveniji — Priznanje gojiteljem ajde na Dolenjskem

Ajdi v prid govorijo zdravniki, ker je odlična hrana za dietno kuhinjo, saj vsebuje dosti vitaminov in rudnin.

Ajdi v prid govorijo čebelarji, ker da en sam hektar ajde tudi do 300 kilogramov medu.

Ajdi v prid govorijo farmacevti, ker je iz ajde mogoče pridobiti zdravilo rutin, ki preprečuje pokaenje drobnih žilic pri ljudeh z visokim krvnim pritiskom.

Ajdi v prid govori gospodarnost, ker je ajda dober strniščni posevek, ki daje še eno žetev in zavaruje njivo.

Kje so vzroki, da so pridelki majhni in nezanesljivi, da so površine ajde zadnje desetletje zmanjšale za polovico, čeprav se je cena stalno povečevala? Zakaj kmetovalci opuščajo pridelovanje, zakaj nihče načrtno ne skrbi za semenarjenje, zlahatenje ajde, za katero uči zgodovina, da so jo k nam zanesli krivoverci (hajdi), če ne celo Čigani?

Velik podpornik nekdanje prebujajoče slovenske kulture baron Ziga Cojz je imel prav gotovo dober namen, ko je k nam s Češke zanesel tatarsko ajdo, ki uspeva na slabši zemlji in v slabših legah. Toda nehote je naredil kmetovalcem veliko škodo. Tatarska ajda se je razširila in postala najbolj nevaren plevel med domačo ajdo.

Gotovo ste že jedli ajdove žgance sumljive zelene rumene barve, ki se niso tresli tako kot bi se morali. V tisti moki je bila primesana tatarska ajda, ki se je razširila po vsej Sloveniji.

Izredno težko je še kje dobiti seme, ki ne bi imeli primesane tatarke. Prejšnji predsednik trebnjskega čebelarškega društva Alojz Kek je na pobudo čebelarjev in kmetijskih strokovnjakov posredoval lokalne vzorce ajde iz vasi okoli Trebnjega in Dobrnice in ugotovljeno je bilo, da je poslal najboljšo v vsej Sloveniji.

Tatarke seveda ni edini

Cesta Šentjernej - Prekopa zaprta

22. avgusta so delavci novomeškega Cestnega podjetja zaprli za ves promet (razen za avtobuse) cesto iz Šentjerneja v Prekopo. Hkrati so promet proti Kostanjevici preusmerili skozi Dobravo, kjer opozarja voznike na nove prometne razmere posebna tabla. Cestno podjetje je promet preusmerilo zato, ker so se v Prekopi že pričela pripravljati dela za asfaltiranje ceste proti Šentjerneju.

SE ENA TRGOVINA. Trgovsko podjetje MERX iz Celja je v soboto, 24. avgusta, odprlo v Sevnici novo trgovino. Zraven sodobno opremljene prodajalne je isto podjetje odprlo tudi bife. (Foto: Legan)

Stane Oberstar, sedanjí lastnik mlina v Dobrnici, za katerega je kot študent gradbeništva naredil načrt pokojni Boris Kraigher, vé povedati veliko zanimivosti o ajdi. Med drugim trdi, da mora biti ajdino seme vedno doma severno od njive, na kateri jo želimo sejati, sicer jo čebele nerade obletujejo. (Foto: Legan)

vzrok premajhnega zanimanja kmetovalcev. Ajdo je treba znati pridelovati! Prof. Sadar pravi, da ima ta nezná lepota toliko strahov kot pes: slano, veter, dež in sušo. Profesorjev pomočnik inž. Spanring ter še nekateri drugi strokovnjaki pa so trdno prepričani, da je treba začeti z načrtnim zlahatenjem, ker ima ta poljščina lepo prihodnost.

Na malo višjih predelih dobrniške doline: okoli Vrhtrebnja, Krušnega vrha, Luže, Svetinj predvsem pa okoli Ajdovca ta kmetijska rastlina zelo dobro uspeva. Ker pa se ajda zadovolji tudi s slabšo, bolj kislo zemljo ter daje še eno žetev in zatira plevel, jo je mogoče še precej razširiti.

Obiskali smo znanega pridelovalca ajde in čebelarja Janeza Keka iz Luče, ki je pri-

delal še tudi blizu sto mernikov ajde na hektar, kar je čez 20 centov. Seje črno ajdo, letos je ima čez en hektar. Če je ne bo sprestrašile eden tistih strahov, o katerih je govoril prof. Sadar, bo letos dobro obrodila. Dober rod pričakujejo tudi kmetje iz Korit in drugih krajev.

Janez Kek ima dolgoletne izkušnje. »V našem kraju pridelak redko povsem odpove. Pridelovanje se izplača. Ajda mora biti zmleta z naravnimi kamni, če hočemo, da je moka resnično dobra. Predvsem je važno skrbeti za dobro seme, ki naj bo brez primesi »hrvatice«, kot kmetovalci imenujejo tatarke.

- Ajda je resnično vredna
- večje pozornosti posebno tam, kjer so že doslej želi bogate letine. Treba jo je vzeti resno tako kot druge pomembne poljščine, zakaj tudi ona to zahtuje!

Inž. MILAN LEGAN

Janez Kek na ajdovi njivi: »Če bi imel človek na voljo vse tiste površine, ki jih zadruga pusti po žetvi prazne!«

Ni dimnikar vsak, ki nosi dimnikarsko obleko!

Ljudje so naivni in plačajo vsakomur, ki se predstavi kot dimnikar — Pomočniki delajo kar hočejo — Kljub temu, da ni tako težko biti dimnikar, se le malokdo odloči za ta poklic

Ker je na uredništvu prispelo več pism v katerih se bralci pritožujejo zaradi dimnikarskih uslug, smo obiskali oba novomeška dimnikarska mojstra, da bi od njiju zvedeli kaj več o tem.

Levi breg Novega mesta, Smarjeta, Mirna peč in drugi okoliški kraji spadajo v območje dimnikarskega mojstra Alojza Hodnika. Na vprašanje, ali dimnikarji res pobirajo denar, ne da bi očistili dimnike, je mojster Hodnik odgovoril:

»To je čisto mogoče. Toda razlikovati moramo med praviimi dimnikarji in šušmarji! Samo v Mokronogiu sem zadnjic ugotovil, da je nekdo na račun dimnikarskih uslug, ki jih ni opravil, pobral več kot 70 dinarjev. Delno so zato krivi tudi občani sami, ker nasadajo tem »dimnikarjem«. Ni dimnikar vsak, kdor nosi dimnikarsko obleko. Če občani opazijo, da tisti, ki je prišel pobirat denar nima potrdila, naj ga takoj prijavijo milici. Občanom ni treba plačevati dimnikarskih uslug, če niso bile opravljene po krivdi dimnikarja ter v poletnih mesecih, če ne kurijo. Vendar morajo to prej povedati dimnikarju. Če dimnikar niso bili očisteni po krivdi občanov, pa morajo čiščenje kljub temu plačati.

Za štedilnike je tarifa od 1,50 do 2,50 din, za dimnike pa je cena odvisna od njihove velikosti. K temu je treba pristeti še 30 do 40 odst. vsote za pot, ki jo opravi dimnikar.

Težko je ustredi vsem in priti ravno takrat, ko ne kurijo. Včasih sem po časopisu obvestil občane, v katerem kraju bom določen dan in je bilo vse v redu. Zdaj ne gre več tako, ker se ne

Razstava zazidalnih načrtov v Novem mestu

Podjetje za stanovanjsko gospodarstvo in urejanje naselij v Novem mestu je v pritličju svojih prostorov na Prešernovem trgu nedavno razstavilo sedem zazidalnih načrtov, od tega štiri za zazidavo v Novem mestu, druge pa zazidavo okolice in drugih krajev v novomeški občini.

Do sobote, 31. avgusta, bodo javno razgrnjeni zazidalni načrti za: komunalno — obrtno cono družbenega sektorja na Cesti herojev (od vri-

narije do sejmišča), zasebno stanovanjsko zazidavo ob Cankarjevi cesti in podaljšku Kostialove ulice, nadalje za potrošniško središče ob Kandjiški cesti (vse v Novem mestu) in zazidavo stanovanjskih in obrtniških hiš na Kregarjevem hribu v Straži.

Do 22. septembra bosta razstavljeni zazidalna načrta za perspektivni razvoj industrije motornih vozil v Novem mestu in za stanovanjsko, obrtniško, in potrošniško zazidavo v Mačkovecu.

V „NOVOLESU“ zadnji trenutek preprečili eksplozijo

17. avgusta so v straškem lesnem kombinatu NOVOLES zadnji trenutek preprečili eksplozijo parnega kotla. Okoli 10. ure dopoldne bi morali v kotel dodati vodo s pomočjo parne črpalke, ker pa tega niso napravili, se je kotel do 13.30 ure že tako segrel, da je postal čisto rdeč. Nevarnost eksplozije so odstranili še pravočasno, kljub temu pa je nastala za okoli 100.000 dinarjev škoda. Menijo, da je prišlo do škode predvsem zaradi neprevidnosti kurjača, ki je delal v kotlovnici brez ustrezne kvalifikacije.

delavci so bili prijetno presenečeni, ko sta jih pozdravila v svoji sredi direktor Vlado Senčar in predsednik upravnega odbora Miha Logar. Ko so jih obdarovali s skromnimi denarnimi nagradami in slikami kar niso mogli skriti, kako veselji so, da jih kolektiv še ni pozabil.

Na zborovanju so delavci »Metalnes ostro obsodili agresijo na CSSR, odposlali pa so tudi resolucijo, s katero so podprli stališča našega vodstva in CK KPJ. D. B.

Letos manj pridelka

Vreme je letos marsikateremu vinogradniku delalo slabo. Tudi pri krškem Agrokombinatu bodo imeli letos manj letine. Močan osip in toča sta opravila svoje, čeprav sedaj kaže, da bo kljub temu pridelek kar v redu. Privatnim proizvajalcem pa še vedno povzročata težave rdeči listni ožig, ki bo tudi pobral marsikateri liter vina.

V »METALNI« so praznovali

Delovni kolektiv »Metalne je praznoval v soboto svoj praznik. Na popoldanskem slavnostnem zborovanju so se zbrali člani kolektiva in upokojenec »Metalnes. Nekdanji

Potrditev uspešne akcije v Črnomlju

Prvenstvo občinskega sindikata sveta v Črnomlju je pred kratkim pohvalno uspešno akcijo v nekaterih mesnicah v Črnomlju in Sevnici. Posebna komisija je namreč ugotavljala težo in kvaliteto mesa, ki so ga potrošniki kupili v teh mesnicah. Vsi mesarji in podjetja, ki so prodajali slabše meso, bodo kaznovani. Občinski sindikatni svet se je še odločil, da bo s podobnimi akcijami še ugotavljala kvaliteto blaga, ki ga v trgovinah nudijo potrošnikom.

K. W.

Loški vodovod bodo obnovili

Obnavljanje loškega vodovoda dobro napreduje. Pri zasipavanju glavnega vodovoda, ki je od Novega zajetja do vasi dolg en kilometer, so pomagali tudi vaščani. Razen Loke bo vodo dobilo tudi 5 vaščanov na Dobravi in dva v sosednji vasi Redici. Verjetno se bodo na skupni vodovod priključili tudi nekateri vaščani, ki imajo lasten vodovod, a jim večkrat odpove.

S. Sk.

morem zanesti na nikogar. Pomočnik pride ali ne pride v službo, sam pa ne zmorem vsega. Kljub temu, da sem o tem obvestil upravo podjetja v Ljubljani, nisem dobil do zdaj še nobenega odgovora. Kako naj potem delam s takimi ljudmi? Tako nezanesljivo kot se zdi, dela pri nas, se ni delalo še nikoli.

Težave so tudi z vajenci, ker si mladi ljudje nočejo iti učiti za dimnikarja. Bojijo se biti vedno žrni in umazani. Kakor da ne bi bilo vsako delo častno! Iz svojih dolgoletnih izkušenj lahko povem, da ni tako hudo biti dimnikar. Doživiš marsikaj zanimivega, če pa pomisliš, da ljudem kot dimnikar prinašaš srečo, ti je večkrat prijetno pri srcu.

Drugi dimnikarski mojster, Bruno Bernard je, povedal isto. Potožil je nad pomočniki, ki delajo, kar hočejo ker vedo, da je težko dobiti dimnikarja. Povedal je, da nekateri brezposelni sami napravijo najnujnejše dimnikarske potrebe in potem hodijo okoli po vaseh ter pobirajo denar. Ker so ljudje preprosti, ne zahtevajo nobenega potrdila in plačajo, potem pa se jezijo na dimnikarje, ki velikokrat niso nič krivi.

F. P.

Sejmišča

Na novomeškem sejmišču

V ponedeljek, 26. avgusta, so pripeljali kmetje na tedenski sejmi v Novo mesto 735 prašičev, prodali pa so jih samo 354. Manjše prašiče so cenili od 80 do 140 dinarjev, večje pa od 150 do 250 din. Na sejmu je bilo malo kupcev iz oddaljenih krajev, zato so morali kmetje več kot polovico neprodanih prašičev odpeljati domov.

V Brežicah še kar dobra kupčija

V soboto, 24. avgusta, so na tedenski sejmi prašičev v Brežicah pripeljali 633 živali. Prodali so 530 manjših prašičev, za katere so zahtevali do 6 din za kg. Večjih prašičev so prodali 12 po 5,50 dinarjev za kilogram.

Zaprta vrata po osemletki?

V Mirni peči bo več kot polovica otrok s končano osemletko ostalo doma

Na osnovni šoli v Mirni peči je letos uspešno končalo osmi razred 28 učencev, popravne izpite pa imajo še 16 učencev. Od teh sta se dva prostovoljno odločila, da bosta ponavljala razred. Letošnji osmi razred ima najslabši učni uspeh.

Poklicno usmerjanje je šola začela uvajati v osmem razredu. Imeli so razstavo o poklicih in predavanjem za starše in učence. Letos jih nadaljuje šolanje na srednjih šolah in 16; štiri grede v gimnazijo, štiri v gostinstvo srednje šole, po dva v ekonomsko srednjo šolo in šola za zdravstvene delavce. Na

kaj učencev gre k SGP »Pionir« za vajence in priučitev, eden pa bi šel rad na srednjo fizikalno šolo, pa se je moral odločiti za poklic pisarja, ker doma nimajo denarja za njegovo šolanje. Nekaj učencev je naredilo sprejemni izpit na zobotehniški šoli, vendar niso sprejeti. Zdaj ne vedo, kje bodo dobili zaposlitev. Skoraj vsi, ki bodo nadaljevali šolanje, bodo hodili v Novo mesto, ker je najbližje, pa tudi starši nimajo denarja, da bi jih poslali drugam. Tako se tudi ne morejo vpisovati na srednjo tehniško šolo, ker je v Novem mestu ni, v Ljubljani

no ali v Krško je pa predruga. Teško je tudi zaradi štipendij. Ker jih ni, se morajo odločiti za poklic, ki jih ne veseli ali pa ostanejo doma. Letos se je učenka Slavka Žagar prijavila za republiško štipendijo, vendar je ni dobila. Sedaj so naredili prijavo za štipendijo, na razpis pedagoške gimnazije. Slavka je bila v vseh razredih odlična, vendar bo šolanje težko nadaljevala, ker je v družini 12 otrok.

Na osnovni šoli imajo tudi precej težav s tistimi, ki končajo obvezno osemletno šolanje v nižjih razredih. Ti se morajo zaposliti kot ne-kvalificirani delavci ali pa ostanejo doma. Težave so tudi z duševno manj razvitimi otroki. Če večkrat je osnovna šola prosila, da sprejmejo te otroke v posebno šolo, vendar jih niso sprejeli, ker imajo morda premalo prostora. Družba bi morala za njih poskrbeti, saj jim šolanje v normalnih razmerah prej škodi kot pa koristi.

NADA GASPIR

Pri Turist biroju iz Črnomlja so presegli menjalni plan

Odkar je ustanovljen Turist biro v Črnomlju, se je njegova dejavnost precej razširila, saj razen izletov prireja tudi prireditve, izdaja potna dovoljenja in skrbi za prenočitve turistov. Pred dnevi smo obiskali turistično delavko Marto Skubicevo in jo prosili, naj nam kaj več pove o delu Turist biroja.

—Kakšne načrte imate za popestritev dopustov vaših občanov?

—Pravkar zbiramo prijave za izlet v Budimpešto, ki ga organizira podjetje SAP iz Ljubljane. Izlet bo 31. avgusta in 1. septembra. Sedaj je prijav še malo.

—Kako pa je z organiziranjem izletov nasploh in udeležbo na njih?

—Samostojnih izletov se nam ne splača prirediti; za daljša potovanja pretežno večina ljudi nima denarja, krajši izleti pa jih ne zanimajo, ker se raje odpravijo kar sami peš, ali s svojimi prevoznimi sredstvi.

—Ali pri vas tudi menjate valuto?

—Da, naš biro postuje tudi kot menjalnica. Letos smo celo presegli menjalni plan, čeprav turistov ni bilo tako veliko.

—Saj res, kaj pa tuji gostje? Ali se ustavljajo za dlje časa v Črnomlju?

—Največ imamo prehodnih gostov. Le malo je takih, ki se ustavijo za več dni. Upam, da bo nočnih več, ko se prične prava belokranjska turistična sezona, to je čas ob trgatvi.

—Kako pa je s turističnimi sobami pri zasebnikih?

—Teh sob imamo precej. Pri turističnem biroju je prijavljenih 136, mislim, pa da

jih je v resnici celo več. Tudi posojila za njihovo ureditev se še dobijo, največja vsota je 1,5 milijona S din.

—Pri vas izdajate tudi potna dovoljenja. Kam pa ljudje največ potujejo?

—Največ prosilcev je za potno dovoljenje v Nemčijo. Ljudje potujejo v tujino predvsem zaradi zaposlitve in ne na počitnice. Odkar se je znižala cena potnim listom, je prosilcev spet precej več.

—Kaj mislite o perspektivah turizma pri vas?

—Manjka nam tradicije, sicer so pa pogosti za razvoj turizma ugodni. Kolpa je kljub deževju še vedno dovolj topla za kopanje. Kmalu bo tudi jesen in z njo trgatve. Tudi to je ena izmed turističnih privlačnosti. Spomladi bo spet jurjevanje, ki je kar precej znana prireditev.

Ceprav bo čez kakšen mesec turistične sezone že konec, si Črnomlanci še precej obetajo od nje. Potrudili se bodo privabiti čim več turistov in poskrbeti, da bodo navdušeni naš Belo krajino.

NADA GASPIR

Peta številka »Obvestil«

Peta številka »Obvestil«, glasila občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu, ki je izšla 21. avgusta, piše med drugim o osnovnih značilnostih dokumentov VI. kongresa ZSJ in pokongresni dejavnosti v novomeški občini. V zvezi s tem prinaša sklope področnih posvetov s predsedniki in tajniki sindikalnih organizacij in objavlja program pokongresne aktivnosti o delovni program občinskega sindikalnega sveta v letošnjem drugem polletju. Na koncu prinaša »Obvestila« podatke o osebnih dohodkih v novomeški občini za maj in junij.

Za lepo - in še lepše - Kočevje

Kaj pravi ocenjevalna komisija o vrtovih in pročeljih hiš v Kočevju?

V zvezi z razpisom turističnega društva in krajevne skupnosti Kočevje-mesto za najlepšo ureditev fasad in okolice hiš je bila imenovana posebna komisija, ki skrbi za ocenjevanje. Doslej se je komisija sestala dvakrat. Podala je ocene za junij in julij. Sestala se namerava še v avgustu in septembru, ko bo tekmovanje zaključeno in bodo predlagali nagrade. Komisija ocenjuje po (očeh) do 5, pa sebi hiše in posebej se okolice hiš. Temu je lahko finančno in pravno nasbje, ki skrbi za urejanje same okolice, pa financirajo iz svojih sredstev.

Po dosedanjih ocenah komisije je dobi največ točk dom telesne kulture, ki ima zelo lepo urejeno okolje, s čvrstimi okrasnimi okrašenimi pritličje in I. nadstropje ter zastekleno avlo. K očitnemu vtisu bi se več prispevalo, če bi bilo nekaj cvetov tudi na oknih II. nadstropja. K lesnemu delu fasade bi lepo sodili okenski nageljni, ki jih je komisija z velikim zadovoljstvom opazila na nekaterih oknih in balkonih v mestu. Zlasti pridejo do izraza na hiši M. II v Kolodvorski ulici. Ta ima

tudi mnogo bujnega cvetja pred hišo. Po ocenitvi komisije ima svenkrat drugo mesto.

S cvetjem lepo okrašena okna in balkone naletijo na več hišah domala v vseh ulicah. Škoda je le, da ni večje povezanosti med stanovanjski v blokih, ki bi skrbeli za enotno okrašenost fasad s cvetci, enaki. Bolj se to odraža pri zasebnih hišah, kar je komisija ugotovila v Zadrutnem naselju, kjer so nekateri hiše vzorno urejeni in ozaljšane z rožami na oknih, stopniščih, balkonih in vrtovih. To je komisija ugotovila pri največjih hišah v Rožni ulici, pri nekaterih hišah v Bracčevi ulici, ob Cesti na stadion, v Ševkovi, Cankarjevi, Prešernovi, Podgorški, Rožki cesti itd. Urejeno okolje imajo tudi montažne hišice pri domu telesne kulture, le da naga ponokod nastaja. Zelo lepo so z zelenjem in cvetjem okrašeni nekateri balkoni pri novih blokih v Podgorški ulici, kakor tudi pri stopniščih in Ševkovi in Cankarjevi ulici. Škoda je le, da večini kvartov visje viseče perilo. Prav lepi viseči nageljni krasijo

na Trgu Svobode št. 9, 10 in 11. itd.

Tudi gostinstvo skrbi za okrasno ureditev vrtovih prostorov, kar se pozna zlasti pri hotelu Pugled in Restavraciji. Tudi stanovanjska na Ljubljanski cesti je poskrbela za okusen predvrt z mizicami za goste.

Svedra ne moremo naštetih še drugih primerov, saj jih je komisija več kot 60 ocenila z nadpovprečno. Pri ocenjevanju upošteva komisija razen bogastva zelenila in barv tudi kvaliteto, harmonijo, razporeditev, splošen vtis itd. Kaj n. pr. pomaga se tako lep vtis, če raste iz starega plučevnatega lonca ali konzervne škatle ali pa, če je poleg narančarja, rae na šara, vrvi za perilo, visoca perilo itd. Tudi ne naredi dobrega vtisa še tako bujne cvetice v vrtu, zaradenem s travo, plevelom ali površinami. Skrbno negovana zelenaica z nekaj cvetja, grmki ali kakim gozdnim drevesom tudi povzema drugačno, prijetno podoba. Če ne verjame, pogledajte v Rožkega mostu proti Orašnici hiši!

Škoda, da je v srednjem mestu srazemerno malo okrašenih fasad, fenarv imajo nekateri prav idealne pogoje, kot na primer kino Jadran.

Predsednik komisije inž. TONE KNAPFELC

»USLUGE« TURIZMU IN PRIJATELJSTVU

„Nemcem se že ne pustim komandirati“

Osebn prijatelja in velika prijatelja Jugoslavije, dobrega znanca in sodelavca vodstva ljubljanske delavske univerze, 26-letnega študenta fizike iz Münchna sem povabil, da bi skupaj preživeli letni oddih na slovenski obali. Majhen nesporazum je hotel, da so se poti zgrešile, še vedno pa je veljal dogovor, da se dobimo v avtomobilskem kampu v Ankarani.

Po štirih dneh čakanja v kampu študenta še vedno ni bilo od nikoder in če se ne bi po naključju srečali v Kopru, bi se dolgo iskali eden drugega.

Kar se je medtem zgodilo, je obsodbe vredno.

Prijatelj je medtem dobil prenočišče v Kopru in hodil spravevat v Ankarano, toda v sprejemnici kampa se vodji ni zdelo ni vredno pogledati v seznam, če sem z družino

že v taboru. Fanta je kratkoma odslouil, čes da me še ni.

Ko sva po snidenju skupaj odšla k vojni sprejemnici in ga mirno opomnila na malomarnost, je leta vzrojl dobesedno takole: »Opravičujem se, pa kaj se hočete. Od Nemcev se že ne pustim komandirati. Kdo pa ste? Kaj imata vidva skupaj? Poklicial bom policija!«

Če ne bi bil zraven, ne bi mogel verjeti. Pred prijateljem sem ostal osramočen, ne da bi se mi zdelo vredno karkoli pojasnjevati.

Mislil sem samo na prijateljevega očeta, preprostega laboranta Bayerjevih tovarn v Leverkusenu, ki se je kot jetnik v nacističnem taborišču nakopal bolezen, od katere se ne bo nikoli povsem opomogel.

M. LEGAN

Prvi posvet dolenjske mladine se je posrečil

Zeljo dolenjske mladine po medobčinskem sodelovanju je uresničil občinski komite ZMS v Novem mestu, ko je 23. avgusta sklepal v Novem mestu prvi posvet predsednikov in sekretarjev občinskih komitejev dolenjskih in somborske občine. Napravili so okvirni načrt skupnega sodelovanja. Tako bo prvo oktobrsko nedeljo v Novem mestu medobčinsko mladinsko športno srečanje, ki ga bodo priredili v počastitev 10-letnice avtomobilske ceste. Kot kaže, bodo ta srečanja tradicionalna, prirejali pa jih bodo vsako prvo oktobrsko nedeljo. Udeleženci posveta so se navdušili tudi za zamisel kočevskih mladincev, naj bi priredili kitariado z nastopom ansamblov iz vseh občin. Predstavniki komitejev pa se nameravajo srečavati še zaradi drugih skupnih zadev. Predlagali so, naj bodo naslednja posvetovanja po dogovoru in po potrebi, vselej pa v Novem mestu.

Trebnje: domicil Dolenjskemu odredu

Občinska skupščina Trebnje je v četrtek, 22. avgusta, sprejela odlok o podelitvi domicila Dolenjskemu odredu. Ta operativno politična enota, ki je bila ustanovljena 1. decembra 1943, je delovala na območju med Ljubljano, Savo in Krko, pomembne bitke pa je imela prav na območju trebanjske občine. Do konca vojne je izgubila 40 odstotkov borcev. Dolenjski odred je lani dobil domicil v Grosupljem, prihodnje leto pa naj bi ga še v Litiji. Kot predvidevajo, bo do konca 1969 izšla tudi kronika Dolenjskega odreda.

Trebanjskim odbornikom se je v imenu odreda zahvalil Avgust Zitnik, predsednik odredove komisije za obujanje tradicij NOB, svečana podelitev domicilne listine pa bo v nedeljo, 8. septembra, ko bo trebanjska občina slavila občinski praznik.

ČE ZELITE

odgovor ali naslov iz malih oglasov, priložite vaše-mo vprašano dopisnico ali znanke za 30 dni. UPRAVA LISTA

FRANCI KUHAJ
predsednik ObS
Novo mesto

PRIPOMBA UREDNISTVA: V protestnem pohodu so delavci INISA 15. julija 1968 nosili štiri parole: INIS JE REPUBLIKA RODILA, OBOINSKI MOJZE PA POKOPALI! — POISCI TE PRAVE KRIVCE! — KAKO NA DOPUST BREZ DENARJA? — HOČEMO SVOJO TOVARNO!

Nazivlje vsem prizadevanjem občinske skupščine in drugih organov za zaposlitev INISOVIH delavcev pa je bila med našimi bralci po vsej Dolenjski takrat in je še danes najbolj centralna zahteva: POISCI TE PRAVE KRIVCE! Zato smo 18. 7. 1968 tudi naslovlili naš sestavek »Krivce bo poiskalo sodišče« in posvetili eno tridesetino poročila temu prečemu vprašanju, preostalih devetindvajset tridesetin pa ljudem, zaposlenim v steklarni, njihovi zaposlitvi,

Asfaltni trak se je podaljšal na cesti Črnomelj-Vinica že do Stare Lipe, s težkimi buldožerji pa utrjujejo tudi še zadnje kilometre ceste proti Vinici. Če vreme v septembru ne bo prehudo nagajalo, bodo dela na cesti končana v predvidenem roku (Rb.)

Pismo Društva zasebnih obrtnikov in gostincev v Krškem

Uredništvo Dolenjskega lista!

Nemalo smo bili začuden ob sestanku o obrtnikih v DL z 15. 8. 1968. Sestavek je preveč enostranski, če se ne tudi netočen. Takšno početje obrtnikov sicer sami obsojamo, pa tudi preveč enostran-

sko pisanje, ki meče slabo luč na obrtništvo na splošno. V Sloveniji je 13.000 obrtnikov in je takšnih primerov največ 100, ki na tako nepošten način prihajajo do denarja. Večina obrtnikov je pa poslana in tudi takih ne manjka, ki delajo po 14 ur na dan ali pa še več, medtem ko v družbenem sektorju nasploh že uvajajo samo 42-urni teden.

Za naše pojme je bil novinar preveč enostranski in je s svojim sestavkom zalil obrtništvo nasploh, ki tega v najmanjši meri ne zasluži; to nam je dalo povod, da na njegovo sestavek odgovarjamo. Če je novinar že vzel pero v roke in začel pisati o devetih deželi in o kraljevičih, zakaj pa ni znal najti še besedo o podložnikih, ki jih je sicer več kakor kraljevičev in ki jih tudi pravljica, iz katere je vzel kraljeviča, prav dobro opisuje.

Po podatkih, ki jih je zbrala gospodarska zbornica SRS je razvidno, da je po številu obrtnikov na Slovenskem Metlika na predzadnjem mestu ter ima komaj 42 obrtnikov. Po številu teh, ki morajo voditi poslovne knjige, je pa na 1. mestu, saj mora v Metliki kar 34 obrtnikov voditi poslovne knjige. Avtomobilski prevozniki ima Metlika 64 in vsi morajo voditi poslovne knjige. Vemo, da tisti, ki vodijo knjige, nimamo velike možnosti za utajo dohodka, predvidena pa je tudi zelo visoka kazen če se utaja ugotovi. Da so podatki v članku neverjetni, nas k taki oceni spodbuja dejstvo, ki ga novinar sam opisuje čez da na skupščini v Metliki ni dobil podatkov in da banka tudi ne dovolj upogled v žiro račune, ker je to tajnost. S početjem banke se popolnoma strinjamo, saj je ta z ustavo in zakoni zaščiten. Če pa želimo uradna oseba zvedeti stanje na žiro računih, ima možnost za to pri obrtniku, ki mora imeti pri knjiženju za prilogo vse bančne izpiske in listine, ki jih banka ob vsakem poslu z denarjem izdaja.

Ce se bo tako neobjektivno, enostransko pisanje večkrat pojavljalo v časopisih, se res lahko kdo spomni in predpise obrtnikom še kakšno dodatno, nepotrebno administrativno obremenitev. To bi lahko rodilo posledice, da bodo začeli obrtniki zasebno obrt spet odjavljati, hkrati pa ugotavljam, da je obrt nasploh še premalo. Novinar naj prebere referat zasedanja republiške skupščine, ki ga je imel tov. Brumen, pa se bo

seznanil s stališči republiške skupščine, ki so pravilna in ki jih odobravamo. Ugotavljamo tudi, da je v občini Novo mesto 261 obrtnikov in 64 avtomobilskih prevoznikov; od teh vodi 33 obrtnikov predpisane poslovne knjige, to pa delajo tudi vsi prevozniki. Ugotavljamo, da ima občina Metlika stopnjo prometnega davka, ki je malo pod srednjim povprečjem v SRS, to je 35 odstotkov; občina Novo mesto ima najvišji odstotek — 45 odstotkov (najnižja stopnja v Sloveniji je 30 odstotkov, najnižja pa 45 odstotkov). Torej se da razumeti, da pod takšnimi pogoji ni mogoče kar tako bogaleti. Iz lastnih izkušenj tudi vemo, da občine niso tako slepe in dobrodarne proti obrtnikom. Občina Metlika je predpisala 40 odstotni davek na tujo delovno silo, ki je sicer nad slovenskim povprečjem (v SRS je tak davek najnižji z 10 odstotki, najvišji s 70 odstotki, večina pa se giblje okoli 33 odstotkov). Občina Novo mesto ima predpisan davek na tujo delovno silo po stopnji od 20 do 35 odstotkov, kar tudi ni pod povprečjem. Če bi bila metliška občina res deveta dežela za obrtnike, pa spodbija to dejstvo, da niso vsi obrtniki tako nepošteni, saj imo občina tako malo obrtnikov, da so tisti, ki želijo tak položaj izkoristiti, le redki in izjemni. Zato želimo in apetriramo na Dolenjski list, da drugič ob takih primerih piše bolj objektivno in naj obenem obravnava tudi one poštene obrtnike, da o tistih, ki so razen tega še reveži, sploh ne govorimo.

Tudi mi ostro obsojamo spekulate, pa ne samo tiste v obrtništvo. Ker pa podatki v članku »Obrtniki, izbirajte si občino! niso iz uradnih virov, smatramo, da novinar ni odkril Kolumbijske Dolenjske.

Ce želi DL pisati tudi o poštenih ali revnih obrtnikih, o

čemer mislimo, da je njegova dolžnost tudi s takšnim pisanjem povedati splošno resnico, se lahko oglasi v naši pisarni in mu bomo vsestransko radi pomagali z vsemi razpoložljivimi podatki, ne bomo pa se opirali na podatke izza vogala. VINKO MIKEK
Tajnik društva:

celoti objavljamo pismo Društva zasebnih obrtnikov in gostincev v Krškem, resnici na ljubo pa mu je treba dodati še nekaj dejstev: podatki za članek o obrtnikih, ki smo ga objavili 15. avgusta, niso bili dobljeni nikjer »za vogalom«, temveč za vse obrtnike v občini Novo mesto na upravi za dohodke pri Obs Novo mesto (o čemer govori prvi odstavek pod vmesnim naslovom v članku: »Promet se je zvišal za več sto odstotkov, prispevki pa za veliko manj«, medtem ko smo podatke o izplačilih za opravljene prevoze oz. storitve, ki so jih sprejeli nekateri zasebni obrtniki v metliški občini, dobili v knjigovodstvih posameznih večjih podjetih na našem področju. Čeprav podatkov o prometu prek žiro računov res nismo iskali v banki (to tudi ni naše področje dela, poznamo pa tudi predpise o bančnem poslovanju), so objavljene številke točne, saj izvira iz knjigovodstva tistih naših tovarn, ki imajo z omenjenimi zasebnimi obrtniki stalno poslovanje. Teh številke doslej obrtniki niso zaukali niti ne ovrgli.

Pojasnilo uredništva

Veseli nas, da tudi omenjeno društvo zasebnih obrtnikov in gostincev v Krškem obsoja spekulacije nekaterih obrtnikov — samo o tem pa je članek našega novinarja tudi govoril! Ze v uvodu članka je zapisano, da smo »za nekatero obrtnike res pravilicna dežela«. Uvod članka razločno govori, da v njem ne nastopajo tisti obrtniki, ki si v spodu svojega obraza s svojimi rokami služijo vsakdanji kruha in je torej odveč govoriti o enostranskem pisanju, ki meče slabo luč na obrtništvo na splošno. Dobro poznamo stališče skupščine SRS do zasebne obrti in smo ga v našem tedniku ponovno pravilno razlagali. V našem listu smo tudi že došle večkrat pisali o problemih obrtništva, obiskali pa smo tudi že več zasebnih obrtnikov, poročali o njihovem delu ter hkrati tudi pravilno podčrtali odprta vprašanja.

Precej dokazov imamo v rokah, da so bralci pravilno razumeli namen sestavka o obrtnikih z dne 15. avgusta. Članek je razločno podčrtal namen republiških in zveznih predpisov o prispevkih in davkih občanov, iz katerih je nedvomno razvidna jasna želja, da bi se obrt spet razvila in razcvetela. Potrebujemo jo in brez nje ni šlo in ne bo šlo v nobeni družbeni ureditvi. Ost članka pa je bila — po našem prepričanju dobro merno in pravilno! — naperjena proti spekulativnemu načinu obdavčevanja obrti po samoupravnih, oblastnih oz. upravnih organih v nekaterih občinah na našem področju. Večina občin ni upoštevala priporočila Skupščine SRS z dne 13. 2. 1968 za vodenje politike prispevkov, davkov in taks. Tudi mnoge take obrtnike, ki so imeli lani po 100 milijonov Sdin prometa, so oprostile obveznosti za vodenje poslovnih knjig, raje pa so z njimi sklenile pisane sporazume o prispevku stop-

nji oziroma o davku. Zaradi take davčne politike in odnosa do posameznih panog obrtništva, prihaja v posameznih občinah do neupravičenih bogatitev in spekulacij, ki jih obsojajo vsi pošteni delovni ljudje. Da jih obsojajo tudi mnogi pošteni obrtniki sami, potrjuje tudi pismo, ki ga objavljamo.

Ni nam šlo za nobeno odkrivanje »Indije — Koromandije«, temveč za hudo resno opozorilo, da je treba preprečiti pridobivanje visokih in neobdavčenih dohodkov nekaterih obrtnikov ter njihovo naglo bogatenje na račun socialistične družbe. Proti takim pojavom je uperjena ostra družbena kritika in družbene obsodba. Zato je sesusve našega novinarja tudi poudariti, da je tako bogatenje žal omogočil tudi dosedanji davčni sistem. UREDNIŠTO
DOLENJSKEGA LISTA

Edina želja: vpeljati vsestranski red na Valeti!

Veseli me, da se je na podlagi mojega pisanja z naslovom ZELENA OPUNOST »ROZANATE MARJETA, ki sem ga objavil v Delu, razvila v Dolenjskem listu živahna polemika. Svoja stališča odzveno neman pisanja, sem že dvakrat po objavi članka prikazal v Delu. Do dane ni še nihče spodilo mojih trditve, pač pa je marsikdo skušal speljati zadevo na stranski ali pa vsaj čisto drugi tir.

Kaj sem torej trdil v svojem članku? Tole:

1. da kade mladinci na taboru neznano oporno zeleno snov, ki jo razirja med njimi tujska in to razirja pod terno amariluanes. Kasneje se je pokazalo (in to smo dvakrat objavili v Delu), da ne gre za manila. Dandajam le, da vodstvo tabora do dneva objave prvega članka ni vedelo za početje mladincev.

2. da vlada do taborec v taboru židovni odnos, mislim od strani vodstva, ki sem ga imenoval »vrojastki«. Ta se po mojem mnenju v tem, da vodstvo tabora vsebinsko urejuje življenje na taboru na tak način in s takim kričanjem, ki ništa primerna za vzgojitelja naše mladine.

3. da ni v statutu novomeškega Partizana niti črke o tem, kako voditi tabor, kdo naj ga vodi in podobno. Tabor torej pravno ne obstaja in se vse dogaja v nekem imaginarnem smislu. Če pa je to tabor, se nikakor ne more imenovati tabor TVD Partizana Novo mesto.

4. da na tem taboru ne vodijo administracije in računovodstva, kar pomeni, da do zdaj ni še nihče dobil za karkoli račun ali obračuna. Razlog, ki ga je nekdo omenil (samo mimogrede, seveda), da je vodenje administracije druga zadeva, je smešen. Meni da se danes veča pregovor: »Čisti račun! Dobri prijatelji! — kljub stroškom!«

5. da se tabora na Valeti udeležujejo najrazličnejši ljudje iz prav vseh krajev Jugoslavije. Kaj in s kakšno pravico, tega ne vem. Menda spet po tistih ustno sprejetih pravilih, ki pa so tako raztegljiva. To sem, kratko povedano, trdil v svojem pisanju. Dosej ni tega še nihče spodbil. Moj namen je torej bil, da odgovorni po toliko stih urde vprašanje tabora TVD Partizan. Saj ni potrebno veliko. Samo njegov pravi status naj — določi.

Razen tega se je v polemiki oporedno pokazalo, da v novomeških športnih in telesovzgojnih krogih nekaj škripnje. Veseli me, da sem posredno zadel tudi na ta šebelj.

Zdaj pa k vprašanju tovariša Slavka Vidmarja. Resnično nisem vedel za vse te večje in manjše sebe. Vsa je vsa ne. Samo vesel sem, da ima-

O polževi pošti in dobrih ljudeh

V valilnici Kmetijske zadruge Naklo pri Kranju sem naročil 30 enodnevni piščancev. Znano mi je bilo, da valilnica pošilja piščance po železnici ob torkih, zato sem v sredo zjutraj odšel na postajo v Sevnico vprašati, če so že prispeli. Ker jih še ni bilo, sem bil trdno prepričan, da me bo valilnica že naslednji dan obvestila kdaj bo čas prihoda.

Posilja je prišla naslednji dan, vendar brez predhodnega obvestila. Ker ni nihče prišel po piščance, so s sevniske železniške postaje poslali brzojavko, ki pa je prišla šele v petek zjutraj in je za to pot potrebovala celih 22 ur. Ne vem čigava je krivda, toda tako poslovanje pošti vsekakor ni v čast.

Med potjo v Sevnico sem bil prepričan, da je polovica piščancev že poginila, toda prijetno sem bil presenečen, ko sem v ograjenem kotu garderobe na železniški postaji zagledal vse piščance žive in zdrave. Zanje so poskrbeli dobri železniški uslužbenec-garderoberji, zato se jim za tak human odnos najlepše zahvaljujem.

KAROL ZORKO
Zavratac 32

Zakaj šofer avtobusa ni ustavil?

Cenjeni urednik!

Oprostite mi prosim, ker vam pišem to pismo, v katerem sem primorana opisati doživljanje, ki sem ga doživela 16. avgusta ob 7. uri zjutraj na avtobusni postaji v Potočih, to je ob cesti iz Vidma proti Zdolam. Ker stanujem v Resli, mi je vseeno ali grem na avtobusno postajo na Videm ali v Potoče. Do vsake je 20 minut hoda. Tisti dan sem bila namenjena na Zdole. Ker sem hotela na pokopališču očistiti grobove mojih dragih staršev in sorodnikov. Ko sem čakala na postaji in videla, da prihaja avtobus, sem vzela v roke nekaj prtljage in počakala na desni strani ceste. Šofer me je lahko že od daleč opazil, vendar je peljal kar mimo.

Bila sem zelo razočarana, ker avtobus ni ustavil in ni sem vedela kaj naj storim? Ker sem že pri 70 letih in me bolijo noge, bi zelo težko šla peš uro in pol daleč v Zdole. In to zaradi nesramnega in neohkanega šoferja avtobusa, ki se, kakor sem zvedela na Zdolah, piše Požun. Jaz ga osebno ne poznam, če pa se bo čutil prizadetega, naj pride k meni osebno, če hoče kaj več zvedeti od bolehnih in starejših ženske. Na stara leta bo videl, kako hudo je človeku, če ga na starost kak brezsrčni človek tako grdo prezira. Taki ljudje niso vredni, da hodijo po naši lepi socialistični domovini. Takim smo pred 60 leti rekli: »fuj ga bodi, neotesanec.«

Ko sem šla počasi peš proti Zdolam, sta me vzela v arto dva mladineca, ne da bi ju zato prosila. Zelo sta mi ustregla, saj sem bila že precej utrujena, zato se jima najlepše zahvaljujem. Iz Zdol sem se vračala z avtobusom, ki odpelje ob 11.45. Šofer tega avtobusa je bil zelo prijazen in ko sem ga prosila, če mi bo ustavil pri nasti nisi, ki stoji ob cesti, je to storil brez omahovanja.

Zdaj med šolskimi počitnicami vozi avtobus na Zdole dvakrat na teden, to je v torek in petek, ko so uradni dnevi. Vsekakor je to hvalevredno. Ni pa za pohvaliti to, ker nimajo avtobusi na Vidmu enotne postaje. Nekateri ustavijo pred slaščičarno, drugi pa pred mlekarjo. Zadržni, ko so ženske čakale pred slaščičarno, jim je šofer rekel, da jim bo ustavil pred mlekarjo, a so morale teči za njim. Drugič, ko so čakale pred mlekarjo, pa je pošjal kar mimo, tako da so morale iti peš domov, nekatere celo več kot uro hoda daleč.

Ali imajo res lahko šoferji avtobusov potnike za bedake? Večina potnikov so kmetje in kmetice, ki so izčrpani od trdega kmečkega dela. To se v naši deželi ne bi smelo zgoditi, ker ni socialistično.

MARIJA ZUPANČIČ,
Zdolska cesta 35,
Krško

Vandalsko početje v gorah

Veliko Kozje je znana planinska postojanka v Spodnjem Posavju, katero ljubitelji narave in planin radi obiskujejo. Vsak planinec, ki se povzpne na vrh, s katerega je lep razgled na Mrzlico, Gozdin in Smohor, si za spomin rad pritisne žig v planinsko knjižico. Zato je PD Raddeča postavilo na vrhu Kozje vrha skrinjico s pečatom. Toda marsikdo je bil razočaran, ker žiga ni našel. V zadnjih letih ga je že drugič nekdo odnesel.

Ko se je leta 1956 na Velikem Kozjem smrtno ponesrečil planinec Lojze Jamšek iz Sevnice, so mu sevnški planinci na tistem mestu postavili spomenik. Neznani zlikovci so poprsjatič ime srečno umrlega planinca, tako da ni več vidno. Vsi planinci se zgražajo nad takim početjem.

STANKO SKOCIR,
Loka pri
Zidanem mostu

Kdo je kriv za takšno postrežbo?

Tovariš urednik!

29. julija sem hotel v Žužemberku, v gostini Kmetijske zadruge na trgu, pojediti nekaj toplega. Ko sem vprašal natakarico, če imajo toplo malico, mi je odgovorila, da je malice zmanjkalo. Na vprašanje ali imajo kaj drugega toplega za jesti, je rekla, da imajo golaž, obaro, hrenovke in drugo. Ker mi je povedala da je obara še od prejšnjega dne, sem naročil zrezek, na katerega sem moral čakati precej časa.

V isti gostilni sem bil spet 12. avgusta ob desetih dopoldan. Tudi takrat sem natakarico vprašal, če imajo toplo malico. Ko mi je odgovorila, da jo imajo, sem jo prosil, naj mi jo prinese. Cez nekaj trenutkov se je natakarica vrnila iz kuhinje in mi prijazno povedala, da je malice spet zmanjkalo. Tokrat sem se odločil za obaro, na katero sem moral čakati 20 minut. Medtem ko je natakarica meni prinesla obaro, pa je gostu pri sosedenji mizi postregla s toplo malico. Torej zame je niso imeli več, za drugega (mogoče obdviranega gosta pa so jo še imeli). Ko sem obaro poskušal, sem po okusu in zapadajočem kokušjem mesu takoj ugotovil, da je stara najmanj dan ali dva. Takšne je di seneda nisem mogel jesti, zato sem jo pustil na krožniku. Za obaro in limonado sem plačal 5,50 din.

Komu naj gost potoži, če mu v gostilni postrežejo s tako hrano? Ali nista za to odgovorna tudi uprava občine K2 Žužemberk in pristojna sanitarna inšpekcija? Kakšen vtis bi dobil tuj gost, če bi mu tako nezolidno postregli?

S. H.,
Hinja

Pozdravljeni, dragi partizani, borci, aktivisti in prijatelji!

Pozdravljeni iz srca, je uteha in radost, okrepčali ste se ob radodarnih rokah mater in očetov, odročili si, si pridobili moči za novi in poslednji boj s sovražnikom.

Kadarkoli ste prišli, v soncu, viharju, dežju in mirazu, vam je bila naša dežela zvesta ljubica in ljubeča mati. Tod okoli se je kovalo bratstvo trdih pesti in vročih src, ki nam je slednjič prineslo enakost in slobodo.

Zdaj se vračate in Bela krajina vas pozdravlja. Pozdravlja prerोजना in srečna, da je v novi soci-

alistični domovini tako lepo zaživela, da so se odprle proti njenemu napredku in razvoju, da so njeni ljudje, ki jih je pred vojno gohtala tujina, našli doma svoj zaslužek in kruh.

Zato smo veseli, da vas lahko znova sprejmemo v svoji sredi, veseli, da boste veseli, da boste z nami občutili ponosno radost, ki nas preveva, ko vidimo, da vaše in naše žrtve niso bile zaman. Želimo, da boste ob naši sreči srečni tudi sami!

Zato pozdravljeni, dragi

borci in aktivisti, pozdravljeni vsi stari in mladi prijatelji Bele krajine!

Predsednik skupščine občine
Crnomelj:
TONE DVOJMOČ

Predsednik skupščine občine
Metlika:
PETER VUJČIČ

Novo ime metliške šole

Na metliški osnovni šoli, ki se bo odslej imenovala osnovna šola XV. SNOUB »Belokranjske«, se skrbno pripravljajo na bližnje partizansko slavo. Tega dne bodo v avli šole odprli spominsko razstavo dokumentarnega gradiva in fotografij XV. brigade. Odkrili bodo tudi spominski relief, ki ga je izdelal kipar Lojze Dolinar, in spominsko ploščo, v kateri bo vklesano novo ime osnovne šole. V avli bodo tega dne postavili tudi velik kip maršala Tita, darilo društva jugoslovanskih likovnih umetnikov.

Tudi Hrvatje pridejo v Metliko

Predstavniki družbeno političnih organizacij in občinske skupščine Metlika so prejšnji teden obiskali sosednje hrvaške občine. V Dugi Resi, Jastrebarskem, Vrbovskem, Samoboru, Ozalju in Zagrebu so se srečali s pred-

stavniki občinskih skupščin in ZZZ NOV in se z njimi natančneje pogovarjali o velikem partizanskem srečanju v Metliki. Seznanili so jih s pripravami in potekom zborovanja in jih povabili naj se udeležijo te velike slovesnosti.

Hrvaški sosedje se bodo radi odzvali povabilom. 1. septembra se bodo Metličanom pridružili tudi številni hrvaški borci in gostje, ki bodo na tem srečanju spet dokazali, kako močna vez jih družijo s Slovenci. Zadržane tedne postreže tudi hrvaški tisk.

Pionirska delegacija bo šla skozi Metliko

1. septembra bo potovala skozi Metliko delegacija pionirjev, ki bodo krenili po poteh odposlancev drugega zasedanja AVNOJ. V Metliki se bodo pionirji pridružili nekdanjim borcem, ki bodo prišli iz vseh krajev na partizansko slavo. Se tisti dan bodo pionirji prečkali Kolpo in nadaljevali pot na hrvaški strani. Pohod pionirjev sta organizirala Društvo prijateljev mladine in Pionirski list, vodil pa ga bo general Jaka Avšič, ki je vodil tudi slovenske delegate na drugo zasedanje AVNOJ v jeseni 1943.

XII. SNOUB vabi v Novo mesto

V vrsti brigad in drugih partizanskih enot, ki to jesen slavijo zgodovinske obletnice svojih ustanovitev, je tudi XII. slovenska narodno-svobodilna udarna brigada, ki ima domičilj v Novem mestu in v Sevnici.

Priljubljeni odbor za proslavo 25. obletnice ustanovitve XII. SNOUB vabi vse borce, aktiviste, svoje padlih in umelih borec te brigade z območja Dolenjske, da se udeležijo slovesnosti ob slavi, ki bo v nedeljo, 8. septembra 1968, ob 10. uri dopoldne na Prešernovem trgu v Novem mestu.

Ze v soboto, 7. septembra, bodo v Dolenjski galeriji odprli razstavo »Po poteh XII. SNOUB«, ob 20. uri pa bo v novomeškem Domu kulture slavnostna akademija »Mladi-

na borcem. — V nedeljo, 8. septembra, ob 8. uri budnica novomeške godbe na pihalu, ob 9. uri pa promenadni koncert. Zbor brigade se bo začel ob 10. uri na Prešernovem trgu, kjer bodo razvili brigadni prapor, pripeli trakove domičilnih občin, izročili nekdanjim borcem odlikovanja, govorila pa bosta predsednika obeh občin, ki sta XII. brigado sprejeli za svojo. Slavnostni govor bo posvečen zgodovini in tokratnemu jubilejnemu srečanju brigade. Ob 12. uri bo za borce skupno kosilo, v gostišču na Loki pa bo partizansko razjanje.

Borci, aktivisti, svoji padlih partizanov in prijatelji — iskreno vabjeni!

Priljubljeni odbor
II. SNOUB

Na prvem mestu - gostoljubnost

Metličani se že ves mesec skrbno pripravljajo na nedeljsko veliko praznovanje. Na številnih sestankih so sklenili, da bodo v nedeljo pričakali svoje goste zares pri srčno in da jim bodo nudili vse potrebno gostoljubje. Člani metliških delovnih kolektivov bodo še pred nedeljo postavili na primernih krajih

posebne paviljone, v katerih bodo prodajali spominek in nekatere drobniarije, skrbeli bodo tudi za prehrano gostov. Vsi tisti, ki se bodo pripeljali v Metliko že v soboto ali pa bodo s slavo odhajali šele naslednji dan, bodo lahko prespali v hotelu »Bela krajina« in v zasebnih sobah.

PRED NEDELJSKIM SREČANJEM PARTIZANOV V METLIKI

„Bila sem v zasedi nad Bušinjno vasjo...“

»Poslovala sem se brez solz, s ponosom in občutkom, da sem namesto sina, ki ga nimam, poslala hčer, da nam brani domovino. Poslovala sem se z željo, naj jo spremlja sreča na vsakem koraku in naj jo vrne zdravo v moje naročje...«

Gornje besede so napisale zlate roke matere, ki je danes ni več med živimi. S temi besedami je Vilma Jurajevič, mati partizanke Olge, pospremila svojo mladoletno hčerko v partizane...

Bila je vojna; otroci in odrasli, dekleta in fantje so reševali domovino, jo ljubili, zanjo trpeli in zanjo umirali. Ko se bodo prihodnje dni v Metliki sešli številni nekdanji partizani, aktivisti, naše partizanske matere in očetje, nekdanji skojevci in komunisti ter zavedni člani OF, obudimo misel na prehojeno pot. Poglejte, kako živo je partizanka Olga v svojih spominih opisala boje, v katerih je XV. »Belokranjska« brigada ob nemško-ustaški ofenzivi razbila kolono sovražnikov, ki so hoteli vdreti v Metliko.

»Brigada je imela pred seboj odgovorno nalogo. Z maloštevilnimi borci je morala zavarovati prehode prek Gorjancev proti metliški strani in se

Olga Jurajevič, ena izmed zavednih belokranjskih deklet, ki se ni ustrašila naporov vojne, težkih pohodov, borb in žrtve. Poznala jo je vsa mladina Bele krajine...

upreti vsakemu poskusu sovražnikov, ki bi hoteli vdreti na osvobojeno ozemlje.

Svojo nalogo smo opravili kar se da temeljito in z znano partizansko iznajdljivostjo. Cesto iz Novega mesta proti Metliki smo prekopalni na najbolj življenjskih mestih, čez prekope smo naložili zasilne mostičke in vse skupaj skrbno namaskirali, da sovražnik ne bi opazil našega početja. Misliti je bilo treba tudi na bodoče akcije v smeri proti Dolenjski takoj, ko si bo vojska opomogla, in ko bomo sami zopet potrebovali poti. Zaseke in prekope smo zavarovali z močnimi zasidrami, ki naj bi preprečile sovražniku, da bi uničil nastavljene mine in usposobil cesto za svoj pohod.

Ze več dni bdim v zasedi kraj Bušinj vas in čakamo. Zaseda šteje kakih 20 ljudi. Vse naokrog so težke strojnice, ki varujejo cesto. Zbrali so se komandirji — bivši šofer iz Ljubljane, komisar — študent Vane iz Ljubljane, in puščarji Janez iz Mirne peči, Stanko iz Notranjske in Dušanova minerska trojka. Samo jaz sem Belokranjska. Zbrali smo se iz vseh vetrov, vsi pa smo bili trdno odločeni, da bomo branili domovino do zadnjega diha.

Plavalasi študent Vane ima od časa do časa politično uro. Zanimivo ga je poslušati, kajti njegove razlage niso čisto nič podobne učnosti, ki nam jo tolmači bataljonski komisar. Besedo dialekta je menda spregovoril samo enkrat, pa še takrat nekam sramežljivo. Vane je pravi strokovnjak za špansko revolucijo. Lepo in živo zna opisovati borbe za Madrid. Ko es vprašamo, si

Ob 25-letnici kočevskega zbora

PROGRAM

slovesnosti pohoda pionirjev po poteh odposlancev drugega zasedanja AVNOJ

V Kočevju boča 31. avgusta in 1. septembra naslednje prireditve:

Sobota, 31. avgusta:
od 8.30 do 11. ure: prihodi 3.000 pionirjev iz vseh krajev Slovenije pred »Šeskov dom«, ogled dvorane in muzeja — Pred spomenikom igra rudniška godba.

ob 12. uri: zbor pionirskih skupin pred spomenikom — Prihod pionirjev, ki je na pohodu po poteh odposlancev drugega zasedanja AVNOJ — Franc Leskošek-Luka, prvi komandant slovenskih partizanskih enot — Komemoracija — Polaganje vencev in cvetja

od 12.30 uri: zborovanje v športnem parku v Gaju — Več govorov — Nastopi partizanskih umetnikov — Nastop pionirskih skupin.

ob 14. uri: kosilo za pionirje.

ob 16. uri: odhod skupin slovenskih pionirjev proti domu.

ob 19. uri: na stadionu taborni ogenj — Igrajo »Atoll«.

Nedelja, 1. septembra:
ob 7. uri: izpred spomenika odhod odreda pionirjev, ki potuje po poteh odposlancev II. zasedanja AVNOJ, proti Metliki, kjer se bodo udeležili proslave ob 25-letnici ustanovitve 15. SNOUB.

Z leti prihaja tudi bolezen

Za priznavalnine bivsim borcem NOV in aktivistom je določeno v ribniški občini letos okrog 140.000 din. Seveda pa je potrebno več kot je na razpolago sredstev. Upoštevati moramo, da postajajo bivši udeleženci NOV vse starejši, z leti pa prihaja tudi bolezen. Zato je iz leta v leto več proslincev za dodelitev priznavalnin.

Priznavalnine dodeljujejo po posebnem pravilniku. Ker denarja primanjkuje, pristojna komisija pri občinski skupščini Ribnica strogo upošteva določila pravilnika. Tako so pri zadnji reviziji ertali iz seznama udeležencev priznavalnin nekaj ljudi, ki so bili med prvimi borci in aktivisti oboroženega upora v občini. Seveda vzbujajo odločitev komisije o ukinitvi priznavalnine zaradi določil pravilnika, ki točno upošteva višino dohodkov, ki vplivajo na ukinitve, med prizadetimi veliko nejevolje. Ti menijo, naj bi bil pravilnik bolj življenjski.

Pomoč bivšim borcem - kmetom v ribniški dolini

Letos bodo prejeli bivši borci — kmetje na območju ribniške občine za popravila stanovanj 110.000 din. — Polovico tega bo prispeval republiški odbor ZZZ NOV Slovenije, drugo polovico pa stanovanjsko komunalno podjetje iz Ribnice. Na ta način bo omogočeno, da bodo borci, ki so bili najbolj upravičeni do tega posojila, dobili denar, da si bodo ure dili svoja stanovanja.

„Hiti brigada petnajsta...“

Po kapitulaciji Italije so nastajale nove brigade in divizije. Ustanovljena je bila tudi posebna belokranjska brigada, ki je bila petnajsta po vrsti. Zato je dobila ime XV. belokranjska brigada. Ustanovljena je bila 28. septembra pri Metliki. V njo so bili vključeni trije bataljoni Vzhodnodolenjskega odreda ter drugi prostovoljci in mobiliziranci iz Bele krajine. Komandant brigade je postal Jože Klanjšek — Vasja, komisar pa Niko Šilih. Vodstvo brigade je bilo sestavljeno iz starejših in preizkušenih partizanskih komandantov in komisarjev. Brigada je nastopila zmagovito pot. Med vojno je padlo 100 njenih borcev. Brigada so proglašili za udarno in zato lahko rečemo, da zavzema posebno mesto med enotami NOV.

Borbena kronika XV. brigade se začne pri Sveti Ani na Hrvaškem, kjer je doživela prvi ognjeni krst. Takrat je odbila prvi naval Nemcev proti Beli krajini. V nemški ofenzivi, oktobra 1943 na Belo krajino, je XV. brigada z nekaterimi svojimi četami in z enotami VDV potolčila nemško kolono pri Suhorju. Tedaj je bilo uničenih 16 sovražnih vozil, ubitih več Nemcev in 15 belogardistov. Nekaj sovražnikov je bilo tudi ujetih. V tej akciji sta se posebno odlikovali druga četa prvega bataljona, ki ji je načeloval Samo Horvat, in tretja četa četrtega bataljona z Antonom Kramarčičem, Toneom Klemenčičem, Poldetom Klemenčičem, Ivanom Ivem-Jovičem in Težakom. Brigada je oblegala zatem Nemce v Metliki, vendar pa so se ti

še zadnji hip umaknili iz kulturnim delom. Ta njena obroč. Akcije XV. brigade so imele v času, ko je ozivilo domobranstvo, velik političen pomen. Brigada je obravnavala z domačimi izdajalci, ki so v Beli krajini hoteli postaviti svojo kvasilniško oblast.

Ko je primanjkovalo borcev soli, vžigalic, cigaret in drugega, je odšla polovica XV. brigade v Slunj in se vrnila močno otovorjena z dragocennim blagom. Med potjo je izbojevala več borb. V Netretiču na Hrvaškem so se borili z ustaši in jih sredi decembra 1943 za vedno pregnali iz te postojanke. Potem so krenili v Belo krajino ter po drugih krajih Dolenjske in Notranjske. XV. brigada je odigrala posebno vlogo pri osvoboditvi Zdenške vasi. Preživeli borci se še vedno spominjajo hudih bojev na Novi gori, kjer je padlo največ partizanov iz Petnajste, predvsem iz Bele krajine.

XV. brigada je prehodila slavno pot in častno nosila zastavo, ki ji jo je izročila metliška mladina ob hjeni ustanovitvi. Dokončno je bila razformirana ob osvoboditvi v Kaminiku. Brigada se je odlikovala tudi s političnim in

dejavnost je še posebej prišla do izraza v »Poletus«, brigadnem glasilu, v katerem so pisali borci.

Borci tudi v hudih bojih niso pozabili na humor. Posebno priljubljen je bil med njimi hrabri Janko Hudorovac iz Kanžarice, ki je s harmoniko skrbel za prijetno razpoloženje. Tudi v juriših je bil vedno med prvimi in šestokrat je pod samimi bunkerji ležal na hrbtu in kljub toči krogel divje igral priljubljeno himno »Hiti brigada XV.«

REGINA FIR

Goriška vas vabi na osrednjo slovensko proslavo v Novi Gorici 15. septembra 1968 ob 11. uri. Tovaři Tito, predsednik republike, je pokrovitelj te proslave.

Priložnostni poštni žig v Kočevju

Filatelistom Dolenjske in drugih krajev bo popeljal njihove zbirke poseben priložnostni poštni žig. V Kočevju bo 31. avgusta zaključek velikega pohoda slovenskih pionirjev. Prireditelj bo na spornem stadionu. Na tem zborovanju bo sodelovalo 3000 pionirjev iz vse Slovenije, zastopstva iz drugih republik. Pohod pionirjev bo potekal iz vseh smeri Slovenije do Baze 20 na Rogu, od tu pa do Kočevja, kjer bo zbor vseh udeležencev pohoda. Pohod in zbor pionirjev bosta v počastitev 25-letnice zhora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju leta 1943.

Za ta veliki pionirski dan je skupnost PTT odobrila poseben priložnostni poštni žig, na katerem bo stiliziran lik kurirka in benedilo »Pohod pionirjev ob 25-letnici Zhora slovenskih odposlancev 31. 8. Kočevje 1943-1968«. Ta poseben žig bodo uporabljali na pošti Kočevje samo 31. avgusta za vse ta dan oddane poštno pošiljke.

Isti dan bo možno dobiti na pošti v Kočevju in pri ekspozituri pošte na prireditvenem prostoru tudi spominski ovitek, ki ga bo izdelalo filatelistično društvo PTT Ljubljana. Tega dne bo prireditelj filatelistično društvo Kočevje tudi razstavilo, na kateri bodo filatelisti pokazali celotno zbirko nove Jugoslavije in tematsko zbirko pod naslovom »Lov na Kočevskem«.

Petnajsta brigada se spoprime z Nemci

(I. nadaljevanje)

Le odlašali so, da se najprej zberejo drugod na bolj važnih točkah, potem bodo še v Belo krajino pogledali, ko bodo imeli umikajočo se vojsko iz Afrike ali Grčije na razpolago. Ker — kakor prihajajo podatki — banditov, tistih tako razsvitlih Titovih partizanov, ni kaj prida šteti. Morda celo koga vidijo, ujamajo malo zaropotajo, pa v beg. Seveda. Lahko so preveč poudarjali njihov pomen in moč, to pa zato, da so imeli izgovor ostajati bliže doma. Zakaj v Rusijo je daleč in tamkaj je mraz kakršnega v Italiji ne poznajo.

xx

Šele 31. oktobra, že po tretji in ajdovi četvi, so krenili iz že dodobra zombardiranega Novega mesta proti Gorjanem. Ko jih je pred Metliko zagledal Jože Mihečič, je s pošte telefoniral v Ormož: ali Stari je verjel šele, ko je bilo prepozno in ko je padlo že precej žrtev.

Trije bataljoni XV. brigade so bili na položajih okrog Krašičev na sektorju Vivotina—Dvorišče—Prekriški—Lovič, kjer so imeli borbe z ustaši. Zasede so bile razporejene po vinogradih, strnih lapornatih podbočjih tega sektorja.

Neznani kurir je v mraku dospel v II. bataljon in vprašal po štabu brigade. Vodnik Poide Klemenčič-Prešarjev s Sel pri Jugorju ga je vprašal, od kod prihaja. S komande mesta Metlike — pa nič več — se je glasil odgovor. Povedel ga je do komandanta Vasje Toneta Zgonca. Komandant in komisar Niko Šilih-Nikič sta ob prižgani vžigalici pod celtno prebrala pismo. Iz posvetovanja je vodnik posnel, da so Nemci v Metliki. Kurir pa — kot kurir — nobene besede!

Sedel je zbor vseh treh bataljonov na cesti med Krašiči in Dvorišči. Ukazan je bil takojšen premik proti Beli krajini; nič pa ni bilo rečeno o kakih Nemcih. Šele med pohodom se je slišalo, da gre brigada nad Nemce.

II. bataljon je zjutraj prišel v vas Gabrovec iznad Bočke blizu Metlike, štab pa se je ustall v Radatovičih.

Z Grabrova se je 2. četa takoj premaknila k cesti, tako, da je polovica zasedla Mali vrh nad škuljetovo domačijo, kjer je živel čevljar Tone Jelenič-Cander. Mali vrh je bil tedaj gozdnat, danes je zrigolan in urejen v vzorne vinograde. Iza Sukljevo hiše vodi bližnjica v Bušinj vas. Druga polovica čete je zasedla položaj vzhodno od Malega vrha, že na pobočju Plešivca. Tu sta ostala četni komandir Samo Horvat in namestnik komisarja Stanko Klemenčič s Sel. Ta zaseda je imela lahki minomet.

Zaseda na Malem vrhu je oprezala s pogledi proti Rošnovemu hribu v smeri Metlike. S težko bredo je ravnal Franc Glavič, sin Šlimarjevega mlinarja, starega Glaviča, z zbrojevko mladi Tone Movern iz Dragomlje vasi, semiški Huter pa je gospodaril s šarcom, ki so ga zaplenili v borbi pri Ozlju. Zraven sta bila še Stular iz Radovičev, ki je kasneje padel onstran Gorjanec, suhorski Tone Brajkovec in Tone Težak iz Dola, namestnik komandirja Sama, ki je kasneje pri napadu na Netretič bil ranjen v trebuh in je med vožnjo umrl.

Na cesti ni bilo nikakega prometa. Zive duše ni bilo videti. Obe zasedi sta se mog-

li videti. Dogovorili sta se bili, da bo točka ena spredaj, druga pa zadaj, da bi se Nemci ne mogli izmuzniti. Obzalovali so, da niso oeste pravočasno prekopali. Tako pa: kar je, je. Jo bodo pa še! Glavno cesto je pri Mačkovi bari. (Hišt, iz katere je bil doma četovodja Rogelj, ki je bil med judenburškimi uporniki obsojen in ustreljen. Živel je samo sin Lojze, ki ga je kralj šolal. Dokopal se je do strojevodje. Vozil je, kot so pravili, vlake med Karlovcem in Ljubljano in se po laški kapitulaciji pojavil med partizani, ali ni zdržal dolgo) prečkala sista cesta od Bereče vasi proti Bušinji vasi. Na gornjo stran glavne ceste je bil globok obcestni jarek. Tudi naj zasedi nista pozabili. Ker ga strojnice niso dosegle, je bil prav v ta jarek iz plešivske zasele usmerjen minometalec. Smer težke brede je bila usmerjena z nekaj poskusnimi strelki v telefonski drog.

3. četa III. bataljona je zasedla položaj na vzhodnem delu Plešivca z razgledom na ravno cesto med Dragovanovo domačijo in trnovskim mostom čez Sušico.

Tudi drugi dan so se Nemci vozili sem in tja, ne da bi jih partizani napadli. Tretji dan pa šine osební avtomobil mimo obeh zgornjih zased, a Vergotova zaseda na vzhodnem delu Plešivca, malo proti Sušici nad Dragovanom, ga ni spregledala, ko je vozil po ravni cesti proti iznovškemu mostu. Čeprav položaj Vergotove zasede ni bil idealen — zaseda namreč ni bila na visokem, a tudi tamka ni imela primerne — je Tonček Vergot zavpil: »Ogerj!«

Romun Florijan Fuider je usekal s težko bredo, a Tonček spusti mino iz lahkega minometalca, da pade komaj dva metra pred avto. Zadržal rafal, avto zavijuga v obcestni jarek in obstane. Ven zlezajo trije Nemci v čeladah. Eden se maha z njo, ostala dva pa dvigata roke. Ali kdo bo ustavil že sprožene rafale! Stanko Gornik je zadel enega, Tonček Vergot pa druga dva. Isti mah pa se udeleži naskoka še druga skupina, ki je preskakovala suho strugo Sušica. Tečejo Samo, Plavec, strojnkar Huter in Poide Prešarjev.

Samo Horvat in Tonček Vergot se pripravata za zaplenjeno MP brzostrelko, Stanko je zaplenil pištolo kolenko (08, Luger), Plavec in Prešarju pa je ostala rejena aktovka. Za Sušico sta jo skrivaj odprla, misleč, da se bo sta najedla kdove kakih drobot. Ali notri je bil sam denar. Zložen novi bankovci — hrvaške kune in nemške marke. Tedaj je Plavec razočarano znil:

»More bre, sto čemo sad! Denarja potrošiti ne moremo.«

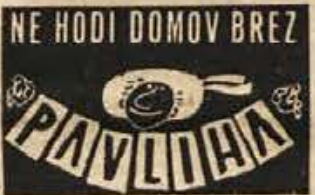
Ostalim nista marala povedati, da sta naredla glavni dobitek. Se nekajkrat sta se skrivaj ustavila, da bi prešle kune in marke, ali nikakor nista mogla do kraja. Štela ni štela sta, pa le nista vedela, koliko imata. Plavcu se je od šteta že majalo v glavi. Milijonske številke — kar po debelini svežnjev sta se odločila šteti — so ga obsedle, da je zavpil:

»Bre more, jaz sem šel bankel!«

Šele tako so drugi izvedeli za bogastvo. Razdelili so kune med celo četo. Se Peru so dali 2.000 kun, ko je prinesel hrano na položaje, a na kuharja Šrinarja so čisto pozabili. Naknadno so od obdarjencev zbrali zanj, kasneje pa še na štab brigade.

Komisar XV. brigade je bil Niko Šilih, njen komandant pa Jože Klanjšek-Vasja (Iz arhiva Belokranjskega muzeja v Metliki)

živo, kot na filmu, predstavljamo jurise hrabrih asturskih rudarjev, ki so branili svoje posvečeno mesto, svoj Madrid. Po tolikih bojih in trpljenju, potem ko sem na lastne oči videla fašistična zverstva po naši deželi, mi je bila toliko bolj razumljiva ožna pesem španskih proletarcev, ki jo je Vanek znal tako lepo zapeti: »Dimi donde vas, morena...«. Mi pa smo mu vselej pritegnili po naše: »Povej kam greš, črnolaska...«

Nenadoma počti strel!

Skočimo na noge in planemo k orožju. Naš izvidnik na opazovalnici nad vasjo, od koder je lop razgled na novomeško cesto, nas je s strelom opozoril na nevarnost. Ne moremo razumeti njegovega vpitja in ne živih kretenj. Nekaj nam skuša dopovedati, ko kaže s puško proti Gorjanecem, koder se vije bela cesta.

Napenjamo usesa in skušamo doumeti za kaj gre. Res, od vrha Gorjanov se sliši oddaljeno brnenje. Hajka, ofenziva, se sprašujemo. Nemogoče, saj bi nas obvestili. Kateri norec si upa tako neumno sprehajati po naših cestah, in celo kar podnevi? V smeri proti brnenju odhitijo bojne patrole.

Zamásidramo se in naperimo strojnico proti prekopu na cesti. Miner Dušan hiti nenudoma preizkušati vrvič, ki pelje k njegovim minam. Ne strpno pričakujemo, kaj se bo iz tega izčnilo.

Minute se počasi vlečejo. Brnenje na cesti in napetost nenehno naraščata. Saj ne da bi se bali. Naša radovednost je takana, da nas hoče kar razgnati. »Tank bo,« dahne mitraljezec Stojan in skrbno pripravljav zaslon. Obvarovati se hoče, če bi se železna zverina le drznila boriti z njegovo strojnico.

»Stavim, da je čisto navaden tovornjak in sicer tisti lažje sorte,« strokovnjaško ugotavlja komandir Ivo, ki skuša uveljaviti svoje šofersko znanje. »Brni kot zadnja raglja. Vidi se, da

vozilo ni v dobrih rokah. In tudi slab bencin imajo.«

»Tank ali ne, vem je to, da se ta tvoj smrdljivec nesramno približuje. Da bi le prišel bližje, da vidim kakšen je in če se ga primejo moje krogle, pravi Stojan in skrbno ureja pasove z nabojli, da se mu ne bi v odločilnem trenutku kaj zataknilo.

Ivo je imel prav. Tovornjak je bil. Na njem je bilo polno švabskega in belega vojaštva. Počasi se je približal prekopu. Še pet metrov, štiri, tri, sedaj!

Naš je! Z glasnim hreščanjem se polomijo vitki podporniki našega mostička, kamion pa se je počasi, kot bi se obotavljal, zapeljal v pripravljeno past.

»Ogerj, zakriči Ivo in spusti prvi rafal.

Stojanova strojnica bljuje smrtonosno točo v kamion, mi pa ga dopolnjujemo s puškami. Tak je divji orkester razbesnelega ognja. Kamion je bil odličen elij, ki ga ni bilo mogoče zgrešiti. Oglušne eksplozije, zadonji druga za drugo. Iz kotanje pod cesto brizgajo plameni in dim, po zraku frčijo kosi lesa, prsti in obлека. Končano je! Vse je minilo tako hitro kot v sanjah. V uselih piska od treskanja pušk in bomb, moje srce pa nabija v prsih kot kovaško kladivo.

Bušinja vas je pozorno spremljala boj, ki se je bil pred njenimi vrati. Še prej ko je utihnila zadnja puška, sta prihiteli po rebri sestri Petrovi, za njima pa vsa vas, stara in mlada.

»Tako je prav fantje, tako se dela s fašisti!« se navdušuje starejša sestra Micka. »Lahko jim je bilo šariti po naših vaseh s tanki in nam junaško pobijati živino in kokoši. Zdej pa imajo mlo za drago. Za njima je prišla tudi aktivistka Spela. »Dobro ste jih zdelali! Je kdo od naših ranjen?« Spela ve, kako je treba ravnati ob takih primerih. S seboj je prinesla vedro tople vode in nekaj obvez.

Med zadnjimi je prišla s hlebom kruha pod pazduho naša stara partizanska mati, Mikuca strina.

»Dekleta, po metlo in vodo, to reč je treba pospraviti,« prigánja Ivo. Ne vemo, kaj se pride. Kmalu so tudi razbitine tovornjaka pri kraju in podrti most se spet boči nad cestnim prekopom in nedolžno vabi nepoklicane vsiljivce v svoj nevaren objem. Nad vasjo je spet zavladal vznemirljiv mir.

Pozno popoldne, ko smo se že odpravljali na večerjo, se je po cesti pripeljal še dokaj čoden avtobus. Ko smo opazili, da v njem ni vojaštva, smo se vrnili in se odločili, da jih sploh ne pustimo na most. Opravili naj bi brez tehničnih pripomočkov, kot se je izrazil študent Vane. Glavna naloga naj bi pripadala Stojanovi četi. Stojanova strojnica je zabobnala po strehi avtobusa.

»Zstopi, hitro! Sicer strejlam!«

Ni bilo treba dvakrat reči. Iz avtobusa je pričela izstopati črnooblečena gospoda, ohotvaljajoče, pa vendar pokorno in vdana v usodo, ki se je tako čudno poštrala. Brez besed so gospodje menčili na mestu in si v zadregi popravljali kravate in brisali znojna čela. Gledamo jih in si ne znamo razlagati, od kod prihajajo in kaj iščejo ti ljudje na naši zemlji. Prepričani smo bili, da je bil vojaški kamion, ki smo ga uničili, njihova predskruža.

Po kratkem zaslišanju na štabu brigade se je izkazalo, da so to civilni funkcionarji, ki naj bi prevzeli oblast nad Belo krajino. Nič več niso bili dostojanstveni kot na cesti, ko smo jih sneli z avtobusa. Nekateri so skušali ohraniti mir, drugi pa so kazali očitne znake preplašenosti, saj so vedeli, kaj imajo na vesti.

Tako se je končal veliki dan, ki je po zaslugi šoferja Iva obrnil kolesje zgodovine in s tem tudi usodo Belokranjcev. Komisar Vane je zamišljeno gledal na gručo nesojanih slovenskih oblastvenikov, ki so jih vodili na štab divizije. REGINA FIR

Na obzidju Virskega mesta smo srečali raziskovalca dr. Freya in dr. Gabrovca. Dr. Frey z navdušenjem pripoveduje o mogočnih ostankih te pomembne ilirske naselbine.

...IN ZEMLJA JE RAZGRNILA SVOJA ČUDESA!

Letošnja arheološka raziskovanja na Dolenjskem so preseгла pričakovanja — Zlatega teleta sicer ni, so pa neprecenljivi podatki o nekdanjih kulturah — Vrsta izkopanih predmetov je osupnila znanstvenike doma in po svetu

Vir nad Stično, Znančeve njive v Novem mestu, Otok pri Dobravi in Drnovo pri Krškem so imena krajev, ki so dali letošnjemu poletju na Dolenjskem poseben pečat. Ze leta ni bila naša deželica, svet ob Krki, tako v središču pozornosti.

In leta in leta ni bila tako voljna pokazati zvedavim arheologom svoja čudesa, ki jih tisočletja skriva v sebi in o katerih razpletajo ljudje teh krajev zgodbe... o zlatem teletu, o škratu, ki ne pusti dvigniti zaklad. Vzdušje avtomobilske ceste leže ti kraji, ki presenečajo in dokazujejo: današnja Dolenjska je bila eno važnih središč starega sveta. Nič manj pomembna ni bila v srednjem veku.

V homerske čase sega naselbina Ilirov v Viru nad Stično; mlajše so gomile na Znančevih njivah, po starosti sledi rimska naselbina v Drnovem in srednjeveško mesto na Otoku pri Dobravi. Cela plejada ljudstev se je prelivala skozi te kraje. Bili so tisti, ki so ostali, in tisti, ki so šli samo skozi in pustili svojo sled. Resnica, ki jo iščejo arheologi, se je zamaknila pod sloje zemlje in kamenja. Tudi letos še ne bo vse dorečeno, vendar pa je bil narejen velik korak naprej.

Obiskali smo arheologe pri delu, popisali beležnice in poslikali nekaj filmov. Pa je težko povedati vse, kar smo videli. O izkopavanjih bodo izhajale knjige in razprave, mi pa smo hoteli predstaviti le drobec tega zanimivega dela, kolikor ga je mogoče spoznati v enem dnevu, ki smo ga posvetili štirim krajem.

Nad Stično odkrivajo „Virsko mesto“

■ Vasica Vir nad Stično ni velika. Nekaj hiš je raztresenih na področju, ki se nad ostalo pokrajino dviga tako, da jo s pogledom nazdol v veliki meri zaobseže.

»V starih časih je stalo na kraju sedanjega Virja veliko mesto... Nad Virjem, tam kjer zdaj cerkva vna Gradščina stoji, bila je tednjava in virskega mesta vojvoda je imel zmerom štiri tisoč in še več mož v orožju, da se je sovražnikom branila.«

Tako je pred stoletjem zapisal Jurčič pripovedovanje starih možakov, ki so razpletali se zgodbe o zlatem teletu, ki so se jim porojevale ob slučajnih najdbah. In kadar so potrebovali za gradnjo kamenje, ni bilo težav. Z vozom so šli k »svingerju«, nekdanjem obzidju Virskega

mesta, ter ga izkopali.

»Ze dolgo časa se ve za gomile in naselje halštatskih Ilirov nad Stično, v desetletjih je bilo marsikaj izkopaneža, vendar pa o naselju nisimo vedeli skorajda nič. Leta 1945 je začel svoje delo v Stični Narodni muzej v Ljubljani in ga sedaj uspešno nadaljuje. Pripovedke se vedno ostajajo, ob njih pa raste ob novih izkopavanjih tudi zgodovinska resnica starodavne Stične,« pravi dr. Stane Gabrovca, vodja izkopavanja Virskega mesta.

Do sedaj smo o ilirski kulturi in Ilirih, ki so imeli prav v Stični eno svojih največjih naselbin, zvedeli v glavnem samo ob izkopavanjih prizorišč smrti, ilirskih gomil. Tokrat pa gre za raziskave naselja, prizorišča življenja. In to je, kar raziskovalec v Stični najbolj zanima. V Stični je bil v gomili izkopen čudovit bronasti oklep z dvogrebnasto čelado, situla z okrašenim pokrovom, glinasta posoda v obliki situle s spiralnim okrasom, zlati diadem

in vrsta predmetov, ki sodijo med najlepše izkopanine, s katerimi se pohvalijo številni evropski muzeji, pa tudi naš ljubljanski.

Virsko mesto je bilo utrjeno. Okoli njega je teklo obzidje, ki je še danes vidno kot greben, ki z vseh strani varuje zapuščenno naselje. Obzidje so letos odkopali na dveh mestih. Lani je bila v sondi najdena sekirica iz osmega stoletja pred našim štetjem, Homerski časi! Dr. Stane Gabrovca z navdušenjem raziskovalca pripoveduje, da je mesto oziroma naselbina dosegla v šestem stoletju pred našim štetjem svoj vrh ter štela okoli dva do tri tisoč prebivalcev. Dokler se ljudstvo ni do konca izživel, so ga pretresali dogodki, ki jih hočejo znanstveniki sedaj, ko odkrivajo tudi naselbino, raziskati.

»Naši smo situle, tukaj in drugje, sedaj bi radi našli še delavnico situl,« pravi dr. Gabrovca, ko se napotimo po obzidju, ki so ga preraslila drevesa in trava. »Raziskujemo na več mestih. Obzidje raziskuje mednarodna ekipa. Tu je že dlje časa dr. Stefan z univerze v Princetonu (ZDA) ter dr. Frey iz Marburga (Nemčija) z asistentom dr. Joachimom. Slednji koplje sonde, v kateri smo našli na ilirsko hišo. Tam smo razen posodja našli več predmetov, ki so jih uporabljali

Iliri v vsakdanjem življenju in ki pri nas do sedaj še niso bili znani. Ševeda gre pri tem delu še za arhitekturo niše in vse mogoče znanstvene probleme, ki se porajajo ob samem delu.«

Narodni muzej iz Ljubljane ima po besedah dr. Gabrovca v Stični dela še za več kot eno generacijo arheologov. Pomembnosti raziskovanj Virskega mesta se zavedajo v arheoloških krogih Evrope in Amerike. Naša arheologija si je s Stično pridobila svetovni ugled. In ne samo to. Tudi pomoč.

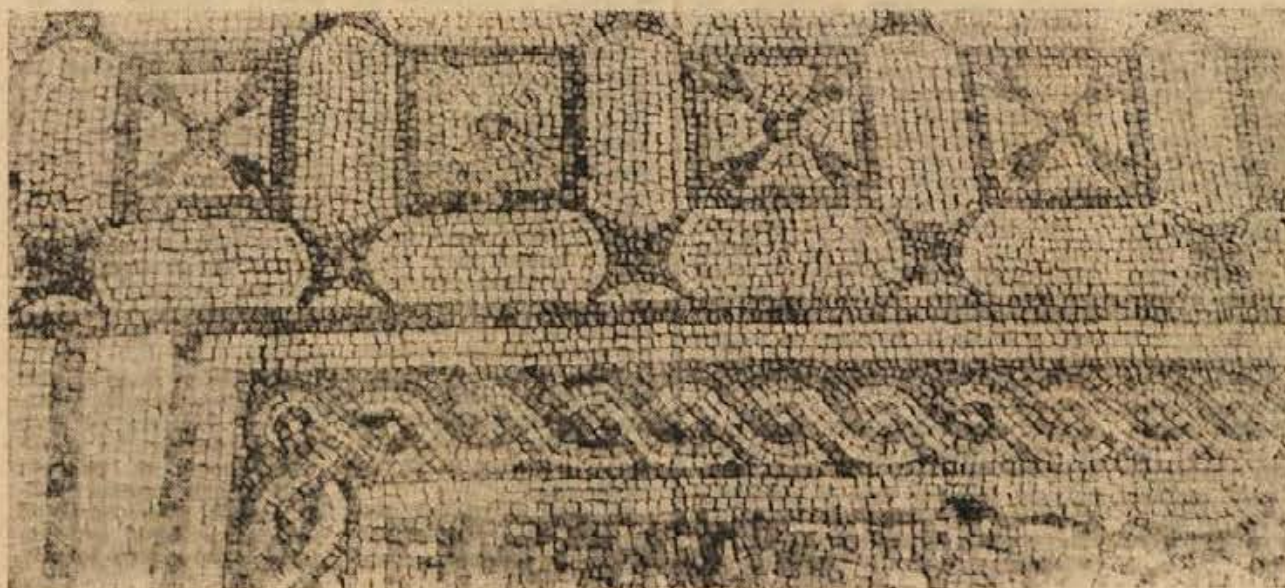
Prostor, ki so ga Iliri, najstarejše znano ljudstvo, ki je prebivalo na našem področju, kultivirali, so kasneje naselili Slovenci. In da so Iliri ta prostor res kultivirali, dokazujejo ogromna dela nad Stično, ko so vso planoto pravzaprav preoblikovali, jo naredili plodno, jo pripravili, da je služila človeku.

Reka je ločila življenje od smrti

■ Po besedah kustosa Dolenjskega muzeja tov. Kucza, ki raziskuje ilirske gomile na Znančevih njivah v Novem mestu, je bila ilirska naselbina nad poslopjem današ-

Izredno lepo ohranjen rimski mozaik, ki ga je izkopal dr. Petru, bo kasneje, ko ga bodo restavrirali, položen na mestu, kjer je bil izkopen. Tisoči drobnih barvnih kamenčkov so kot mavrica: čeprav je bil mozaik toliko stoletij pod zemljo, ni nič manj živ in lep (spodaj) »Razumevanje krške občine omogoča letošnja raziskovanja Neviudunuma,« pravi dr. Petru.

Imenitno arheološko preteklost Dolenjske so letos znova potrdile Znančeve njive v Kandiji: tu je bilo sredi prvega tisočletja pred našim štetjem eno izmed vodilnih središč dolenjskih Ilirov, tu pa je bil tudi sedež plemenskega kneza. 12. junija 1968 so preparatorke iz Narodnega muzeja v Ljubljani takole priskočile na pomoč (desno) pri odkrivanju dragocenih najdb v grobu »ilirske knjeginje«, kot je grob poimenoval Tone Knez, kustos Dolenjskega muzeja.

Naivci zavzeto ustvarjajo

Slikarska kolonija naivcev v Trebnjem je prejšnji teden začela delati. Na pobudo občinskega sveta zveze kulturno prosvetnih organizacij v Trebnjem so organizirali prvo slikarsko kolonijo naivnih pri nas: ta jih naj bi med drugim tudi združila v društvo naivnih slikarjev Slovenije, o katerem je govora v Trebnjem te dni. Kolonije se letos udeležujejo naslednji slikarji: Niko Mlakar ter Vlado Paržnik iz Mozirja, Anton Repnik iz Mute v Dravski dolini, Polde Mihelič iz Litije, Viktor Magyar s Čateža (Magyar je že šest let v hrvaškem društvu slikarjev naivcev), Anton Plemelj iz Ljubljane, Konrad Peternelj ter Jože Peternelj iz Zirov ter slikarja Vujčec in Kovačič ml. iz sosednje Hrvatske, ustvarjalca iz kroga znane hlebinske šole.

Ze prve dni slikarske kolonije je bilo na moč živahno. Slikarji, ki so bili v Trebnjem prisrčno sprejeti, so se kaj hitro spoprijeli z delom. Ateljeje imajo v hotelu Grmada ter v prostorih delavske univerze. Ožji odbor kolonije naivnih v Trebnjem, ki ga sestavljajo trebanjski kulturniki Jarež Gartner, Tone Zibert in ravnatelj osemletke tov. Grum, je storil vse, da bi bilo bivanje slikarjev v Trebnjem čimbolj pestro. V teh dneh jih spoznavajo z bližnjo okolico, hkrati pa resno razmišljajo o galeriji, ki jo bodo uredili v trebanjskem gradu, ter o ustanovitvi društva naivnih slikarjev Slovenije, ki bi imela središče v Trebnjem, v čigar bližini že vrsto let ustvarja slikar Viktor Magyar.

Hlebinska šola na Hrvaškem je nastala lahko zato, ker se je zanjo tako zelo zavzemal Krsto Hegedušič. V Sloveniji sta Kostanjevica na Krki in Trebnje posvetila slikarjem naivcem vso pozornost.

P. BREŠČAK

Spet papirnato varstvo

V soboto, 17. avgusta, si je predstavnik Zavoda za spomeniško varstvo Slovenije v spremstvu kočevskih jamarjev ogledal Leonorino jama, Jamo treh bratov, Ledeno jama, Skorten, Zeljske jame, Črno jama in jama Zvezdica Menil je, da je vse te jame, razen »Zvezdica« potrebne zaščiti. Spet pa kaže, da bo ta zaščita papirnata, saj jih bo varoval je posebni republiški predpis, ki bo izšel predvidoma novembra letos.

Predstavnik zavoda je menil, da so med naštetimi jamami najlepše Skorten pri Črnem potoku, Črna jama pri Koblerjih in Ledena jama. V prvih dveh so zanimivi in bogati kapniki, v Ledeni pa večni led.

P. B.

KIPAR BOGOSAV ŽIVKOVIČ, eden izmed letošnjih sodelavcev kostanjeviškega srečanja, se je v petek zvečer po otvoritvi svoje nadvse zanimive in za naše razmere več kot nevsakdanje razstave, v Lamutovem razstavišču pogovarjal tudi z inž. Vilmo Pirkovičem, predsednico upravnega odbora Forme vive (Foto: Tone Gošnik)

Živković razstavlja v Kostanjevici

V Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici na Krki je bila v petek, 23. avgusta, odprta razstava kiparskih del udeleženca letošnjega kiparskega simpozija Bogosava Živkoviča, kiparja, ki ga prištevajo pisatelju in esejisti, likovni kritik Oto Bihalji Merin med petorico najboljših jugoslovanskih kiparjev. Umetniški večer, ki je bil združen z nastopom srbskega guslarja iz Niša Milovana Barjaktarovića, je bil posvečen udeležencem osmega kiparskega simpozija, udeležili pa so se ga tudi slikarji naivci, ki so v slovenski slikarski koloniji v Trebnjem.

Razstavo je z daljšim govorom o umetnosti nasploh ter o delih Bogosava Živkoviča

oda odprl Oto Bihalji Merin, ki je tudi avtor Živkovičeve monografije. »Govoril bom srbohrvaško,« je dejal, »toda prav tako bi hotel govoriti slovensko, romunsko ali japonsko: toda še najraje bi govoril češko ali slovaško.« Prisotnost krize našega sveta, ekstenziven strah, ki zapuša v nas prazne prostore — to so bile besede, s katerimi nas je v izbranih besedah Oto Bihalji Merin popeljal k razumevanju primitivne umetnosti.

Živković razstavlja v Lamutovem likovnem salonu vrsto večjih skulptur, v katere vpleta podobe svojega sanjskega sveta. Manjše lesene kipe, teh je razstavljenih cela vrsta, odlikuje prečiščen, poenostavljen izraz, poln znamenj ki jih Živković jemlje iz srednjeveške srbske umetnosti. Živkovičeva razstava v Lamutovem likovnem salonu je ena najpopolnejših kiparjevih razstav, postavljena v ustvarjalnem kostanjeviškem okolju pa deluje še bolj umetniško prepričljivo in lepo.

Posebno doživetje na tem umetniškem večeru je bil nastop srbskega guslarja, ki nas je s prastarim instrumentom, ki je tako povezan z ljudsko pesmijo pri srbskem narodu, popeljal v za nas kar eksotičen svet stare glasbe. Umetniški večer ob otvoritvi Živkovičeve razstave je bilo izredno doživetje.

P. BREŠČAK

Slovaški kipar Ileočno znova v Kostanjevici

Slovaški kipar Alexander Ileočno je znova v Kostanjevici na Krki. Kipar se je pred dnevi za krajši čas vrnil v Bratislavo, sedaj pa se je vrnil s soprogo, da bi prisostvoval zaključku simpozija. Iz Bratislave sta zakonca Ileočno odpotovala nekaj ur pred dogodki 21. avgusta. V Kostanjevici so Ileočno s soprogo prisrčno sprejeli.

P. B.

Z novimi metodami dokumentacije arheološkega raziskovanja je dr. Sribar dosegel, da že na terenu pripravi elaborat o izkopavanjih. Na sliki: arheologov terenski »buro« (prikolica IMV) z industrijsko televizijo.

nje občinske skupščine v Novem mestu. Gornje so onstran Krke. Reka je ločila življenje od smrti. Letošnja izkopavanja na Znančevih njivah so za našo in sploh zgodovino vsega vzhodnoalpskega prostora velik korak naprej. Najdbe so več kot presenetljive že v času, ko ni bilo delo še na polovici. Dr. Gahrovac je v Stični dejal, da lahko novomeška izkopavanja povedo še marsikaj. Medtem ko v Stični izkopuje mednarodna ekipa arheologov, pa v Novem mestu dela tov. Knez pravzaprav sam.

Le redkokdaj se arheologu ponudi taka priložnost, kot se je novomeškemu, kajti »zadel je v črno«. Bogaštvo novomeških izkopavanj bo razvidno kasneje, ko bodo restavrirane v slovitih delavnicah v Mainz, že sedaj pa lahko trdimo, da so več kot pomembne.

Upajmo samo, da ne bo zmanjkalo denarja in da bo delo na Znančevih njivah res dovršeno, kajti prispevek teh izkopavanj k zgodovini našega področja je velik. Ze lep čas ni bilo izkopanih toliko bronastih vedric, ki bodo z govornico ornamentov in figur najzgovornejše pripovedovale o ljudeh, ki so tu prebivali, živeli in se izživel.

Kako pomembno je bilo naše področje nekoč!

Na otoku so kovali denar

Letos že drugo leto raziskuje na Otoku pri Dobravi dr. Vinko Sribar srednjeveško mesto Guttenwerth. Z novimi metodami dokumentacije (pri tem uporablja industrijsko televizijo) skuša priti s terena z gotovim elaboratom o raziskavah. Pri opremlitvi mu je pomagala kranjska Iskra ter novomeška IMV. Preizkušnje novih metod arheološkega dela je prvi pri nas in v svetu.

Pri izkopavanju je vsekoli prisotna gotika. Arheolog pravi, da je bilo mesto enakovredno srednjeveškimi mestom v srednji Evropi; imelo je vrsto uradov ter močno razvito trgovino. Krka je bila plovna in blago je prihajalo in odhajalo. Letošnji program raziskovanj vsebuje odkop topilnice železa ter delavnice in raziskovanja tokov Krke. Arheolog je odkril staro strugo reke Krke, umetne prekope, pristanišča (rimsko in srednjeveško) ter vrsto zanimivosti, ki dajejo nov vpogled na deželo pod Gorjanci. Projekt Mihove (desetletna raziskovanja Grobelj, Mihovega in Otoka) je v začetni fazi pokazal upravne in mnenej tov. Iva Pirkoviča, ki že vrsto let prodorno posega v zgodovino sveta pod Gorjanci.

Ljudsko izročilo govori o mestu, ki je bilo razprostranjeno pod Gorjanci. Ljudje v teh vaseh pravijo, da so v Krki potopljivi zvonovi, da je tam tudi zaklad, ki pa ga »mandelca« ne pusti dvigniti.

Ključ do srednjeveškega Guttenwertha ima dr. Sribar sedaj že v rokah. Pravi ključ, ne samo tiste gotične hišne ključice, ki jih je letos izkopal v kovaški delavnici! Pred nami se bo razgrnilo srednjeveško mesto od nastanka do propada, z vso svojo burno zgodovino, ki sega v rimske čase pa do prihoda Turkov.

Mavrica rimskega spomenika

V Drnovem, nekdanji rimski naselbini Neviodunum, koplje dr. Petru že več let, tako da se tukaj počuti že kot domačin. Naklonjenost krške občine ter vseh, ki bi radi dali temu področju tudi svojstven turistični pečat, je omogočila letošnja dela.

Te dni odkrivajo ogromno rimsko stavbo, središčno hišo naselbine, pred katero so bili trije spomeniki. Stavba je merila v dolžino več kot sedemdeset metrov, v širino pa sedem. In nekako slučajno so nekoliko nad letošnjim deloviščem odkrili novo rimsko stavbo z izredno lepim mozaičkom.

»Ta mozaič je najlepši, kar jih je bilo pri nas najdenih po vojni,« je povedal dr. Petru. »Čeprav vemo, da so poznoantični mozaič sestavljeni iz večjih kamenčkov, presečna naš, ki je sestavljen iz majhnih, kar dokazuje, da gre v resnici za izredno kvalitetno delo. Tudi površina presečna, saj ga je ohranjen res lep kos.«

Edinstvena najdba v Drnovem kaže na bogato likovno sposobnost mojstra drnovskega mozaičkarja. Pisani kamenčki zažive v soncu kot mavrica. Ornamenti so tako bogati, kot jih je redko najdejo v matični deželi, v Italiji.

Letos odkriti vodnjak, mozaič ter stavba pri pristanišču je velik prispevek k podobi mesta ob mrtvem rokaru reke Save, posebno mozaič pa je sled, ki kaže, kako je v poznem rimskem času v provincah še živel umetnost, naslonjena na zgodnja, kvalitetna dela.

K letošnjim najdbam na Dolenjskem se uvršča mozaič »drnovskega mojstra« k tistim, o katerih ne bo vedela samo Dolenjska in Slovenija, ampak vsa kulturna Evropa.

Tekst: PETER BREŠČAK

FOTO: MIRKO VESEL IN TONE GOŠNIK

Znani umetniški kritik in publicist Oto Bihalji Merin na Lamutovem razstavišču v Kostanjevici (Foto: T. Gošnik)

Prvi prijavitelci za črnomaljsko kmetijsko šolo

16 mladincev iz Grihalj se je že prijavilo za dveletno zimsko kmetijsko šolo. Prijavitelci so bili navdušeni, ker so se v Črnomlju naposled le odločili za organizacijo tovrstne šole, ki bo dala tudi osebnim kmetom potrebno znanje. Seveda pa menijo, da bi z nakupom kmetijskih strojev, ki jih je v Beli krajini še zelo malo, dosegli lepše uspehe tudi v kmetijstvu.

K. W.

Izšel je slovar tujk

Cankarjeva založba v Ljubljani je poldrugi mesec pred napovedanim rokom izdala obsežen slovar tujk Fr. Verbinca. Slovar, ki smo ga že vrsto let tako zelo pričakovali, stane 70 dinarjev. Plačilo je možno tudi v dveh obrokih.

Likovna razstava kočevskih samorastnikov

Če opazujemo življenje in strukturo ljudi v Kočevju, opazimo vedno večjo moč industrije in njenega oblikovanja ljudi. Ta mlada industrijska rast, kljub vsej svoji pozitivnosti, počasi odvajja ljudi od marsikaterih kulturne dejavnosti, ki je nekoč bila ali še zdaj živi drugje.

Hoteli smo spoznati, koliko ljudi je v tem okolju še cenijo in ljubijo likovno prizadevanje in skrb za lepoto in duhovno izpopolnjevanje. S tem ni misljena akademska likovna ustvarjalnost, ki seveda ima svoje mesto, vendar je dostikrat cenjena samo že zaradi visokih šol. Hoteli smo spoznati, koliko ljudi je v Kočevju, ki se ukvarjajo z likovno umetnostjo, kaj delajo in kako delajo. S presenečenjem ugotovljamo, da jih je precej. Naletimo na polna stanovanja najrazličnejših izdelkov in na zadržane avtorje; kot da bi imeli pred ljudmi slabo vest, ker se ukvarjajo s takimi »neumnostmi«, smo pomislili pri obisku nekaterih.

Med iskanjem smo največkrat naleteli na preproste delavce, katerim pomeni likovno ustvarjalno nadomestilo za tisto, kar jim jemlje njihov položaj in »stehništrano« delo, ter take, ki jim je likovnost pravi hobi in končno tiste, ki so ambicioznejši. Ob pripravah na tako množično in tako pestro likovno razstavo kočevskih samorastnikov smo se pogovarjali z najrazličnejšimi ljudmi, od katerih mnogi z odobravanjem sprejemajo to zamisel, drugi pa menijo, da je to kič in podpiranje slabega okusa. Namen razstave je pokazati množični okus in umetniško zmožnost ljudi v Kočevju. Če prevladuje kič, naj

se ta pokaže kot grenka, a odkrita beseda, če pa je kaj drugega, naj se pokaže to, kar pač je v kočevskih ljudeh. Ne bi hoteli podpirati slabega okusa, a tudi ne licemerstva. Razstava bo vsekakor zanimiva in bo prav gotovo sprožila različna mnenja in pogovore, kar bo vplivalo na ljudi. Verjetno se bodo sprožili tudi spodbudni vplivi k likovnemu oziroma kulturnemu udejstvanju nasploh, ki razvija moč predstavljanja in misli. Korist umetnosti je v tem, da daje svoj delež k izoblikovanju kulture in zadovoljstva v življenju človeka. Danes, ko smo na pragu nadaljnega razvijanja delavskega samoupravljanja, sta kultura in zadovoljstvo v veliki meri potrebna delavcu.

Kljub majhni oprijemljivosti pušča umetnost svoje sledi. Veliki kipar in mislec Auguste Rodin je rekel: »Med vsemi glavami iste generacije je nepretrgana izmenjava misli. To je podobno izviru, ki se cepi v številne rokave, dokler se vsi naposled ne razirajo in združijo v eno samo veliko premikajočo se vodno površino, ki predstavlja miselnost časa. Višja in visoka kvaliteta se ne ustvari kadar bi hoteli. Za to je potreben razvoj in v njem tudi slabe stvari. Če ne bi tako gledali na to stvar, ne bi bilo v Kočevju nobene likovne razstave in pobude.«

Vabimo vse, ki se ukvarjajo z likovnostjo in se ne vedo o pripravah na razstavo, da se prijavijo tov. Andreju Arku. Razstava bo odprta 30. septembra v prostorih doma za telesno kulturo v Kočevju. Razstavljalo bo 25 razstavljavcev.

LOJZE STANIČ

„Šele zvečer sem si oddahnil!“

Tone Kordiš, sekretar podjetja KREMEN iz Novega mesta, je 17. avgusta začel svoj dopust v ČSSR. 21. avgusta pa ga je prekinil zaradi vojaške okupacije — Njegova pripoved o doživljanju na več kot 500 km dolgi poti skozi ČSSR na dan okupacije

— 21. avgusta ob 6. uri zjutraj me je zbudila češka družina, pri kateri sem preživljal dopust v Teplicah, v najbolj severnem predelu ČSSR, približno 15 km od vzhodnonemške meje. Rekli so mi: »Rusi so zasedli ČSSR!«

Moja prva misel je bil bencin za avto. Od spanja sem bil še preveč otončen, da bi lahko pomislil na kaj drugega. Odnihel sem na bencinsko črpalko. V mestu so že bili ruski tanki. Na črpalci je bila vrsta kakšnih 300 osebnih avtomobilov, ki so čakali na bencin.

Kot Jugoslovanci so mi dali tako prednost in v nekaj minutah sem že zapuščal črpalke s polnim zbirališčem in se z 20 litri bencina v posebnih posodah. Nato sem po telefonu takoj poklical našo ambasado v Pragi. Zvezo sem dobil še kar hitro. Svetovali

TONE KORDIŠ

so mi naj počakam kak dan ali dva, da se razmere uredijo. Nekaj trenutkov sem razmišljal, nato pa sem se odločil takoj odgovoriti. Poslovil sem se od gostiteljev, ki so jokalni in vpraševali: »Zakaj ne moremo z vami v Jugoslavijo?«

Skenil sem se vracati po stranskih cestah in se izogniti vseh velikih mest. 21. avgusta ob 10. uri sem se odpravil iz Teplic. Pred menoj je bilo 8 ur vožnje po ČSSR in več kot 500 km dolga pot po njenem ozemlju. Kaj me čaka, nisem vedel. Za nekaj kilometrov od Teplic sem dohitel prvo tankovsko kolo, no in jo kmalu srečno prehitel.

Novomeščan v koloni ruskih tankov...

Na poti proti avstrijski meji sem dohitel in prehitel veliko vojaških kolon, sil varšavskega pakta, ki so zasedale ozemlje ČSSR. Nihče me ni ustavljal ali karkoli povpraševal. Na vseh križiščih, skozi katero so vozile vojaške kolone, so že stali vojaški prometniki. Lahko si mislite, da mi ni bilo najbolj prijetno pri sru, kadar sem prehitel tankovske kolone ali pa celo vozil v koloni med tanki. Kljub vsemu se je zame vse srečno končalo.

Kako so sprejeli okupacije Češi in Slovaki? Prva stvar, ki sem jo opazil takoj zjutraj, je bila strahotna osuplost

ili prve letake s proglašeno ustavno oblastjo, ki je pozivala prebivalstvo, naj podpre svoje legalno vodstvo.

Kolikor bolj sem potoval proti jugu, toliko več je bilo opaziti tudi gesla: Svoboda — svoboda Dubček — Rusi, pojdit domov! — Rusi, zakaj vi? in podobnih. Z gesli in bili prelepljeni kaziposti. Ljudje so se zbirali v skupinah okoli vojaških prometnikov in se z njimi živo pogovarjali. V čeških Budejovcih je bilo vse na ulicah, avtomobil so trosili letake. Ljudje pa so sprosti razgrajljali izredne izdaje listov.

Lahko si mislite, kako sem si oddahnil, ko sem skoraj brez vseh formalnosti ob 18. uri zvečer prestopil češko-avstrijsko mejo pri Steinbachu, se bolj pa sem si oddahnil ob 3. uri zjutraj v Sentilju, na leh naše svobodne domovine.

ljudi. V manjših skupinah so stali ob cestah in ulicah, opazovali vojaške kolone, ki so hitele mimo in jokalni. Predosem sem opazil, da so imeli vsaj po en tranzitorski spretnik in da so nenehno in sprosti poslušali poročila svojih radijskih postaj.

Človeške ribice v Mestnem logu izumirajo

Po mnenju kočevskih jamarjev bodo človeške ribice v jami v Mestnem logu pri Kočevju v nekaj letih popolnoma izumrle, ker vdira v to jamo gnojnica s kmetijskega obrata Čvišterji. Jamarji obiščejo to jamo po dva do trikrat na leto. Od zadnjem letošnjem ogleda so spet ugotovili, da teče skozi jamo skoraj povsem čista gnojnica! Na sipini so našli 10 popolnoma omamljenih človeških ribic. Ker niso imeli s seboj posod, so jih dali kar v celade in jih potem v Kočevju oživili s čisto vodo. Nato so človeške ribice odnesli v Vodeno jamo pri Ključih vas, kjer tudi žive človeške ribice.

Kočevske človeške ribice so med največjimi na svetu, če niso celo največje, zato bi bila velika škoda, če bi popolnoma izumrle.

M. J.

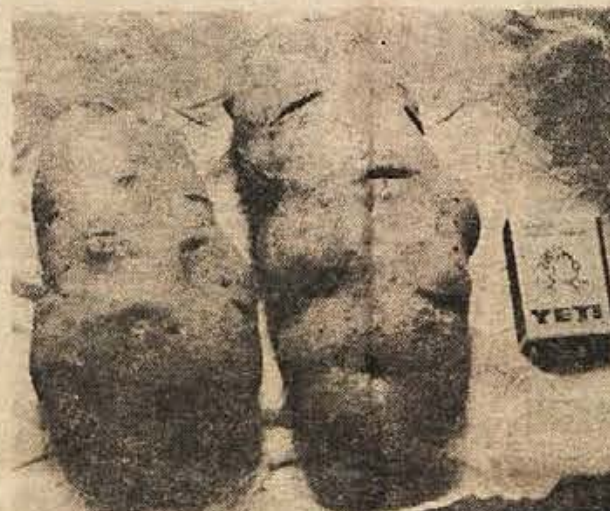
V SOBOTO, 31. AVGUSTA, bo ob 20. uri v novi restavraciji hotela grad Otočec tekmovanje v spornih plesih med TSK Spanheim iz Celovca in med študentskim plesnim klubom iz Ljubljane. V nedeljo, 1. septembra, pa bo revija standardnih plesov v Šmarjeških Toplicah; začela se bo prav tako ob 20. uri. Na sliki sta državna vrvara Drago Sulek in Verena Trofenik

Obračun Ciganov

Jakob Hudorovc iz Grosuplje je 21. avgusta dopoldne zabodel z nožem v desno ramo Avgusta Majerja iz Zebja. Vse Ciganov je tistega dne poplavilo v kočevski goščini skaneta. Med piščo so pogreli stare prepire, in se potem stopi naprej pred gostilno, nato pa se pred postajo mltice. Vročevrnce Cigane so mlitniki hitro položili, jih pripravili za prekrško.

Z avtom v prepad

Benedikt Kente iz Kočevja se je 24. 8. ob 20.30 z osebnim avtomobilom zvrnil v 10 m globok prepad, ko je peljal s Travnice proti domu. Na avtu je za okoli 6000 din škoda, poškodovan pa ni bil nihče. Voznik je nesrečo prijavil naslednji dan.

64 dkg težak krompir je izkopal v soboto, 24. avgusta 74-letni kmetovalec Tomaž Avguštin na svoji njivi na Drganjih selih. Krompir sorte stolmicec je kljub letosnji suši, ki je bila v maju in juniju, lepo obrodil. Svoj ima skoraj polovica gomoljev na Avguštinovi njivi približno po pol kilograma. Čeprav ima Avguštin za seboj dolga leta kmetovanja, se ne spomni, da bi imel katero leto tako debel krompir, čeprav vsako leto enako dobro pognojil. Lepega pridelka se veselil tudi Avguštinova žena Urška. Na sliki: kako debel krompir je pridelal Avguštin z Drganjih sel, kaže tudi primerjava s škatico vzgalic (Foto: Mirko Vesel)

Gospodična, mehovska gospa in „ženska voda“

Med planinci je premalo mladih — Trdinovo pot obiskuje vedno več ljubiteljev gora — Novomeški planinci bodo priredili lov na polhe na Gorjancih

Pe zgladu gospodarskih delovnih organizacij je tudi novomeško planinsko društvo napravilo pregled svojega dela od novega leta do 15. avgusta letos. Tokrat so se členski sestali na Gorjancih pri Gospodični, kjer je dobro oskrbovan dom Vinča Paderšiča, za katerega skrbita oskrbnik Mlakar in njegova žena. Njuna gostoljubnost in ljubeznivost je znana in mnogi gostje se prav zato radi vračajo v kraještro Trdinovih bajk in pravlje.

In ne samo to! Tudi na Gorjancih je zdravilna voda, saj je znano, da je pri Gospodični močan izvirek iz kalcitega je menda sred več sto let bila okrepjujoča voda mehovska gospa in tudi druge, ki so potem lahko rodile. Zato smemo to vodo imenovati, po vzoru one iz Kladija, „ŽENSKA VODA“.

No, ta voda je zmerkrat še bresplačna in zato naj pohižijo tiste, ki jo potrebujejo! O občini raj poročajo kar oskrbniku ali njegovi ženi. Letos se je ustavilo v tej pot

stojanki na Trdinovi poti 140 planincev, ki so se tudi vpisali v knjigo tistih, ki hodijo po tej poti. Seveda je bilo vseh gostov na Gorjancih precej več kot prejšnja leta, čeprav je letos vreme večkrat ponagajalo. Na Trdinovo poti je bilo dosti največ planincev iz Novega mesta (60), zatem iz Zagrebčanov, iz Ljubljane, 50 planincev pa je bilo iz vseh krajev Slovenije in Hrvaške. Dolenjska krožna planinska pot je že precej znana in je pritegnila dosti ljubiteljev hribov in gora. Zato upamo, da jih bo še več, posebno iz vrst mladine.

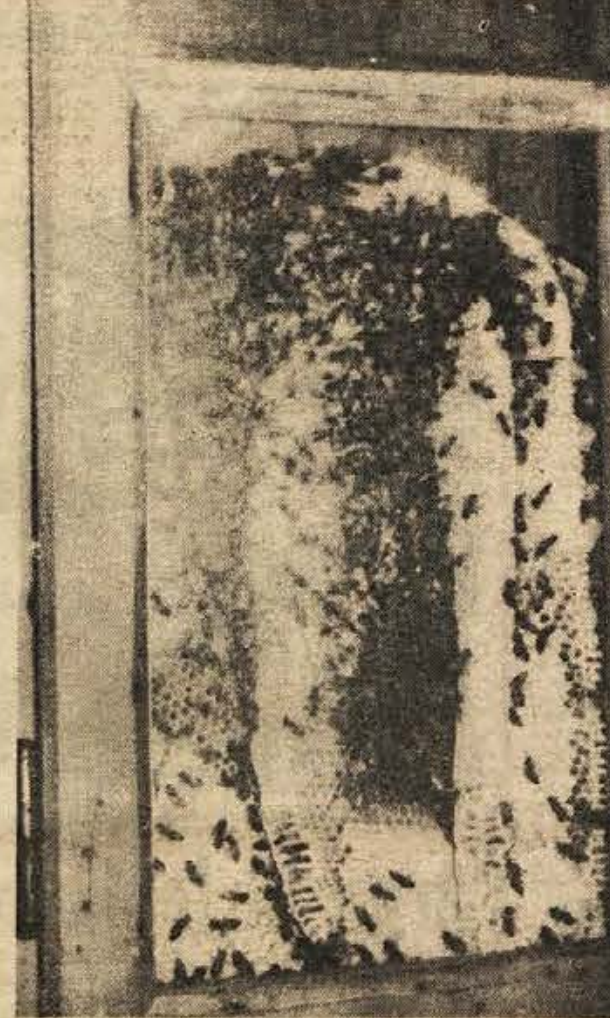
To jesen tisoč stipendij za mlade talente

Komisija za materialna vprašanja dijakov in študentov pri republiški izobraževalni skupnosti je za prihodnje šolsko leto razpisala 400 stipendij, v jeseni pa jih bo razpisala še 120; izkoristiti jih bodo lahko učenci dokončnih osnovnih šol. Pogoj za te stipendije je prav dober uspeh, ohranjen v slabših gimnazijih in imajo seveda prednost. Tako bo več kot 1000 najbolj nadarjenih študentov in dijakov v Sloveniji to jesen dobivalo pomoč iz republiških skladov, kar je prav gotovo zelo veselje in — spoštudno za bodoče.

Kje, kdaj in kdo?

V drugo republiško odbojno kmetijsko ligo bo v Novem mestu gostovala ekipa Šuštarja. Bavec bo gostoval v Kočevju, Trehanji pa bodo imeli v gostih ekipi iz Kropve. V republiški rokometni ligi bo Ribnica gostovala pri prijateljski Dravi, Brezice pa v Oranovu. V ljubljanski osnovni rokometni ligi bodo v Krškem gostovali Krvanci, Novomeščani v Krškem, Radavičeva pa bo igrala v gostih Krmelj. Gruppejkanu pa gredo v Hrastnik.

«LETOS PA JE ČEBELJE LETO» pravijo stari ljudje. V Grčevju pri Mimi peči se je čebelja družina naselila in zgradila satje kar v oknu med policniki in notranjim steklom. Čebele pridno nabirajo med, tako da je satje že precej izdelano z njim. (Foto: Polde Pungčar)

Čarovnice v dobi atomov in osvajanja vesolja

2

15. januarja ob 7. uri zjutraj je pes Rumenko prekršil obstoječi zakon in ukradel pol funta mesa, ki je bil tožnikova last, in je imenovano meso požrl.

Psa so poklicali na sodišče. Ni prišel. Potem so ga aretirali in zaslislali. Pes ni maral govornika. Pretepli so ga in je žalostno zavpil. «Obtoženi popolnoma prizna svojo krivdo.» je prišlo v zapisnik. Porota se je umaknila na posvet in čez nekaj časa sporočila svoj sklep: pes Rumenko je obsojen na smrt. Drugi dan so ga obesili.

V stoletjih so bili taki sodni procesi prav pogosti v deželah zahodne Evrope. Zlasti veliko jih je bilo (ohranjeni so dokumenti v sodniških arhivih) v Angliji, Nemčiji, v Italiji, Holandiji in na Švedskem.

Seveda je bilo obtoženim živalim zelo težko, da bi se opravičile ali zagovarjale. Vendar so jim ustregli: živali so imele pravico na obrambo — človeka, advokata.

Advokat je vzel svoje zagovarjanje povsem resno: nastopil je v imenu svojega klienta, pisal izjave, prošnje in pritožbe. Skratka, naredil je vse, česar nerazumna žival ni mogla narediti sama.

Barthélémy Chassaner, znani francoski pravnik, rojen 1480, je naredil blestečo kariero, ker je z izrednim uspehom zagovarjal — miši.

V etonski skotiji so se miši zelo razmnožile. Uničevale so žitna polja, vdirale v kašče, gospodarile v kletih in prdrozno škalele ljudem pred nos. Oškodovani državljeni so miši tožili sodišča. Miši so poklicali na razpravo, vendar na prvi poziv niso prišle, kar je bil reser prekršek. Tožilec je ukazal, da se obravnava brez odlašanja nadaljuje.

Advokat Barthélémy je bil določen, da miši zagovarja. In resno se je zavezal za stvar.

«Mojim varovankam ne moremo zameriti, če niso prišli na prvi poziv sodišča,» je rekel advokat. «Niso bile obve-

Takole so si čarovnice predstavljali naši predniki.

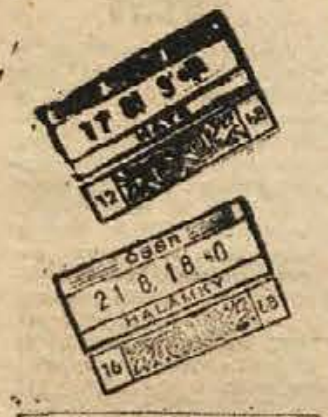
ščene, kakor bi morale biti, ker so ta čas tlačile v svojih lutnjah. Mojih klientov je nešteto in stanujejo v mnogih vaseh, zato je potrebno, da se jim pozvi vnovič izročiti!

Sodišče je menilo, da so ti ugovori pametni in je odločilo še enkrat poklicati miši k obravnavi. Tedaj so po vseh cerkvah etonske škofije duhovniki s priznani ključmi miši, naj gredo na sodišče. Domnevali so, da bodo ta poziv gotovo slišale cerkvene miši in povedale o tem svojim sosestram in sobratom. Toda tudi ta drugi sklic je spjalval po vodi. Niti ena sama miš se ni oglasila na sodišču...

Tedaj je advokat Barthélémy sprožil pred sodiščem ognjevit govor. Dejal je, da majhnim mišim ni lahko preiti velike razdalje, prelesti visoke hribe, preplavati globoke reke, trepeti na poti lakotno in pomanjkanje, se namakati v dežju. Razburjeno je govoril o groznih nevarnostih, ki prežijo na njegove kliente na slehernem križpotju. Kajti, je advokat povzdignil glas, našče so zvedele o tej sodni obravnavi, postavile povsod zasede in niti ene miši ne pustijo žive naprej!

Barthélémy du Chassaner je umrl leta 1541. Med knjigami, ki jih je napisal, je najbolj zanimiv učbenik za pravnike, ki vsebuje vsa procesualna pravila o sodniškem postopku proti živalim.

VIZUMI — VISA!

Spodnji žig v Kordiševem potnem listu bo našim potnikom še dolgo ostal v spominu.

KAJ SO PRED 50 LETI PISALE

DOLENJSKE NOVICE

Hudobija in ovadbe zaradi lanske vinske letine!

IZ TRSKE GORE pri Novem mestu. — Vinska letina, poprava potov, pripravljanje za trgatve in drugo.) Najboljša lanska vinska letina je zbudila pri naših za vidnih mnogo hudobij, nasei ovadbe zaradi navznanj cen. Nis ni pomagalo, cene so se dvigale in se dvigajo. Tem in mnogim ljudem ni šlo v glavo, še manj do srca, da bi privoščili nam vinogradnikom nekoli večjega zaslužka; niso si dali dopovedati, da je pri nas vinski pridelatek — letinja in da izmed treh letin ena, ali dve, žal slabo izpadeja. Tem ljudem in vsem onim, ki vinogradnike zavidajo, svetujemo, naj si pridejo letos ogledat vinograde v Trško goro in videli bodo na lastne oči, koliko škodo napravi slah, deževno vreme, umor; toda in razne rastlinske bolezn, peronospora in oidii (plesnoba). Naj računajo, koliko stanejo celoletno delavci, zlasti koliko vinskega pridelka popijejo, kako težko jih je dobiti in koliko trpe vinske trte vsled pomanjkljivega obdelovanja, ker ni delavskih močij, ter naj se ozirajo na narodno gospodarsko premočenje, ki je naloženo v tej gospodarski panogi, in prišli bodo do zaključka, da je vinska kapljica najtrij zaslužek našega kmetijskega stanu.

šanjih se je pokazala popolno edinstvo med poslanci. Nato se je vršila skupna konferenca jugoslovanskih, čeških in poljskih poslancev in se usvaril temelj za vzajemno delo v kulturnih, političnih, socialnih in gospodarskih vprašanjih.

DRAGINSKE DOKLADE ZA INDUSTRIJSKE URADNIKE. — Pritožna komisija na Dunaju je naznanila Zvezi industrijskih uradnikov, da smatra kot primerne naslednje draginske doklade: za uradnike z mesečno plačo do 200 K 110 % temeljne plače, do 300 K 90%, do 450 K 80 %, do 600 K 70 %, do 750 K 65 %. Oženjenim vrhu tega za njihove žene po 20 oziroma 15 in 10 % doklade in za vsakega otroka po 25 %. Tvrde so pod prisilno izvršitvijo dolžne, te doklade izplačevati.

SVARIL! — Vinko Bon in dr., lastnik električne naprave v Luknji pri Novem mestu, opozarja p. n. občinstvo, da je brez njegovega dovoljenja strogo prepovedano, električni tok odvajati v kakoršni količini priwatne svrhe in da vsakdo, ki bi brez njegovega dovoljenja in njegove vednosti tok odvezel, zagraši s tatvino ter da bo vsakega, ki je in ki bo brez njegovega dovoljenja električni tok odvezel za svojo uporabo, ovadil sodišču. Po mnenju svodenovec in žensker so naprave v privatnih poslopih lahko tudi, če niso po strokovnjaku narejene, ognju nevarne.

Zlata plaketa za Šuštarja

Novomeška letalca Zdenko Hlavaty in Adolf Šuštar sta se udeležila tradicionalnega letalskega relija »Alpe-Adria« v Udinah (Italija). V zelo moči mednarodni konkurenci tekmovalec iz Avstrije, Itali je v Jugoslavije je letalec Šuštar dosegel odlično peto mesto med letalci in Italijane postalo prvo mesto, zato je prejel od prirediteljev zlato plaketo. Z Zdenkom Hlavatyjem

Letalec Adolf Šuštar je pred poletom v Italijo v družbi s Stanko Selakovo, zastopnico delovnega kolektivna DANE z Mirne, odgovarjal na vprašanja našega sodelavca. Tovarna DANA je tudi tokrat podprla prizidevanja neke sportne organizacije, v tem primeru letalca.

Rise in pike Bolo Debeljak

Kaj so povedali športniki pred začetkom tekmovanja?

Kljub temu, da se je tekmovalne v nekaterih ligah že pričelo, v drugih pa se bo, smo postavili aktivnim športnikom iz ekip, ki sodelujejo v kvalitetnejšem tekmovanju tri vprašanja pred pričetkom tekmovanja. Z odgovori so športniki odgovorili na vprašanja, ki jih njihovi navijači postavljajo. Pri tem opravilu jim bomo pomagali tudi mi.

■ Kako je vaša ekipa pripravljena na jesensko tekmovanje?

■ Se kakšne večje spremembe v vaši ekipi?

■ Kakšen uspeh pričakujete na bližnjem tekmovanju?

— **MARIJA FILA (BREŠTANICA):** »Odbojkarice smo imele redno vadbo in pričakujemo v jeseni prave sadove našega dela. V našem taboru je že vedno 12 igralcev, žal pa bomo ostale brez trenerja, ker gre na drugo službeno mesto. Tu da same ne vemo, kaj bomo v jeseni dosegle; pričakujemo najboljšo, kljub temu, da nas je strah, ker bomo ostale verjetno brez vodstva.«

— **MARIJAN ZAMAN (KRMELJ):** »Naša ekipa se pripravlja že mesec dni. Kondicijsko smo dobro pripravljene, ne obvišujemo pa se tehnike rokometu. V ekipi imamo menjavo generacij, prihajajo mlajši igralci. Želimo, da ostanemo v družbi najboljših, kaj več pa res ne pričakujemo.«

— **STANKA MOLAN in VLADKA BUZANČIČ (BREZICE):** »Priprave so bile kljub nekaterim objektivnim težavam uspešne. V ekipi pričakujemo našo vratarko Božičnikovo in nekatero mlajšo moč. Laniška uvrstitvev se bo verjetno ponovila.«

— **JOZE SENČAR (NOVO MESTO):** »Rokometalci smo imeli priprave v glavnem zadnje dni. V

ekipi je precej sprememb v glavnem so igralci prišli. Naša želja je, da ostanemo v ligi.«

— **IVAN ZUNIC in VINKO WEISS (CRNOMELJ):** »Priprave nogometišev Bele krajine so bile pomembno. Kakšnih večjih sprememb v ekipi ne bo, razen L. Weiss in Englera, ki prideta iz JLA. Močno bo močno pomlajeno, zato ne pričakujemo kakšnih večjih uspehov, morda kasneje. Se to: presenečeni smo, da so nas izločili iz II. lige. Čeže, da so to naredili v ljubljani zato, da se nas rešijo.«

— **MARIJAN LEGAN (TREBNJE):** »Imeli smo 14-dnevne priprave. V ekipi bo znova igral v prvi zasedbi Janez Pavlin. Zadovoljni bi bili, da bi bili še tretji tretji v II. republiški odbojkarški ligi.«

— **EMIL GASER (SENOVO):** »S pripravami smo pričeli nekoliko pozno. Sprememb v ekipi ne bo. Sreber močiva ostane kot doslej, pristoje pa še Brinovec in Gabriča, ki prideta iz JLA. Uvrstitvev v zgornji dom bi bila realna.«

— **FOLDE ROVAN (BREZICE):** »Naša ekipa je solidno pripravljena. Čuti se močna osvobodila v mladimi igralci. Razen tega pridejo na igrišče tudi nekateri starije rokometaši, kot so Bočina itd. Takrat smo nekoliko bolj optimistični, pristali bomo pod vrhom lestvice.«

— **JOZE SPLIHAL (NOVO MESTO):** »Nikoli nisimo imeli tako solidnih priprav naših košarkarjev. V ekipi ni nobenih sprememb. Računamo s tretjim mestom v II. republiški ligi, kar je povsem realno za naše močivo.«

— **JANKO GOLES (NOVO MESTO):** »Priprave smo imeli sedem dni. Štirinajst dni z nekoliko okrnjeno zasedbo. V ekipi bosta manjkala dva igralca: prof. Penko

in Berget, ker sta poškodovana. Računamo na drugo oziroma tretje mesto med odbojkarji v tej ligi.«

— **VINKO LEVSTIK (KRŠKO):** »Kondicijsko je naše močivo dobro pripravljeno, le v igrišču nismo. K nogometnemu klubu Celulozar sta letos pristopila dva igralca NK Brežice ter bivša krška rokometaša Komar in Kovarič. Pričakujemo, da se bomo v SČNL uvrstili v zgornjem delu razpredelnice.«

— **ALFONZ TRATAR (MIRNA):** »Nogometalci Mirne smo se pričeli pripravljati že v začetku julija in smo zadovoljivo pripravljene. Močivo smo precej pomladili, ker le z mladimi igralci lahko pričakujemo večje uspehe. V tekmovalni sezoni 1968-69 pričakujemo, da bomo v NPL osvojili 4. ali 5. mesto.«

— **RUDI ISKRA (KRŠKO):** »Večjih sprememb v rokometnem klubu ni. Odšlo je nekaj igralcev, dobili pa smo tudi nekaj novih. V kratkem se vrne od vojakov Ganc, eden naših najboljših igralcev. Letos se bodo krški rokometaši borili za mesto v sredini lestvice.«

ROKOMET

Sentvid : Krško 38:25

V prvi tekmi ljubljanske coneke rokometne lige so krški rokometaši igrali v nedeljo, 25. avgusta, v Sentvidu in izgubili s 38:25 (15:10). Kršanom se pozna, da so začeli trenirati šele teden dni pred začetkom prvenstva.

V prvih desetih minutah so bili krški rokometaši boljše in so vodili s 7:6. Nato pa so popustili, ker jim je zmanjkalo moči. Kljub temu so igrali zelo zanesljivo v obrambi. Senvidčani so dali skoraj vse gole iz protinapadov. Igrali so: Levčar, Kolbič, Slamnik 4, Jelen 3, Arh 1, Mlakar 5, Iskra 9, Mohača, Katič in Božič 1.

Brežice : Rudar (Trbovlje) 12:7

Odlidna Rudarjeva obramba je v prvem polčasu posebej onemogočila domačine, ki so se šele v drugem delu tekme razvili. Brežičani bi lahko zmagali še z večjo razliko, saj so zastreljali med drugim tudi dve sedemmetrovki. Med igralci moramo posebej pohvaliti novince Antoloviča in Rovana, svoj dan pa sta imela tudi oba vratarja. Postava Brežice: Berglez, Mars, Rovar 5, Antolovič 1, Kolesnik, Avsec, Slangel 1, Basina 3, Lipič, Svažič in Pavlič 2.

Krmelj : Križe 18:12

V otvoritveni tekmi jesenskega dela LCL so domači ob burnem navijanju gledalcev osvojili prvi točki. Čeprav so gostje vodili ob koncu polčasa s tremi goli razlike, je zmaga pripadla domačim, ki so v odličnih trenutkih imeli več moči. Za Krmelj so nastopili: Zaman 6, Koprive 5, Damjan 3, Kolovrat 2, Papež in Filej 1.

Ribnica : Branik 14:16

V zanimivi in zelo nervozni igri sta točki odšli v Maribor. V prvem delu so domačini siler vodili, toda niso zdržali do konca. Ribničani so bili zelo blizu zmage, vendar so jo prepuščili Mariborčanom. Za Ribnico so igrali: Kersnič I., Kersnič III., Ponikvar 4, Jozas 3, Češarek 1, Matelič 1, Radič 2 in Kersnič II. 3.

BREZICE — Člani brežiške rokometne sekcije so na zadnji sili sprejeli odstop dosedanjega predsednika kluba Poldeca Avca in za novega vodjo izvolili Poldeca Rovana. Na isti seji so zaradi ne-discipline izključili Zivčič in Blatnika ter sklenili, da bodo v novi sezoni reanžirali popravili za delo. Ob ekipi bo še nadalje vodil Darko Setinec.

Janez Bogataj teniški igralec Kamnika je brez večjih naporov zmagal na prvem odprtem teniškem prvenstvu Novega mesta. Nekoliko več težav mu je povzročil samo klubski tovariš mladinec Resnik (Foto: S. Dokl)

OD TU IN TAM

ODBOJKA

Kamna gorica : Novo mesto 1:3

Odbojkarji Novega mesta so v nedeljo 25. avgusta igrali na vročini tleh v Kamni gorici in zmagali z bojkarji, kiso nastopili v postavi Medič, Golč, Souc, Somrak, Potrč, Koprivnik in Simič, so premagali borbene domače odbojkarje precej prepričljivo. V kolikor bodo Novomeščani nastopili v najmočnejši postavi, lahko pričakujemo uspehe tudi na prihodnjih tekmah.

Kočevje : Bohinjska Bistrica 3:1

Odbojkarji Kočevja so gostovali v Bohinjski Bistrici in porazili domače odbojkarje s 3:1.

Bovec : Trebnje 1:3

Jesenski del tekmovanja v drugi slovenski odbojkarški ligi se je začel že v nedeljo. V prvem kolu je moštvo TVD Pastizag Trebnje gostovalo v Bovecu in pretegnalo tankajšnje ekipo z rezultatom 3:1 (15:7, 14:16, 15:8, 15:9). To je bil lep uspeh Trebnjega, saj Bovec na domačem igrišču ob podpori mnogih gledalcev redkokdaj izgubi tekmo. Za Trebnje so nastopili: Pavlin, Slak, Stor Mrvar, Mohorčič, Šmuc, Bahnik in Legan. Ostro toča pravilno je sodil Debevc iz Postajne.

„Mlada garda“ — kje so meje?

Nihče ni pričakoval, da bo minulo državno mladinsko prvenstvo v plavanju, ki so ga

dobro pripravili športni delavci v Krškem, postreglo s takimi razvojem dogodkov. Tri dni so najbolj obetajoči mladi plavalci Jugoslavije rušili republiške in državne rekorde kot za šal! Kaj se dogaja z našim plavanjem? Že sedaj lahko gledamo naslednje trenutno slavni imena Segertove, Bobanove, Kurbanoviča, Vrbovska in drugih. Dobro poglejte! Videli boste, da prihaja nova generacija mladih plavalcev, med katere sodita tudi Franc Čargo, Nevenka Jenkote, Igo Turk, da o drugih sploh ne govorimo.

plavanju in vaterpolu se nam obeta lepa prihodnost!

S. DOKL

Franc Čargo, eden najbolj nadarjenih jugoslovanskih mladih plavalcev, je na domačem terenu, v bazenu Celulozarja, izkoristil priložnost in osvojil kar štiri naslove državnega prvaka. Bil je najuspešnejši tekmovalce prvenstva.

Niko Zibret (slika desno) — kot vedno s Stoparico v roki, nasmejan in zadovoljen, spremlja dosežke svojih varovancev. Levji delež za uspeh mlade garde gre temu pozitivnemu telesno-vzgojnemu delavcu. Takšnih startov (kot za vidno na spodnji sliki) je bilo v Krškem nešteto. Danes pionirji in mladinci, jutri že kot članski državni reprezentanti, bodo branili barve naše države, v

Zadovoljen in nasmejan je bil trener Franca Čarga in ostalih plavalcev Celulozarja Niko Zibret, ko so njegovi varovanci uspešno nastopali v zahtevni konkurenci obetajočih plavalcev Jugoslavije.

DRŽAVNO MLADINSKO PRVENSTVO V PLAVANJU

Čargo in Jenkoletova najboljša

Ziberna, Turk in Jenkoletova novi rekorderji — Celulozar zasedel 5. mesto v SFRJ — Mladi plavalci postavili kar 34 novih rekordov

Državno mladinsko prvenstvo je prineslo naslednje izide: v ekipni konkurenci je Celulozar zasedel 5. mesto, pred njim so Primorec s Reke, Tadžlav iz Kranja ter zagrebški klub Mladost in Medveščak. Za njimi se je zvrstila dolga vrsta znanih plavalnih kolektivov iz vse Jugoslavije.

metrov prsno — 4. Ziberna 2:57,9; 400 m mešano — 7. Čargo 5:38, 0. 8. Zibe na 6:18,0; 1500 m prsno — 1. Čargo 19:36,8. 7. Poločnik 20:52,5.

prso — 22. Barbič 3:57,2; 400 m mešano — 14. Jenkote 7:00,6.

V posameznih disciplinah so nastopili: Ziberna 3:07,2; 24. Turk 3:05,3 (rekord SRS za ml. pionirje); 200 m prsno — 4. Ziberna 1:20,7 (rekord SRS za mlajše mladince); 200 m prsno — 1. Čargo 3:13,0. 7. Poločnik 2:21,8. 15. Gelb 2:27,8; 17. Ziganec 2:33,6; 400 m prsno — 1. Čargo 4:46,4. 6. Poločnik 3:06,9. 17. Gelb 3:32,4. 21. Ziganec 3:44,2; 200 m hrbtno — 7. Čargo 2:47,0. 16. Prosenik 3:03,1; 200 m delfin — 11. Turk 3:05,7; 200 m mešano — 2. Čargo 3:36,0. 5. Ziberna 2:41,4. 8. Poločnik 3:07,2. 24. Turk 3:05,3 (rekord SRS za ml. pionirje); 200

ženske: 100 m prsno — 19. Novak 1:22,8; 100 m hrbtno — 26. Novak 1:41,8. 27. Poljanec 1:42,8; 100 m delfin — 2. Jenkote 1:19,3 (rekord SFRJ za starejše pionirje); 200 m prsno — 21. Barbič 1:43,4; 200 m prsno — 15. Novak 3:09,4; 400 m prsno — 20. Novak 6:37,1; 200 m hrbtno — 24. Novak 3:51,8. 25. Poljanec 3:53,8; 200 m delfin — 2. Jenkote 3:08,0 (rekord SRS za starejše pionirke mladince in članice); 200 m mešano — 27. Novak 3:21,0. 30. Jenkote 3:33,4; 200 m

Na prvenstvu v Krškem je bilo postavljenih kar 34 novih rekordov, kar pomeni, da so bili vsi plavalci dobro pripravljeni za napore tekmovanja.

NOVO MESTO — V nogometnem srečanju so nogometalci Novega mesta izgubili na svojem igrišču z NK Vatrovska iz Karlovca z rezultatom 3:2. Tekma je sodila v priprave na bližnje tekmovanje.

L. HARTMAN

Branko Suhly atlet AK Novo mesto sodi med nadarjene metalce kopja v naši republiki. Zadnje čase je spet prišel v staro formo. Zaslužil bi mesto v republiški atletski mladinski reprezentanci, saj je bil v Celju drugi z metom 52,15 m. (Foto: S. Dokl)

REPUBLISKO ATLETSKO PRVENSTVO ZA MLADINCE

Velik uspeh atletov iz Novega mesta

Kostja Virant, Branko Suhly in Meta Zagorc osvojili druga mesta v republiki — Odlična uvrstitvev tudi drugih atletov AK Novo mesto

Deset mladih novomeških atletov je pretekli petek in soboto sodelovalo na republiškem atletskem prvenstvu v Sloveniji za starejše mladince in mladinke, ki je bilo v Celju.

Najbolj se je izkazal Kostja Virant, ki je v metu krogla zasedel 2. mesto z rezultatom 12,22 m, v metu diska pa je bil tretji s 34,82 metra. Meta Zagorc je bila druga v kopju z rezultatom 32,82 m. Na zmagovalni stopnici je bil tudi Branko Suhly, ki je zalučal kopje 52,15 m in osvojil 2. mesto. Imel je celo nekaj boljših metov, ki pa niso bili veljavni. Med temi tremi tekmovalci bo gotovo kate 1, ki bo zastopal našo republiko na letostreboju republik, ki bo v Banja Luki.

V metu na 100 m in daljini je nastopil Marjan Hribernik; v metu je dosegel čas 12,1, v daljini pa 6,13 m. Franci Kristan je dosegel v vikini odličnih 1,70 m. Peter Služar je bil šesti v kopju z dosegom 44,56 m.

Kljub temu, da so še pionirke,

so se atletinje dobro uveljavile: Ivica Jakše je dosegla na 100 m čas 13,5, Tatjana Gasvoda pa 67,7 na 400 m. V daljini sta bili odlični Vesna Šajc in Danica Ferfolja, ki sta skočili 4,61 oziroma 4,53 m.

Mladi atleti so dosegli več kot je kdo pričakoval. S takimi izidi se bodo gotovo dobro odrezali na velikem atletskem tekmovanju 15. septembra, ko bodo v Novem mestu nastopili atleti šestih slovenskih mest.

J. GLONAR

Še pred sodiščem ni priznala poneverb

Anica Globevnik, bivša blagajničarka v tovarni perila LABOD, obsojena zaradi poneverb na 1 leto in 10 mesecev zapora

Anica Globevnik je kakšne dve leti v redu vodila blagajno pri novomeski tovarni LABOD, v začetku marca 1967 pa je njeno delo postalo sumljivo, zato so postopoma komisijci pregledali. Kmalu so prišli na sled poneverbam in zadevo predali javnemu tožilstvu. Kazenska razprava je tudi že pred novomeskim okrožnim sodiščem.

Na razpravi se je izkazalo, da si je Globevnikova v času od oktobra 1966 do marca 1967 postopoma prilastila 7.852,92 din. Nekaj denarja — 3.888,06 din je vzela od iztržkov bifeja, 3.567,87 din pa

tako, da odtegljaja delavcem za prevoze na delo ni dala v blagajno, ampak ga je zadržala zase.

Razen tega si je prilastila 136,11 din, ki jih je delavka Justa Kebelej vrnila kot posojilo, ter 239,88 din, katere je Boris Kodrič oddal kot vračilo akontacije. Izkoristila pa je tudi zaupanje kot blagajničarka vzajemne pomoči pri sindikalni podružnici. Iz te blagajne je vzela še 10.168,83 din. Tako se je v njenem žepu nabralo kar precej protipravno pridobljenega denarja, ki ji je bil zaupan v službi.

Da bi zadevo prikrila, je v uradne listine in knjige vpisovala lažne podatke ali pa je pomembne podatke izpuščala ter lažno knjižila več blagajniških prejemkov.

Čeprav je obtoženka vsekoli zanikala očitke prilastitve denarja in krivdo, jo je sodišče na podlagi dokazov spoznalo za krivo. Globevnikova je dejala, da je do opustitev vknjižb prišlo pomotoma zaradi obilice dela in da ji je najbrž kdo drug jemal denar iz blagajne.

Imela je še več izgovorov tako v preiskavi kot na razpravi, vendar se je sodišče utrdilo v prepričanju, da je naklepoma storila kazniva dejanja, zaradi katerih je prešla eno leto in 10 mesecev strogega zapora. Razen tega ji je sodišče z isto sodbo 3 leta prepovedalo opravljati poklic, v katerem bi lahko samostojno razpolagala, ravnala ali hranila družbeno premoženje. Oškodovani tovarni LABOD je dolžna 18.021,75 din.

Sodba še ni pravnomočna.

Nekateri so nasedli goljufici

S prevaro je dobila stanovanje, nato pa je lastnico stanovanja še okradla

Anica Pongaršek iz okolice Celja, 41, brez stalnega bivališča in zaposlitve, je prišla 21. avgusta k upokoženki Elzi Kajtna v Podgorsko ulico v Kočevju. Pokazala ji je listek, na katerem je pisalo: »Prosim, da sprejmete začasno na stanovanje to žensko, dokler ne bo dobila drugega stanovanja.«

Razen tega se je Pongarškova zlagala, da so ji listek dali na občinski skupščini v Kočevju in da je dobila zaposlitev v hotelu »Pugleda«.

15. avgusta pa se je Pongarškova spomnila, da mora na zdravniški pregled v Ljubljano. Ko je odšla, je Kajtnova pogledala v omario, kjer je imela spravljene denar, in ugotovila da ji je

zmanjkalo 600 din, jopica, bliza in usnjena torbica. Pongarškova si je sposodila še pri sosedu Sturmovi 40 din, češ da ji bo v kratkem vrnila. Zaradi goljufije in kraje se bo morala Pongarškova zagovarjati pred občinskim sodiščem v Kočevju.

Pozabljenost še ni tat!

Neki Metličan je nedavno tega javil organom javne varnosti, da mu je nekdo ukradel 600 dinarjev, čez dva meseca pa je denar našla njegova žena v rokavu zimskega plašča. Novomesčanka pa je bila v skrbeh za torbico z večjo vsoto denarja. Pristojnim je javila, da je bila okradena, pozneje pa je tobič v vsem denarjem našla. Hudi strah je prestal tudi Novomesčan, ki je založil denar svojega sosedu in mislil, da so ga okradli. Vsoto je kmalu potem, ko je prijavil »tatvino«, našel v veži.

Res je, da prebivalci lahko mnogo pomagajo, če čimprej prijavijo tatvino, s prijavo »tatvine«, ki smo jih prej navedli, pa nepotrebno zaposljuje delavce javne varnosti in jim jemljejo čas, ki bi ga koristneje porabili drugje.

Breza: 75-letna ženica pod avtomobilom

19. avgusta zvečer je Ljubljankinja Antonija Dolinar z osebnim avtomobilom pri Brezi podirila 75-letno Alojzjo Strmec, ki je prečevala avtomobilsko cesto. Hudo poškodovana ženica je obležala. Takoj so jo odpeljali v novoemesko bolnišnico, kjer pa je za poškodbami umrla.

Na ovinku v smernik

10. avgusta zvečer se je peljal staromešan Peter Gradovec z osebnim avtomobilom iz Dolenjske Toplice proti Stradi. Na nepredvidnem ovinku ga je zaneslo v smernik, od tam pa na travnik. Škoda je bila za okoli 800 din.

Zaprl mu je pot

Jože Medvedek iz Ljubljane je 10. avgusta dopoldne pri Trebnjem prehitel avtomobil »u«, ki sta vozila počasi. Ko je zavil na levo, se je naproti pričel z nemakim avtomobilom Ali Bakir in mu zaprl pot. Medvedekovo in Bakirjevo vozilo sta se trčili, škoda pa so ocenili na 900 din.

KRONIKA NESREČ

Mopedist je dva dni po nesreči umrl

Ponoči 18. avgusta sta ssa s senovega proti Brestanici peš po desni strani ceste Vtoko in Marija Inaperl iz Soteljkega. Na samotnem, neosvetljenem delu ceste jima je pripeljal nasproti nesigovljen avtomobil, katerega voznik ni zasenčil luči. Hkrati je za njima pripeljal mopedist Karl Petrovič s Senovega, katerega je verjetno zmedla nezasenčena luč nasproti vozečega avtomobila, tako da je prejel počen in se vanju zalotel. Pri tem je padel na levo stran ceste tudi mopedist in obležal v nezavesti. Odpeljali so ga v novoemesko bolnišnico, kjer je 20. avgusta zaradi hudih poškodb umrl. Na mopedu je za okrog 400 din škoda.

Z mopedom v jarek ob cesti

Davorin Cerpič iz Male Doline se je 19. avgusta ponoči peljal z mopedom iz Cerina proti Brestanici. Ko je pripeljal v Dvorah iz ostrega levega ovinka na ravni del ceste, je zapeljal na levo stran in se prevrnil v jarek ob cesti. Pri padcu se je poškodoval po glavi, zato so ga odpeljali v breški bolnišnico. Na mopedu je za okrog 200 din škoda. Mopedist je kazal znake vinjenosti, vozil pa je brez vozniškega dovoljenja.

Motorist in kolesar sta padla po cesti

Mirko Pavlovič iz Črnebe vasi se je 20. avgusta zjutraj peljal s kolesom na delo v Krško. Nenaodoma je zapeljal na levo stran ceste prav v trenutek, ko ga je prehitel motorist Anton Povhe iz Smednika. Motorist ga je podrl in oba sta padla po cesti. Kolesar je obležal v nezavesti. Odpeljali so ga v novoemesko bolnišnico. Na vozilih je za 500 din škoda.

Zavozil je v občestni jarek

21. avgusta zvečer je voznik osebnega avtomobila Čedomir Javič iz Mostarja vozil iz Brešče proti avto cesti. Ko je vozil skozi križišče v Čatežu za smer Ljubljana, sta mu nasproti pripeljala dva osebnega avtomobila, ki nista zasenčila luči, vstrel česar je Javič zavozil v občestni jarek, po katerem je peljal še 16 metrov. Na avtomobilu je za okrog 800 din škoda.

Varnostna razdalja je bila prekratka

24. avgusta dopoldne je voznik osebnega avtomobila Inže Japuh iz Brešče vozil iz Brešče proti Cencu. Pred njim je vozila osebni avto Tika Hudopisnik iz Sentenarja, ki je vozilo ustavila, ker je tudi pred njo vozil voznik ustavi, nasproti pa je prihajalo drugo vozilo. Zaradi prekratke varnostne razdalje se je Japuh zaletil v avtomobil Tike Hudopisnik. Na vozilih je škoda za okrog 3000 din.

Z avtomobilom v drevo ob cesti

25. avgusta zjutraj se je pripetila prometna nesreča na Cesti

Nesreče ne počivajo!

Kljub temu da v sevniški občini cestni omrežje ni najbolj razvito, se število motornih vozil vseeno hitro povečuje. Po podatkih službe javne varnosti je tudi prometnih prekrškov vedno več, ne glede na kazni, ki pa so še vedno samo simbolične. Prejšnji teden so se pripetile kar tri nesreče s smrtnim izidom: dve na progi in ena na cesti. Kljub temu da je železniških prehodov veliko, ljudje brez vsakega občutka krivde prečkajo železnico na nedovoljenih mestih, kljub vsem opozorilom.

Nehote se vsiljuje vprašanje, kaj se bo, ko bodo izkinili nekatere prehode. Uslužbenci milice menijo, da bi morali kazni za prekrške povečati, posebno za tiste, ki jih povzročajo vrnjeni vozniki. Višje kazni bi gotovo bolj vzgojno delovale na voznike, ki ne poznajo vozniške etike.

VAŠA KORIST IN ŠE NAGRADE POVRHU!

RES JE: DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO s podružnico v KRŠKEM in ekspozičurami v METLIKI in TREBNJEM je namenila vlagateljem vezanih vlog z odpovednim rokom nad 1 leto 30 nagrad:

- 1 osebni avtomobil »Zastava 750«
- 1 motorna kosilnica »Alpina«
- 1 šivalni stroj »Mirna«
- 2 kolesi »Pony«, Rog
- 5 mikserjev z mlinčkom za kavo
- 5 transistorjev Captain de luks
- 5 likalnikov z regulatorjem
- 10 jedilnih priborov za 6 oseb. »Kordur«

Pri nagradnem zrebanju bo udeležen vsak vlagatelj, ki bo imel na dan 31. X. 1968 na svoji hranilni knjižici pri banki naloženih najmanj 2.000 din z odpovednim rokom nad 1 leto. Vsak vlagatelj dobi pri nagradnem zrebanju toliko zrebnih listkov, kolikorkrat izpolnjuje pogoj nagradnega zrebanja vendar je lahko nagrajen samo enkrat.

Nagradno zrebanje bo v prostorih banke 11. XI. 1968

Občani, ne zamudite priložnosti!

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeski transfuzijsko postajo: Anton Saje, krojač iz Irbe vasi; Marija Golob, Dago Brezovar in Jože Florjančič, član Krke, tovarne zdravil Novo mesto; Ivo Goščin in Janka Predovič, čluna Novotelne Novo mesto; Sonja Petric, Marija Trešnjak, Anica Novak in Jožica Kalin, članice Laboda Novo mesto; Ivanka Civič, Tatjana Setine in Slavka Stanjša, članice Splošne bolnice Novo mesto; Anton Pavliha, član Komunalnega podjetja Crnomelj; Polde Rate, član Mercatorja Novo mesto; Jože Stak, Ivan Gercen, Anton Makovec in Ivan Ivanušič, člani Elektra Novo mesto.

RAZPRODAJA!

ZNIŽANE CENE do 50 %

- damske letne obleke, bluže, pletenine
- moške obleke, letne srajce
- otroška konfekcija in pletenine

SUPERMARKET

Ljubljana — pasaža na Ajdovščini

Rjavega hmelja letos skoraj ni

Te dni so hmeljišča kmetijskega in trgovskega podjetja »Agraria« živahna. Hmelj so začeli obirati 15. avgusta, nekaj dni prej kot v Savinjski dolini. Pravijo, da je podnebje pri nas nekoliko bolj milo in hmelj prej dozori.

Letos imajo s hmeljem zasajenih 24 hektarov površin. Od tega je 6 hektarov nasada starega komaj dve leti. Sušno obdobje v prvi polovici julija jim je povzročilo precej skrbi, zato so kupili namakalno napravo, ki so jo uspešno uporabljali. Pozeje pa je deževno in hladno vreme zelo ugodno vplivalo na hmelj. Počasi je ovetel in odvetel, pri čemer so nastajali lepi storžki.

Kljub vsemu pa bo letošnji pridelok znašal okrog 1500 kg na hektar, kar je nekoliko boljše letina od prejšnjih. Razen stalnih obrabcev hmelja iz bližnjih okoljskih vasi pomaga letos pri tem delu tudi 150 stalnih obrabcev iz okolice Kalnika na Hrvaškem, ki stanišajo na kmetijskem posestvu v Trnju pri Brežicah. Razen prenočišča imajo tudi obrabci preskrbljeno tudi toplo hrano, za katero morajo obrabci po tri merice hmelja na dan.

Ker ima Agraria tudi lastno sušilnico, ki lahko posuši 5200 meric naenkrat, poteka obiranje hmelja brez vsakršnih zastojev.

Obrabci so v delom letos precej bolj zadovoljni kot prejšnja leta. Rjavega hmelja namreč ni, kar precej poenostavi njihovo delo, ker ni potrebno prebiranje. To pa jim omogoča tudi večji zaslužek.

FRANC KUHAR

Sklad za nezaposlene izčrpan

Občinski sindikalni svet bo moral prihodnje leto povečati sklad za pomoč nezaposlenim. Za letos predvideno vsoto so izčrpali že v prvem tromesečju in zato izplačujejo članom pomoč iz drugih virov. Odgovori je torej več kot so pričakovali. Med tistimi, ki prihajajo na občinski svet, je precej takih, ki imajo za seboj 30 in več let delovne dobe.

Najvišji prejemki v prometu

Za prvo prihodnjo sejo občinske skupščine v Brežicah je analitična skupina v upravi naredila pregled povprečnih osebnih dohodkov po panogah. V analizi je prikazano, da je bil povprečni osebni dohodek v občini za prvo polletje 845 din, to je za približno 9 odst. več kot lani.

Povečanje pripisujejo predvsem večjim prejemkom v kmetijstvu, ker so zabeležili za 20 odst. porasta. Sledijo obrt, gostinstvo in promet, medtem ko so se osebni dohodki v trgovini zmanjšali za približno 4 odst. Najvišje prejemke imajo prometne organizacije, najslabše pa v gradbeništvu.

dolžniki s plačili niso vedno na tekočem, zato se tovarna večkrat znajde v škrupcih, ker ji banka blokira tekoči račun.

Letošnji izvozni načrt predvideva, da bodo prodali v tujino za več kot 6 milijonov izdelkov (okrog 60 odstotkov vse proizvodnje). Če ga bodo hoteli doseči, bodo morali izboljšati tudi tehnološki postopek in organizacijo dela, kar jim bo zagotovilo nižjo prodajno ceno. V zadnjem času zlasti ameriški kupci težijo k vse nižji ceni, tako da se je tovarna večkrat zatekala k prodaji po nižjih cenah kot so na domačem trgu.

Dolgovi zasebnih gostincev

Zasebni gostinci v brežiški občini dolgujejo za prispevke in davke 225.000 dinarjev. Na posvetovanju, ki ga je skupščina 14. avgusta sklicala z njimi, so gostilničarji obljubili, da bodo svoje obveznosti redneje poravnali. Spričo sliše v proračunu je tak sklep prizadetih izredno pomemben, če ga bodo res izpolnjevali.

Radio Brežice

PETEK, 30. AVGUSTA: 20.00 - 20.25 - Nove pesne RTB, obvestila in reklame. 20.25 - 21.15 - glasbena oddaja Isbrali ste sami.
NEDELJA, 1. SEPTEMBRA: 11.00 - Domače zanimivosti - Uvodnik - Marjan Setine: Prva mednarodna šola VI. stopnje - Vzgojno predavanje: Telesna in duševna zmožnost za šolo - Za naše kmetovalce: Jože Vovk - Pridelovanje pšenice - Zabava vas Hercegov trije - Nedeljska reportaža: Brežiški turizem danes in jutri - Posor, nimaš prednosti! - Obvestila, reklame in sponzor. Kinematograf: 13.00 - Občani čestitajo in pozdravljajo.
TOREK, 3. SEPTEMBRA: 13.00 - 19.00 - Svetujemo vam: Priprava in likanje perila - Jugoten vam predstavlja - Literarni utrink: Miško Kranjec - Obvestila in filmski pregled - Tedenski športni komentar: 19.00 - 19.30 - Izgled vam domači vokalno-instrumentalni ansambli.

Kmetovalci: ne kar po svoje

Kljub temu, da precej zasebnikov-kooperantov upošteva strokovna navodila pri obnovi vinogradov, se še vedno kaže neka mera svojeglavosti, ki večkrat pripelje do velikih škod v zasebnem vinogradništvu

Vinogradi po gričih krške občine so se postarali. Trta je dolga leta dajala zlahko kapljo, dokler je pač šlo. Kmet je še kar naprej garal, v upanju, da se bo še vedno dalo nekaj izcediti. Nazadnje se je vprašal, če je tistih nekaj kapelj sploh vredno toliko truda. Večkrat se je vino navsezadnje slabo prodajalo. Drago je bilo za kupca. Postalo je predrago tudi za pridelovalca.

Pa vendar so ti kraji vinorodni. In nikjer ni slišati, da ljudje ne bi več marali vina. Treba je poiskati samo pravi način, da se iz zemlje izvleče to kar nas miha. Takšen način, da se bo izplačalo kmetu in tistim, ki bodo od nje kupovali. Nič ne pomaga, čas gre svojo pot. Vinogradnik, ki hoče, da bo gojenje trte več kot zgolj konjiček, mora z njim.

Vsako leto bo treba nekaj obnoviti, so menili pri občinski skupščini. In ker je med zasebnimi pridelovalci vina zelo malo takih, ki bi obnovi zmogli sami, je edini izhod sodelovanje s krškim Agrokombinatom, ki bi se lahko lotil dela načrtno in v veliko večjem obsegu.

Tako se je začelo. Sedaj vodi Agrokombinat obnovo vinogradništva, pri kateri mu pomagajo tudi nekatera krška podjetja. Pravijo, da bi bilo treba vsako leto obnoviti vsaj 30 hektarov vinogradov. Kmetom, ki necejo sodelovati, omogočijo strojno obdelavo, preskrbijo prvovrsten sadilni material, lahko tudi v obliki kredita. Vendar je tu pogoj, ki ga zasebniki zaradi kdo ve kakšnih vzrokov večkrat zavračajo. To je strokovno vodstvo pri obnavljanju tetnih nasadov. Tu je še vedno preveč predsodkov, zakoreninjenih večkrat v dedovi ali pradedovi navadi, da je sadil trto v manjših razmakih in podobno. Kdo ve, če se ne bi danes tudi ded ali oče odločila za novo, stroj-

no obdelavo! Če bi se, bi se seveda morala pri odločitvah opirati na mnenja ljudi, ki se na takšne stvari spoznajo. Medtem ko imajo nekateri zasebni pridelovalci za te stvari že precej posluha, vztrajajo drugi pri svojem. Raje sami plačujejo nekatere strojne in druge usluge, pri tem pa morda vedno ne pomislijo pravočasno, kakšna bo naslednje cena za njihovo vino. Kaj lahko se namreč zgodi, da bo njihova še tako zlahka kaplja marsikomu predraga.

Vešča težava je tudi izbiranje trte. Zadnja leta se je po Dolenjski precej razpasla navada, da ljudje krošnjarijo z

različnimi sortami cepljenk z juga. Pravijo, da je pač cenejše. Potem pa se po nekaj letih pokaže, da vse ni za povsod in da nova trta ne daje tistega, kar so pričakovali. Ne ustreza kvaliteta vina itd. Najenostavnejši izhod - posekati! Tako nastane večmilionjska škoda, ki bi se ji prav lahko izognili.

Še in še je zaprek in težav pri takih delih. Kar bo čez nekaj let vsem in vsakomur razumljivo, je treba danes še z veliko potrpljenja vcepjati. Kanček za kančkom. Čeprav velik stroj danes prav tako ne more na vsako krtno, ko ne bo mogel čez nekaj let. K. S.

Poletje brez morja in sonca

V krški občini še vedno težave zaradi ukinjenih regresov

Nobenega dvoma ni, da nas poletje zasuša. Medtem, ko si mnogi, lepo zagoreli, po malem že zelijo jeseni, opažamo, da je med našimi fizičnimi delavci vse več takih, ki niso bili deležni morskoga zraka in sonca.

V počitniškem domu Matarača v Poreču, kamor hodijo na počitnice člani delovnih organizacij iz Krškega, je bilo letos precej gostov. Pravijo, da so se vedno vsa ležišča zasedena. Vse bi bilo torej lepo in prav, ko bi se ne pokazalo, da s sestavo letoviščarjev ni vse v redu. Veliko premajhen je namreč odstotek fizičnih delavcev, tistih, ki bi bili morja in sonca najbolj potrebni. Na žalost je še vedno tako, da si delavec le težko ali pa sploh ne more privoščiti počitnice na morju. Pravijo, da ni denarja, odkar so nekatere delovne organizacije ukinile regrese.

Slabe posledice te ukinitve so se kmalu pokazale, nakar je občinski sindikalni svet predlagal, naj bi delovne organizacije odvajale 1,5 odstotka bruto dohodka v rekreacijski sklad, od koder bi potem držali sredstva za letovanje delavcev. Poudarili so

tudi, da je bil počitniški dom v Poreču zgrajen predvsem za počitek težkih, fizičnih delavcev.

Nekatere delovne organizacije še vedno dajejo sredstva za letovanje svojih delavcev. Med temi so brestaniška elektrarna, Kovinarska, Splošno obrtno podjetje in nekatere druge. Drugod spet menijo, da takšne stvari presegajo njihove možnosti. V tovarni celuloze in papirja sicer opažajo, da je v zadnjih letih zanimanje za letovišče v Poreču padlo, pravijo pa, da pomeni neke vrste regres že nizka oskrbnina, ki znaša s prenočiščem vred 22 dinarjev. K. S.

Pred otvoritvijo otroškega vrta

Krške mamice je vsa zadnja leta mučila skrb, komu dati v varstvo svoje otroke, ker so bili dosedajni prostori v vzgojnovarstveni ustanovi za zadovoljitev vseh potreb premajhni. Zato so prizadeti starši različno reševali ta problem. V številnih primerih pa so kljub njihovega prizadevanju ostali otroci brez pravega varstva in vzgoje. Vseh navedenih in še nekaterih drugih skrbi, s katerimi so se ubadali starši, zlasti tisti, ki so zaposleni, kmalu ne bo več. V Resi so že naredili novi prostori, ki bodo po zagotovitvi izvajalca del od 15. septembra tudi opremljeni. V kolikor ne bo nepredvidenih ovir, bomo lahko začeli z rednim delom v novih prostorih že 20. septembra.

S pridobitvijo novih delovnih prostorov vzgojnovarstvene ustanove bomo lahko prilagodili delovni čas te ustanove s delovnim časom staršev prizadetih otrok, ki ga imajo v delovnih organizacijah. V bodoče bodo lahko tudi vsi otroci v VVU predjemali razen malice tudi topli obrok hrane. Slavko Smerdel

KRŠKE NOVICE

PRI OBČINSKI KONFERENCI SZDL so se odločili, da bo glavna tema na septembrski konferenci kmetijstvo. Pogovarjali se bodo predvsem o prodaji kmetijskih pridelkov na tržišče, o živinoreji in o povezavi med družbenim in privatnim sektorjem.

OBČINSKI SINDIKALNI SVET bo dal v kratkem v prodajo spominske značke ob 25. obletnici vstaje na Primorskem.

TRGOVSKO PODETJE PRE-SKRBA se je odločilo za obnovo Manufakture v Kostanjevici. Prvi vidljivi deli so oprema gotova od 30. septembra. **KLJU TEMU**, da nimajo stroje

zivilskega trga, so prebivalci Krškega dobro preskrbljeni s selalnjo in s sadjem. To blago lahko ugodno nabavijo v trgovini Agrokombinata, ki je precej dobro za ložna.

SOLARJE JE ZAJELA MRZLICA, ki pride z vsakim novim šolskim letom. Napolnili so krško knjižarno, kjer z veliko vsemu kupujejo najrazličnejše potreščine.

Pogovori o kmetijstvu

V soboto se bodo v brežiški občini začeli pogovori o kmetijskih problemih v Sloveniji. To bodo pravzaprav posvetovanja s poslanci, ki jih za posamezna krajevna središča organizirata občinska skupščina in občinska konferenca SZDL. V soboto bodo ti pogovori za področje Brežic, Dobove, Kapel, Globokega, Artič, Cateža, Krške vasi, Mrzlave vasi, in Zakota, v nedeljo pa za Jesenice, Veliko Dolino, Cerklje, Skopce, Bizeljsko in Pišce. Pogovore bodo vodili poslanci Ivan Zivič, Mirko Kambič, Ferdo Šepetavc, Milan Šepetavc in načelnik oddelka za gospodarstvo pri občinski skupščini - Marjan Vizjak.

NOVO V BREŽICAH

V NEKAJ DNEH bo trgovsko podjetje Krka odprlo novo samopostrežno trgovino v novem naselju. V njej bodo kupci lahko nabavljali najrazličnejša živila. Trgovina bo imela tudi svoj bife, ki bo prvi v tem delu mesta.

NA CATEŠKO NOC vabijo Brežičane velike reklamne deske, ki so se konec prejšnjega tedna pojavile v mestu. Vse kaže, da bodo snana ineta s TV ekrana in domačega popevkarkega neba privabila presojanje številno obiskovalcev.

BREŽIŠKI MUZEJ pripravlja za september razstavo grafik starih mojstrov od 15. do 19. stoletja.

Med drugim si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi izvirna Direrjeva grafika, ki jih bo za razstavo posodil celjski muzej.

PREJŠNJI TEDEN se je vrnila s Savinjske še zadnja izmena otrok ki so tam preživeli 10 dni. Pri občinski zvezi prijateljev mladine ob koncu počitniške sezone ugotavljajo, da je letovalo letos 109 otrok (v šestih imenah), razen tega pa še 100 osemletocev domače osemletke. S tem številom pa niso zadovoljni, saj je precej manjše od lanskega.

KONCAL SE JE SEMINAR za profesorje in učitelje slovenskega jezika s Tržaškega, ki je bil v Cateških Toplicah. V petek popoldne so si udeleženci ogledali dva slovenska filma v prosvetnem domu v Brežicah.

PRVI VONJ PO JESENI je napolnil tudi brežiško kemično čistilnico v novem naselju. Ljudje prav pridno prinašajo in odnošajo svoja toplejša oblačila.

BREŽIŠKE VESTI

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

Obrt je še vedno na mrtvi točki

Storitvena dejavnost je v sevniški občini tako slabo razvita, da že dolgo ne zadošča vedno večjim potrebam - Nasprotno pa se trgovska mreža hitro razširja - V občini je 24 avtoprevoznikov

Za sevniško občino že dolgo ugotavljamo, da so nekateri veje gospodarstva — predvsem velja to za trgovino — zelo dobro razvite, medtem ko se druge ne ganejo z mrtve točke. Število trgovskih lokalov izredno hitro narašča, tako da so potrebe kupcev popolnoma zadovoljene. Tudi industrija se zadovoljivo razvija, le storitvena dejavnost je še vedno boleča točka sevniškega gospodarstva in predstavlja prav gotovo veliko oviro v nadaljnji urbanizaciji kraja. Kje je treba najprej iskati vzroke?

Predvsem v sami prometni legi; zboljšava cestnega omrežja je prišla na vrsto šele sedaj. Eden izmed pomembnih vzrokov je tudi ta, da so imeli obrtniki vse možnosti seliti se v druge občine, kjer so bile razmere za delo ugodnejše. Da se nekateri veje obrti ne prilagajajo tržnim potrebam, so v marsičem krivi slabi kreditni pogoji.

Predvsem manjka tistih storitev, ki so v zvezi s porastom standarda, to so servisi za različne stroje in aparate. Tudi dopolnilno obrt, ki se razvija ob hoku industrije, bi bilo treba bolj razviti. Prav tako se premalo upoštevali obrt pri urbanističnem načrtovanju.

Kakšnega izrazitega primera neupravičenega bogatenja na občini ne ugotavljajo, pač pa nekateri obrtniki še vedno ne vodijo poslovnih knjig tako, kot bi jih morali. V pri-

hodnje bodo poostriili ukrepe za doslednejše vodenje teh knjig.

Načelnik za gospodarstvo meni, da bi morala biti davčna politika vsaj v republiki

bolj enotna. Tako se ne bi dogajalo, da posamezne občine prilagajajo to politiko tako, da je priliv v proračun čim večji.

J. KRZIC

Udeležite se zborov volivcev!

Danes, jutri in v nedeljo bodo v sevniški občini zbori volivcev, na katerih bodo obravnavali predlog za spremembo ustave SFRJ in stališča ter priporočila skupščine SR Slovenije o kmetijstvu v Sloveniji. Zbori bodo v naslednjih krajih:

- Cetrtek, 29. avgusta:**
v Krmelju, ob 19. uri v domu Svobode za območje zborov volivcev Krmelj
- Pelek, 30. avgusta:**
v Sevnici, ob 18. uri v gasilskem domu
v Boštanju ob 7.30 v osnovni šoli
na Blanci ob 15. uri v osnovni šoli
na Bučki ob 9. uri v združenem domu
v Tržišču ob 7.30 v osnovni šoli
na Studencu ob 7.15 v osnovni šoli
v Zabukovju ob 7.30 v osnovni šoli

v Loki pri Zidanem mostu ob 7.30 v gasilskem domu
v Sentjanju ob 7.30 na krajevnem uradu

Zbori volivcev veljajo za območje celotnih krajevnih uradov. VABLJENI!

V šolo le enkrat na teden

Delavska univerza v Sevnici bo septembra uvedla posebno večerno osnovno šolo, ki bo namenjena samo zaposlenim. Njena posebnost je v tem, da bodo prijavitelci dobili program pouka in učbenike, samo enkrat na teden prihajali na razgovore, na koncu pa bodo izpiti. Tak način pridobivanja izobrazbe jih ne bo toliko oviral pri vsakdanjem delu na delovnem mestu.

Po vsaj verjetnosti bo novembra začela delovati tudi 4-mesečna kmetijska šola, za katero že dovolj zgodaj zbirajo prijave. Doslej se je prijavilo že precej kmečkih fantov.

Vel. Cirknik: letos vsaj izkop

Da bi imeli v hišah tekočo vodo, si že dolgo časa želijo tudi vaščani Velikega Cirknika. Letos so s prošnjo za denarno pomoč sicer zakasnil, ker je bila občinska pomoč že prej razdeljena, nanjo pa upajo prihodnje leto. Za letošnjo jesen nameravajo opraviti vsa zemeljska dela in s tem pokazati, da so s prostovoljnimi delom sami pripravili veliko narediti.

Šentjanški hmelj bo dober

Pred kratkim so oživel hmeljski nasadi v Šentjanju. Obrtniki hmelja, nekateri se vozijo na delo z avtobusi, pridno obirajo zeleno zlato in skrbijo, da bi letošnji pridelek pravočasno spravili pod streho. Čeprav jim je nekaj dni tež postreno nagajal, jim gre delo dobro od rok in bodo hmelj najbrž pravočasno obrali. Posebno razveseljivo je, da je kvaliteta letošnjega hmelja zares dobra.

D. B.

»Vse gre na zahod«

Temu se tudi Sevnčani ne morejo upreti. Trgovski lokali se selijo proti postaji, kjer naj bi bil v prihodnje poslovni center. Pa Sevnčanom to le ne gre v glavo. Hudomušneži pravijo, da bodo kmalu odvisniki še farno cerkev...

TO IN ONO S STUDENCA

■ ZA GASILSTVO NI DENARJA. Kljub obilici požarskega dela, so člani prostovoljnega gasilskega društva iz Studenca pri Sevnici doslej opravili že veliko prostovoljnih ur pri urejanju prostorne dvorane v gasilskem domu. Pred kratkim so že betonirali tla, čeravno jim manjka denarja za nakup gradiva. Na prošnjo sevniški občinski skupščini niso dobili niti odgovora, zabavne prireditve pa jim niso prinesle pričakovanega dobička.

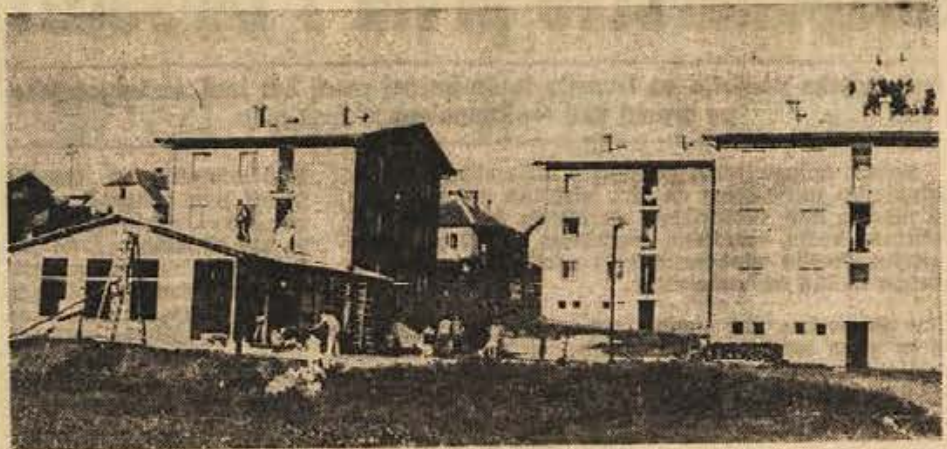
■ DO ZIME, ZE VSI TEKOCO VODO? Lkopi Jarlov za vodovod je povečini že končan. Trenutno je delo zaradi majnih poljskih opravil zastalo, ljudje pa so pripravljeni v lesenskih mesecih pohiteti, tako da bo do zime vodo, vod že lahko napeljan.

Kratke vesti iz Krmelja

■ KLAVNICO V KRMELJU je prodal pred kratkim kmetijski kombinat »Zasavje«. Mesno prehranbenemu podjetju iz Novega mesta. Občani se zaman sprašujejo, zakaj je prišlo do prodaje, saj je klavnica rentabilno poslovala.

■ RUSENJE SEPARACIJE je zaman pričakovalo v soboto mnogo radovednešev. Zaradi nepredvidenih zaprek je bilo preloženo.

■ RUSENJE SEPARACIJE v nekdanjih prostorih železnice postaje, so začeli v torek prenavljati. Računajo, da bodo pri teh delih priskočili na pomoč s prostovoljnimi delom tudi občani.

ZADNJI DAN DELA. 21. avgusta so odšli iz Trebnjega člani mladinske organizacije The Youth Club of Warwickshire iz Anglije, ki so v dobrem mesecu zgradili stavbo otroškega vrta. Montažna stavba še ni popolnoma dokončana, zato bo občina zaprosila še za pomoč iz republiških sredstev, namenjenih otroškemu varstvu. V zahvalo za prizadevno delo je predsednik občinske skupščine angleškim mladincem prejšnjo soboto na Mirni priredil piknik. (Foto: Legan)

OBČINSKA SKUPŠČINA O CIGANSKEM VPRASANJU

Pot je samo ena, toda zelo strma

Dosedanji rezultati prevzgoje: le dva Cigana sta redno zaposlena — Občine so same nemočne, pomaga naj tudi širša družbena skupnost

Kot pred stoletji živijo pod preprostimi šotori v revščini in zanemarjenosti. Pobirajo jih nalezljive bolezni in umirajo v starosti okoli 40 let. Že s 14 ali 15 leti sklepajo zakonske zveze na ta način, da si mlada zakonca postavita svoj šotor. V veliki večini so nepismeni. Njihovi prestopki naraščajo. Drugi ljudje jih ne prijavljajo, ker se bojijo mascevanja.

Člani so Cigani in težko se razumljajo, kot govorijo domače in tuje izkušnje. Kaj po tolikih neuspehih še ukreniti, kako prevzgojiti te ljudi, ki se tako vztrajno oklepajo svojih navad in običajev? Na seji občinske skupščine v Trebnjem so o tem govorili v četrtek, 22. avgusta. Za besedo se je prijavilo več odbornikov kot za vse druge točke dnevnega reda skupaj.

Nekateri odborniki, zlasti oni, ki so v vsakodnevnem stiku s Cigani, so predlagali korenite ukrepe, ki pa se ne skladajo z našimi trdnimi ustavnimi načeli o svobodni človeka in pravicah vsake narodnostne manjšine. Predsednik Franci Kolar je to odločno poudaril in navedel dosedanje izkušnje, da samo solanje, delo in ostro obravnavanje prekrškov vodi do prevzgoje ciganskega rodu.

V trebnjski občini živi nekaj čez sto Ciganov in s tem se je treba sprizgajati. Predlagani so nekateri ukrepi, ki naj bi zajezili naraščanje prekrškov in pripomogli k prevzgoji. Vodenje evidence, vrnitev Ciganov — klatežev v občino, kjer so se rodili, obvezno pošiljanje otrok v šolo, zaposlovanje Ciganov predvsem iz domače občine, vse

globoki so predsodki naših ljudi.

Ker dosedanje izkušnje kažejo, da posamezne občine niso zmogne same prevzgojiti Cigane (kar stane tudi veliko denarja) je skupščina sklenila predlagati republiški skupščini, naj zadevo obravnava ter pomaga občinam načrtno in bolj povezano voditi akcijo. Domače prebivalstvo je pozvala, naj pokaže več razumevanja za sodelovanje pri kazenskem pregonu Ciganov.

M. L.

Povsod ostre obsodbe

Razen dogodkov v ČSSR je IO SZDL obravnaval tudi druga aktualna domača vprašanja

Tako kot občinski komitej, občinska skupščina in občinski sindikalni svet je tudi izvršni odbor skupaj s predsedstvom občinske konference SZDL enoglasno obsodil okupacijo Čehoslovaške in zahteval umik sil varšavskega sporazuma. Vsa občinska vodstva so sklicala tudi sestanke krajevnih organizacij, na katerih so člani zadnje dogodke ostro obsodili.

Izvršni odbor je obravnaval še nekatere druge zadeve. Da bi občinski praznik 8. septembra kar najbolj svečano praznili, je pozval prebivalstvo, naj okraši domove in se udeleži zborovanja pri trebnjskem motelu. Odbor tudi sporoča, da bo na proslavo ljudske vsaje na Primorskem, ki bo 15. septembra v Novi Gorici, vozil poseben vlak, po potrebi pa tudi avtobusi. Vlak bo s trebnjske postaje odšel ob 5.14. vožnja v obe strani pa bo stala 20 novih dinarjev.

Na seji izvršnega odbora je bil imenovan tudi posebni odbor, ki bo vodil razprave o predlogu za dopolnitve ustave SFRJ. V ta namen bodo na

Mirni, v Trebnjem in Mokronogu sklicani posebni sestanki. O stališčih in priporočilih skupščine SRS o kmetijstvu v Sloveniji pa bo izvršni odbor razpravjal na ponovni seji jutri, 30. septembra.

Novo naročilo za mizarsko delavnico

Mizarska delavnica iz Trebnjega je pred kratkim dobila naročilo za izdelavo opreme v 24 učilnicah strojne fakultete, ki jo gradijo v Novem Sadu. S sodelovanjem z ljubljanskim podjetjem Slovenijales je delavnica naredila tudi opremo za bar hotela v Rovinju, leseno opremo za hotel Isira na Crvenem otoku pri Rovinju in hotel Turist v Mariboru. Skupna vrednost teh treh del je bila 35 milijonov starih dinarjev.

Oglašujte v DL!

DROBNE Z MIRNE

■ 60 LET GASILSTVA. V nedeljo, 1. septembra, bodo mirnenski gasilci praznovali 60-letnico ustanovitve gasilskega društva. Za ta dan pripravljajo veliko gasilsko prireditev in vabijo kar največ obiskovalcev.

■ KOCA NA DEBENCU ZAPRATA. Dosedanji osterbnik tov. Banje je zaradi nekaterih nesoglasij z občinskimi organi zaprti kočica na Debencu. Trenutno je la privlačna izletniška točka brez postrežbe, kar je velika škoda za turizem v Mirnenski dolini. Za koco, ki spada k TVD Partizan Mirna, je zato potrebno čimprej najti sposobnega osterbnika.

■ LOVCI OPOZARJAJO KMETE. Lovske družine opozarjajo kmetovnice, naj zavarujejo svoja polja pred divjadjo, ki je v pozemnem poletju in jeseni posebno nevarna. Škoda, ki jo povzročijo gozdne živali, naj takoj prijavlja-

jo, da se ne bo snova pripetil primer, ko je kmet trdil, da so bili v žito jeleni, natančnejši ogled pa je pokazal, da so bili konji.

■ PRIJAVITE SE ZA IZLET NA MAJZAKSKO! Avto motu društvo bo septembra privredilo avtobusni izlet na Blatno jezero in v Budimpešto. Prijavite se v pisarni društva v Trebnjem.

■ SLABO PLAČUJEJO. Čeravno je tovarna plastične embalaže in kemičnih svinčnikov EMI za svoje kurpe podaljšala rok plačila, so se dolgoletni vsenovo povečali. Nekateri dolgovci so stari še pol leta pa tudi več, zato ne preostane drugo kot — tožbe.

Je res samo šest potrebnih štipendij?

Ko se je prejšnji teden sestal odbor sklada Dušana Kvedra, da bi za prihodnje šolsko leto razdelil štipendije, je bil presenečen: za pet razpisanih štipendij je prišlo le šest prošelj. Resda je bil zahtevan prav dober ali odličen šolski uspeh, vendar si je to vseeno težko razložiti.

Sklad ima na voljo 2.200.000 starih dinarjev, 1.700.000 din bo porabljeno za 8 dosedanjih štipendistov, preostali znesek pa za 5 novih, 4 štipendisti študirajo na visokih šolah, 9 pa na srednjih. Visokošolci dobivajo 30.000, srednješolci pa po 14.000 starih dinarjev štipendije na mesec.

SEVNIŠKI PABERKI

■ RAZGOVOR Z MLADINSKI MI MENTORI. Občinski komitej ZMS bo takoj ob začetku novega šolskega leta priredil razgovor o mentorstvu in delu mladine na osnovnih šolah. Povabljeni bodo mladinski mentorji z vseh osnovnih šol v občini.

■ PREVZEM ASPALTNEGA IGRISCA. Prejšnji teden je bil tehnični prevzem asfaltnega igrišča pred domom TVD Partizan. Igrišče je veljalo 6 milijonov starih dinarjev, naloga športnih organizacij pa je, da ga dobro uredijo.

■ LICITACIJA ZEMELJIŠČ. Ju. tr. 30. avgusta, bo ob 18. uri na upravi kmetijskega kombinata ZA SAVJE v Sevnici javna licitacija za prodajo več zemljiških parcel in stanovanjsko hišo na Bregu.

■ SPET ZAPROŠILI ZA POMOČ. Gradbeni odbor za gradnjo ceste Sernica — Sv. Rok je znova zaprosil občinsko skupščino za denarno pomoč. Odboru so se posrečilo shbiti nekaj prispevkov, vendar ne

SEVNIŠKI PABERKI

radostujejo. Vprašanje je, če bo občinska skupščina prošnjo uveljavila, saj je denar krajevnim skupnostim že zdavnaj razdeljen.

■ KAJ BO S SUSHNICO? — Kmetijski kombinat bo vsa letošnja pridelka hmelja posušil v sušilnici v Loki in Sentjanju, sušilnica v Sevnici pa stoji neizkoriščena. Ljudje sprašujejo, kaj misli kombinat ukreniti, saj je znano, da se nekatera podjetja že zammajo, ker bi bila stavba uporabna za skladišče.

■ DANES O UČNIH USPEHIIH. Danes bu svet za laoblaševanje in kulturo obravnaval poročilo o učnih uspehih na osnovnih šolah v minulem šolskem letu. Na dnevnem redu je tudi štipendiranje in otroško varstvo.

■ OSTREJE DO ČRNIH GRABENI. Svet za komunale in urbanistične zadeve je na radnji seji sklenil, naj gradbeni inšpektor v primerih črnih gradenj izdane takoj ustavi in uvede postopek, s tem ukrepi naj bi črne gradnje v občini čimbalj smejili.

■ IZLET NA POHORJE. V soboto jutri bodo nekateri člani planinskega društva slišca odšli na dvodnevni izlet na Pohorje, kjer bodo obiskali nekatere postojanke slovenske transverzale.

Gospodarstvo prvih 7 mesecev

Industrijska podjetja so izvozila letos precej manj kot lani, neindustrijska pa precej več — Zaposlenost spet nižja

Sedem industrijskih podjetij v kočevski občini je proizvedlo julija letos za 12,2 odstotka več kot istega meseca lani, fakturirana realizacija je bila za 17,7 odstotka večja, vnovčena realizacija za 8,9 odstotka manjša, število zaposlenih za 3 odstotke manjše, izvoz pa za 20,3 odstotka večji.

Ce primerjamo iste podatke za prvih sedem mesecev letos z istim obdobjem lani, je bila proizvodnja za 0,8 od-

Nered pred gasil-skim domom

Okolico novega gasilskega doma v Ložinah kazi kup desk in drugega materiala, ki leži pred njim. Ta material (menda je gasilski) naj bi lastniki prodali ali ga shranili na primerjenem mestu. Zdaj namreč kazi podoba vasi in propada, razen tega pa tudi počasi izgublja...

stočkov manjša, fakturirana realizacija za 4,1 odstotka večja, vnovčena realizacija za 7,5 odstotka večja, zaposlenih je bilo za 2,3 odstotka manj, izvoz pa je bil kar za 41,4 odstotka manjši. Izpad proizvodnje, izvoza in števila zaposlenih je najobširnejši pri LTK zaradi pogorele žage.

Pri izvozu pa so v prvih sedmih mesecih letos dosegle lepe rezultate neindustrijska podjetja. Tako je KGP izvozilo letos kar za 90,0 odstotka več kot v istem obdobju lani, hotel Pugled celo

196,6 odstotka več (vendar je pri tem podjetju znesek razmeroma nizki) in Avtos za 23,8 odstotka več. Če prštejemo še izvoz teh podjetij k izvozu industrije, potem je v prvih 7 mesecih letos izvoz le za 11,5 odstotka nižji kot v istem obdobju lani. Bolj žalostna pa je primerjava z letnim planom izvoza, ki je bil dosežen le z 38,2 odstotka.

Pozna reklama

Sela v ponedeljek, 19. avgusta, je prejela turistična pisarna Kočevje reklamne letake hotela »Kočevje« na otoku Zlarin pri Šibeniku, naj delovni ljudje prežve letni dopust na Zlarinu. Seveda je taka reklama po skoraj končani glavni turistični sezoni za letos pozna, za prihodnje leto pa presojanja. Še cena za september (posezona): penzion za odrasle 26 din, za otroke do 10 let (samo hrana) 15 dinarjev na dan.

Bolje kot lani, čeprav ne vsi!

Delovne organizacije v ribniški občini so v petih mesecih poslovanja letos dosegle boljše rezultate kot pa v enakem lanskem obdobju. Skupni dohodki delovnih organizacij so se povečali za 21 odstotkov, ki so doseženi v višini 42.150.000 din.

Seveda pa s tem ni rečeno, da so vsa podjetja imela enake uspehe. Tako niso dosegle lanskega ravni: kmetijska zadruga Loški potok in sicer za 9 odstotkov, »Jelka« Ribnica za 10 odstotkov in Kovinsko podjetje za 6 odstotkov. Navedene gospodarske organizacije pa le niso slabo gospodarile. Tako so na primer v trg. podjetju »Jelka« zato ustvarili manjšo realizacijo, ker so se med letom odcpele štiri poslovavnice, ki so prešle pod upravo KZ Ribnica. Podjetje si prizadeva, da si izgubo teh poslovalnic nadomesti z odpiranjem novih dejavnosti in z izpopolnjevanjem izbire blaga.

Prav tako veljajo tudi na KZ Loški potok opravila. Slaba prodaja kladne živine, ki jo je na območju KZ razmeroma precej in nizka cena živine onemogočila zadržati, da bi odkupila kaj več kladne živine. Tudi pri prodaji lesa se pojavljajo težave, v glavnem zaradi zahtevnosti kupcev po kvaliteti in zahtev kupcev za daljše plačilne roke.

Tudi Kovinsko podjetje Ribnica ni v petih mesecih letos izvršilo predvidene realizacije. Vendar pa tega ne gre pripisovati slabemu gospodarje-

nju ali morda upadanju proizvodnje, temveč trenutno veliki nedovršeni proizvodnji, ki pa bo kmalu dokončana. Razen tega vpliva na slabši priliv sredstev neradnost plačevanja kupcev, posebno iz sosednjih republik, kar povzroča težave z obratnimi sredstvi. Vsekakor pa velja poudariti priazdevnost kolektiva

in njegovega vodstva za razvoj podjetja.

Povprečno vzeto so podjetja v minulnem petmesečnem obdobju povečala osebni dohodek za osem odstotkov, dejansko pa so povečala OD le naslednja podjetja: INLES Ribnica, Pletilnica žičnih mrež Sodražica in Stanovanjsko komunalno podjetje Ribnica.

Kvalitetni izdelki gredo dobro v denar

Kolektiv Pletilnice iz Sodražice se je letos ubadal s številnimi težavami, vendar mu je uspelo poletni plan preseči za 7 odstotkov. V primerjavi z lanskim letom je za 31,7 odst. večji tudi dohodek podjetja. V prvem polletju lani so ustvarili 668.739 dinarjev, v letošnjem polletju pa 1.014.645 dinarjev dohodka. Dvig dohodka je rezultat večje proizvodnje in za 16 odstotkov zvišane storilnosti.

Primerno drugim uspešnim so se povečali tudi povprečni osebni dohodki. Medtem ko je bilo v lanskem prvem polletju povprečje 773,40 din, so bili zaslužki letos v povprečju za 4 odstotke višji, to je 811,50 din.

V podjetju je zaposlenih 70 ljudi. Lani oziroma letos so pričeli precej mladih delavcev, ki uspešno delajo na novih strojih. Prav s stroji imajo nemalo težav zaradi nenehnih okvar. Napake na novih strojih iz DR Nemčije so že večkrat rodamirali, vendar brez uspeha. Kljub vsem težavam se kolektiv ne boji konkurence. Zadnje čase se je namreč na tržišču pojavilo precej novih proizvajalcev žičnih in plastičnih tkanin, ven-

dar kupci dobro poznajo kvalitete sodražske žične tkanine, ki so proizvod dolgoletnih izkušenj in raziskovanj.

Postaje samevajo

Na območju ribniške občine so štiri železniške postaje, od katerih sta dve v Zlebiču in Lipovcu — prazni. V navedenih krajih so bile stavbe železniških postaj zgrajene v letih po vojni. Z ukinitvijo potniškega prometa stavbe samujejo in počasi propadajo. Ali ne bi našli rešitve, da bi tudi te stavbe imele življenja? Posebno bi veljalo to omeniti za stavbo v Zlebiču, ki stoji takorekoč sredi vasi.

Grade novo zajetje

V Sodražici se pripravljajo za gradnjo novega vodovodnega zajetja v vasi Jelovec. Staro zajetje ima precejšnjo zmogljivost, zaradi česar primanjkuje vode predvsem v stavbah, ki stoje na višjem zemljišču. Dela bodo veljala okoli 120.000 din. Režijski odbor se ima nekaj denarja, za vodovod bodo porabili tudi zbrani denar od prispevka za uporabo mestnega zemljišča, ostalo pa bodo prispevali koristniki vodovoda tako, da bodo plačali vodarino za nekaj let vnaprej. Dela bo izvajalo vodovodno podjetje iz Črnuča, ki je pripravljeno gradnjo tudi kreditirati za dobo enega leta, če bi Sodražanom zmanjkalo denarja.

Lepše Velike Poljane

Letos so vaščani Velikih Poljan začeli kar na veliko urejati notranjost in zunanost svojih hiš ter njihovo okolico. Vse kaže, da je to tekmovalno spodbudila nova Matičkova hiša, ki bo kmalu vseljena in je tako lepa, da marsikateri tujec misli, da je v njej vaški hotelček. Tako je letos postalo skoraj res, kar poje vaški pesnik France, da so »Velike Poljane lepše kot pol Ljubljane«. Vendar pa lepota Poljan kazi še občinska cesta, ki je zelo slaba. Poljane so na sredini med turistično privlačno Grmado in Ortnekom.

V. PREZELJ

Kruh, kruh, kruh

V trgovini v Dolenji vasi prodajo na dan do 200 kilogramov kruha, ki ga dobijo iz Ljubljane. Čeprav je kruha dovolj in ga v Ribnici zmanjka veliko praj, se ljudje zjutraj, ko ga pripeljejo, skoraj stepo zanj. Sploh ne morejo mimo starih vrst. Trgovke bi rade navadile ljudi, da ne bi prihajali po kruh vsi naenkrat, saj ga le redko zmanjka. Tudi po kmetih poleti pečejo vedno manj kruha in ga raje kupujejo. Tako prihranijo veliko časa.

Oh, ti veterinarji!

Poleg vseh drugih težav imajo v Loškem potoku nemalo sitnosti tudi z veterinarsko službo. Razen gozda je živinoreja glavni vir dohodkov tukajšnjim kmetom. Zaradi slabih, neurejenih cen živinoreja močno upada, zraven tega pa je v občini tudi slabo organizirana veterinarska služba. Veterinarji iz Ribnice poredko prihajajo v Loški potok, na nujne klice pa se tudi neradi odzivajo. V Travniku (pa tudi drugod verjetno) še zdaj niso cepili prašičev, čeprav bi jih morali še spomladati, pravijo Potočanje. Če plačujemo, pravijo, tudi zahtevamo živinozdravnika. Če ne bodo hodili iz Ribnice, se bomo povezali s Cerknico, kjer je ta služba veliko boljše organizirana.

Cenejša teletina

Doslej je v Ribnici veljala za teletino enotna cena 14,00 dinarjev, od 31. avgusta naprej pa so jo nekoliko znižali. Teletina prvih delov brez plečet se je pocenila na 11,00 din, za ostale dele pa velja še vedno stara cena.

Pri kmetijski zadrugi smo zvedeli, da bodo začeli prodajati tudi svinino in govedino po kvalitetnih vrstah. Ta nov način prodaje bodo uvedli v približno mesecu dni, ko bo urejena nova prodajalna mesa.

Lokacija za šolo v Loškem potoku

Lokacija za novo šolo v Loškem potoku je bila izbrana pred kratkim. Šola bo stala med zdravstvenim domom in trgovino. Predvidoma jo bodo začeli graditi že prihodnje leto.

Neurejena Ribnica

Ribnica postaja mesto. Modernizira se. Hiš in stolpnice je vedno več, zato bi bilo nujno treba skrbeti za komunalno ureditev kraja. Ob slabem vremenu je v nekaterih predelih kot v džungli. Med stolpnicami so take povodnji, da težko dospesh brez žongljanja do stopnišč, ne da bi imel blatne in premočene čevlje. Na pločnikih pa te obrizgajo avtomobili.

V. P.

Loški potok: najemnino za zadržno stavbo stanov. podjetju

Kmetijska zadruga v Loškem potoku je pred leti zgradila iz lastnih sredstev (okrog 34 milijonov starih din) poslovno stavbo. Kasneje jo je v njej uredili tri družinska in dva samski stanovanji. Zadruga še sedaj razmišlja o stavbi in nosi vse druge stroške, najemnino za stanovanja pa ves čas pobira stanovanjsko podjetje iz Ribnice. V zadrugi se sprašujejo, kako je to mogoče in če sploh je pravilno.

Ljubim ljudi in dolino Čabranke

Tako pravi in poje 67-letna pesnica Katica Lipovec iz Podplanine

Dogodke v dolini Čabranke v letih NOB pa tudi prej in kasneje, dušna in miselnost ljudi v vojnih in povojnih letih je v pesnih izpovedah Katicine Lipovec iz vasi Podplanine danes stara že 67 let. Njene pesmi, ki jih je kar za knjigo, so izpoved ljubezni do rodne zemlje in dušne govore o življenju v tej dolini.

Dolina Čabranke je oddaljena od središč gospodarskega in kulturnega življenja v Sloveniji. Po dobrih asfaltnih cestah ta oddaljenost v današ-

njih dneh ne bi bila tako velika, vendar takih cest po dolini Kolpe in Čabranke ni, zato je ta lepi kotiček še danes daleč od sveta. Iz doline Čabranke je do asfaltirane ceste v Kočevju 60 km, od Zlebiča (preko Loškega potoka in Sodražice) pa 40 km.

Trdo je bilo življenje ljudi v tej dolini v preteklosti in je tudi še danes. S koži na ramenih še danes nosijo pridelke s pobočij in hribov, kjer imajo krpe obdelovalne zemlje.

Ljudje so skrbni in delov-

ni, po srcu in miselnosti pa tako dobri kot le malo kje na slovenski zemlji. Zaljubljeni so v svoj svet ob Čabranki in v vrhove gora, ki se strmo dvigajo nad dolino. Po skalnatih vrhovih planin, ki stojijo nad širnimi gozdovi Stružnice, Medvedjeka in Krempe, se sprehajajo gamsi, kot po gorenskih planinah. Dolina in stiri bregovi so polni idilike, ki se seneni odene v nešteto barv. Ob cesti pa je polno žuborečih potočkov in izvirov vode, ki ob deževnih dneh narastejo v hudournne potoke.

Zaradi vsega tega ni čudno, da je Katica Lipovec, sicer nekoliko okorno, vendar nežno zapela o tej lepi dolini, kjer žive dobri ljudje. Ob priložnosti bomo objavili tudi v Dolenjskem listu nekaj njenih pesmi.

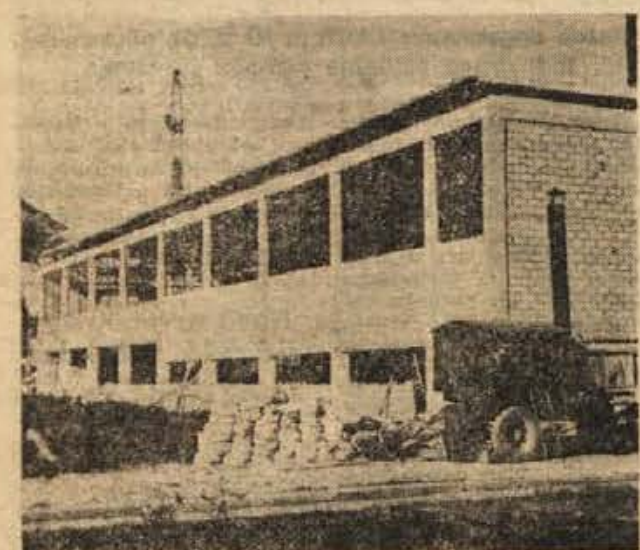
PETER SOBAR

Zlata poroka v Višnjah

50-letnico skupnega življenja sta v nedeljo, 25. avgusta, praznovala Ivana in Ignac Blatnik iz Višnjah pri Amrusu. Ivana Blatnik, mati narodnega heroja Jožeta Boldana-Silnega, pa je praznovala hkrati še 70. rojstni dan. Ob tej priložnosti je družino Blatnik obiskala delegacija ZB iz Kočevja, doma pa se je zbralo tudi 30 najobširnih sorodnikov, se pravi otrok in vnukov zlatoporočencev. Blatnikova družina, posebno pa mati Ivana, je bila med vojno pogosto preganjana, zaprla in mučena ter celo vsa obsojena na smrt, vendar jih najhujše vendar ni doletelo.

Soba za mladino v Sodražici

Krajevna skupnost v Sodražici se zavzema, da bi dobila sobo za mladino. Najprimernejša bi bila soba v bivši oljarni, ki je v upravljanju KZ. Mladinci so krajevni skupnosti že pomagali pri raznih delih, zato se tudi krajevna skupnost tako zavzema, da bi mladi le dobili svoj kotiček, kjer bi imeli sestanke, igrali tenis in šah, gledali televizijo in se sestajali. Vse kaže, da bodo mladi dobili sobo v kratkem.

20. avgusta so začeli v žagi, ki jo gradijo pri Lesni industriji v Kočevju, nameščati Estererjev polnojarjenik HD 30. Temelj za tračno žago se gradijo, vendar so že pri koncu. V pritličju žage so začeli asfaltirati delati asfaltna tla, v nadstropju pa kolarji lažjski pod. Na delu so tudi kleparji in delavci, ki pripravljajo izolacijo proti vlagi (Foto: inž. Anton Vrvišar)

DROBNE IZ KOČEVJA

■ ■ ■ SNAGA NA KOČEVSKI GLAVNI ULICI je še dokaj dobra, ko pa zavije v stranske ulice hitro spremeni mišljenje. Blizajo se namreč proslave pa bi bilo dobro, da bi posebna komisija pregledala cestno mrežo in poskrbela za potrebne ukrepe.

■ ■ ■ SMO V KOČEVJU, pa nas vseno spoznanje lepš v izdobi, da linamo vsiljene cene. Hec, da je to v trgovini Jagoplastika iz Splita, pa vendar.

■ ■ ■ PROČELJA NEKATERI MANJŠI HIŠ so že tako zamarjena, da na daleč opominja, jo naj jih popravimo. Posebno hiliti pri mostu proti Radniku kvarita to zone mesta. Nekoe sta

hili to imo umjeni gostilnici, saj še danes lahko citat izpod beleča »Gasthaus Braunee«, čeprav že nad 25 let tam ni gostilne, temveč samo stanovanjska hiša s skrajno zapuščenim fasado.

■ ■ ■ VIRODNA VRATA V NEKDANJE PISARNE »TRIKONAR« niso več potrebna, ker je tu urejen lep in potreben lokal trgovine VRTNINA. Medvedje se upo, rabili za prihodnje skladišče embalaže. Prav bi bilo, da bi skladišna vrata sagnili in ne bi gajbe kazale roba obiskovalcem kina.

■ ■ ■ LETALA SO ŽE VEČKRAT prav nisko preleteli mesto in odmetavala reklamne lističe za razna trgovska podjetja in tovarne. Pogosto padajo ti listi prav na parkle in okrasne zelenice. Otroci se spopadajo v tropah za njimi in napravijo precej škode na cvetličnih gredicah in okrasnem prmičju. Občrni menijo, naj škodo plača tisto podjetje, ki je dalo iz letal metati svojo reklamo. Na listih so nastoli in ne bi bilo tež, ko urotoviti plačnika!

Nov delavnik bi samo povečal težave

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Črnomlju je pred kratkim pripravilo anonimno anketo, na katero je odgovarjalo 10 odstotkov vseh zaposlenih v občini — Prehod na nov delovnik ovira cel kup težav

Anketa, ki jo je pripravil občinski sindikalni svet, je zajela 315 ljudi ali 10 odstotkov vseh zaposlenih v črnomljski občini. Anketiranci so odgovarjali na 50 vprašanj, ki so obravnavala predvsem otroško varstvo, prehrano in spremembe, ki bi jih prinesel nov delovnik. Anketo je izpolnilo določeno število moških

in žensk, ki so zaposleni v različnih delovnih organizacijah, imajo različne osebné dohodeke in različno izobrazbo in so doma iz različnih krajev občine. Anketiranci so odgovarjali na vprašanja z da ali ne, pri nekaterih podvprašanjih pa so lahko povedali tudi svoje osebno mnenje. Posebno pereče vprašanje

ki bi ga morali rešiti v črnomljski občini se pred uvedbo novega delovnega časa, je prav gotovo otroško varstvo. Kar 60 odstotkov vseh anketirancev je izjavilo, da s sedanjim otroškim varstvom niso zadovoljni. Zaposlene matere so poudarjale, da otroško varstvo v občini ni organizirano tako kot bi moralo biti in da so otroci še vedno preveč prepuščeni sami sebi ali pa česti in da se vedno bolj opaža, vsaj pri nekaterih, tudi vzgojna zanemarjenost. Otroci se tudi vsak dan bolj odtujujejo staršem in po mnenju anketirancev so prav tu vzroki za naraščajočo število mladostnih prestopnikov.

Anketa je pokazala, da prihaja 62 odstotkov vseh zaposlenih na delo peš, 9,5 odstotka se jih vozi s kolesom, 10,2 odstotka z motorji, 5,7 odstotka z avtomobilom, 3,8 odstotka z vlakom, 6,4 odstotka pa z avtobusom. Avtobusne in druge zveze niso vedno najbolj ugodne, zato je med zaposlenimi le 60 odstotkov taktih, ki kosijo v prvih dveh urah po končanem delu, 40 odstotkov pa ima kosilo šele tri ali štiri ure potem, ko zapustijo svoje delovno mesto. Tudi vprašanje prehrane na delovnih mestih ni zadovoljivo rešeno. Med anketiranci je kar 40 odstotkov taktih, ki prinašajo malico s seboj, 40 odstotkov dobiva malico na delovnem mestu, 5,4 odstotka anketirancev hodi na malico v delovnem mestu ali zasebne gostilne, kar 7 odstotkov anketirancev pa sploh ne malica.

M. PADOVAN

Na prste je treba stopiti tistim, ki se okoriščajo!

Na seji občinskega sveta za družbeni plan in finance so sklenili, da bodo povečali nadzor nad davkoplačevalci in preganjali tudi vse nepravilnosti, do katerih prihaja

Pred kratkim je bila v Črnomlju seja občinskega sveta za družbeni plan in finance, na kateri so razpravljali o povečanem nadzoru nad davkoplačevalci, zavzemali pa so se tudi za ponovno in strožjo obdavitvev privatnih obrtnikov.

Va seji, ki so se je udeležili tudi predstavniki iz večjih krajevnih središč, so ugotovili, da je na podeželju vsak dan več kmetov, ki zaradi starosti in bolehnosti ne morejo obdelovati zemlje in tudi ne plačevati vseh davkov. Sklenili so, da bodo organizirali v posameznih krajevnih središčih posebna posvetovalna, na katerih bodo odborniki predlagali in utemeljili morebitne odpise davkov za tiste, ki jih ne anorejo več plačevati.

Nekateri so na seji predlagali, da bo treba preganjati vse kupoprodajne in darilne

pregodbe, na novo bo treba ugotoviti njihovo davčno osnovo in po njej lastnike tudi obdavčiti. Tudi privatni obrtniki in gostilničarji imajo razmeroma nizko davčno osnovo. Ker prihaja do nekaterih nepravilnosti, bo treba v prihodnje poostri nadzor nad njimi in preganjati vsako nepravilno vodenje knjig ali pa utaje dohodkov. Uprava za dohodke naj bi v prihodnje natančneje nadzorovala tudi vse liste občanov, ki imajo zelo visoke izdatke za nakup različnih materialnih dobrin.

Na seji so poudarjali, da bodo morali v prihodnje kadrovske uprave za dohodke okrepiti in poskrbeti, da bodo delavci tudi primerno nagrajeni. Zaradi ostrejšega nadzora nad davkoplačevalci bodo morali nastavitviti na upravi za dohodke tudi finančne inšpektorja.

Več pomoči Huderovčevim!

Te dni vsi člani Huderovčeve družine v Lohvah pri Črnomlju hitijo še z zadnjimi manjšimi preureditvenimi deli v malem domku, kamor se bodo prihodnji teden vrnil trije člani. Ker se je doslej zbralo na posebnem računu, ki je bil odprt pri Komunalni banki, le malo sredstev, so lahko preuredili le strop in tla. Stara okna in tanke stene v zimskem času hiše ne bodo ubranile pred mrazom in če delovne organizacije v Črnomlju, ki doslej niso prispevale še skoraj ničesar, ne bodo prisloščile z denarjem na pomoč Huderovčevim, bodo troječki letos pozimi prav gotovo zmrzovali.

Velika razprodaja raznega tekstilnega blaga z 10 do 30-odstotnim popustom pri podjetju

„Delektstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

● **POSEBNA ŠOLA**, v katero naj bi se vključili dnevno manj razviti otroci, ki težko sledijo učnemu programu in svojim vrstnikom v redni šoli, letos se ne bo organizirala. Posebno šolo bi obiskovali otroci iz črnomljske občine, pridružitvi pa bi se jim tudi metliški otroci. Ker je v Beli kranji veliko takih otrok, bodo morali organizirati šolo vsaj do prihodnje jeseni.

● **ZA VEČERNO OSNOVNO ŠOLO**, ki jo je nameraval organizirati Zavod za kulturno prosvetno dejavnost, so se začeli zanimati tudi mladi ljudje, ki so zapostavljeni kot nekvalficirani delavci in nimajo končane osemelitve. Videti je, da so napolnile le spomna, da brez osnovne izobrazbe ne bodo mogli najti ustrezne zaposlitve.

NOVICE
ČRNOMALJSKE
KOMUNE

silite. Na osnovni šoli v Črnomlju se še niso odločili, da bi prevzeli pouk na večerni osnovni šoli. Poudarjajo, da bi jim večerna osemletna šola najbrž močno zmanjšala obisk v višjih razredih, na drugi strani pa poslabšala, da je v črnomljski občini še vedno skoraj polovica zaposlenih brez osemelitve in da je večerna šola potrebna prav zaradi njih.

● **PLESNI TEČAJ** namerava izdati letos organizirati Zavod za kulturno prosvetno dejavnost v je. senožaljski sezoni Tečaj bo obsegal 14 vaj, poučeval pa bo znani plesni učitelj Vinko Ban iz Ljubljane. Če se bo za tečaj prijaviло dovolj kandidatov, bodo poizkusili organizirati plesni tečaj tudi v večjih krajevnih središčih.

● **ANSAMBLI „PLAY BOYS“** iz Kočevja je gostoval v soboto v Črnomlju. Občinski komitej ZMS je organiziral v avli kulturno prostovoljnega doma tudi ples, ki se ga je udeležila skoraj vsa črnomljska mladina. Kočevski vokalno-instrumentalni ansambel, ki je doslej gostoval le v sivejnih krajih, so nagradili s toplim aplavsom.

Letos so vsi dobro delali

Danes so v Črnomlju občinski zbor občinskega sveta zveze kulturno prosvetnih organizacij, na katerih bodo govorili o doseganju delu in o finančnem položaju kulturno prosvetnih organizacij v občini.

V zadnjem času se je delo kulturno prosvetnih organizacij v večjih krajevnih središčih, pa tudi na podeželju močno razvilo. Gledališke amaterske skupine so začele tekmovali za Zupacičeve nagrade, oživeli pa so tudi pevski zbori in vaše folklorne skupnice.

Vsem nalogam je treba biti kos

V petek je bila 14. redna seja izvršnega odbora občinske konference SZDL Črnomelj. Na seji so govorili o organizaciji javne razprave o nekaterih predvidenih volilnih spremembah v posameznih krajevnih središčih, obravnavali pa so tudi dosežanje delo in sprejeti naloge, ki jih bodo morali še letos izvršiti.

Semiški gasilci so spretni in urni

V nedeljo so bile v Semiču gasilske vaje, katerih se jih je udeležilo 8 gasilskih društev. Gasilci so zbranim prikazali najrazličnejše spretnosti na oročju ter uporabo gasilske opreme. Dokazali so, da so večji vseh spretnosti in da jim v slučaju požara ne zmanjka poguma in urnosti. Ker v vseh gasilskih društvih primumnjuje predvsem mladih ljudi, bodo v bodoče najbrž tudi gasilske vaje ena izmed uspešnih oblik za navduševanje mladih, ki bi se lahko vključili v gasilske vrste.

Nekateri so dosegli uspeh, drugi pa se borijo z izgubo

Polletni obračuni so pokazali, da se je celotni dohodek v metliški občini povečal — Nekatero gospodarske organizacije so v prvem polletju zabeležile izgubo, ki je bila posledica najrazličnejših težav

V prvem polletju so skoraj vse gospodarske organizacije v metliški občini dosegle pozitivne uspehe. Celotni dohodek, ki so ga ustvarile, je znašal konec junija 37.358.078 din in je bil za 2,9 odstotka večji kot v istem razdobju lani. Kljub vsemu pa kažejo podatki posameznih gospodarskih organizacij, da zadnja leta njihov celotni dohodek pada in da je tudi ostanek dohodka, ki je namenjen za sklade gospodarskih organizacij, vsako leto manjši. Tudi osebni dohodki zaposlenih v zadnjem polletju niso naraščali. Skoraj povsod so ostali taki kot lani, zato so ostali še vedno med najnižjimi v Sloveniji.

Periodični obračuni za prvo polletje so pokazali, da znaša izguba, ki so jo imele Kmetijska zadruga, Hotelsko gostinsko podjetje in Lepis (ki ima izgubo še iz prejšnjih let) kar 167.456 din. Največjo izgubo so zabeležili v Hotelsko gostinskem podjetju, ki se je že od vsega začetka borilo s težavami. Tudi v kmetijski zadrugi so v prvem polletju zabeležili 33.000 din izgube. Da bi preprečili nadaljnji neuspeh, so se odločili, da bodo prenehali z živinorejsko proizvodnjo, ki je povzročila izgubo v skoraj vseh kmetijskih zadrugah na Dolenjskem. V Lepisu v prvem polletju sicer niso poslovali z izgubo, bremen pa jih izguba iz prejšnjih let, ki znaša kar 86.015 din.

Na vseh zadnjih sejah ob-

činske skupščine so odborniki ugotavljali, da so osebni dohodki zaposlenih v metliški občini še vedno pod republiškim povprečjem, saj zna-

šajo le 659 din na mesec. Da bi dosegli republiško povprečje osebnih dohodkov in ga izenačili, se bodo morali v prihodnje še bolj truditi.

Kalna pitna voda v Metliki

Po sobotnem in nedeljskem ludem deževju pred desetimi dnevi je metliški Obrh, kjer je tudi zajetje pitne vode, prestopil bregove. Hkrati je pričela teči iz pip rjava kalna brozga, tako gosta, da takšne Metličani še ne pomnijo. Umazana voda je tekla tri dni in šele v četrtek se je pričela počasi učiščati.

Seveda so bile razburjene zlasti gospodinjice, ki si v tej umazaniji niso upale prati perila. Tudi vodo, ki so jo potrebovale za kuho, so najprej nalile v posode, da se je gosta susedla na dno in so šele nato porabile odcejeno vodo.

Njihova slaba volja je bila sicer upravičena, toda za zdaj se ni dalo pomagati. Na Komunalnem podjetju, kjer skrbe za mestni vodovod, so povedali, da je voda pritekla predvsem iz zajetij pod Gorjanci. Mogoče je tudi, da je kak podzemeljski udar tako hudo kalil vodo. Vsekakor pa so čistilne naprave v Metliki zastarele in preslabke, da bi prestile vsa vodo, ki jo dne-

vno porabijo prebivalci, zlasti še industrijska podjetja. Profil tlačne cevi je premajhen, oba bazena preskromna, tako da bo ta nadloga odstranjena šele drugo leto, ko bo pri mestnem vodovodu izvršena temeljita rekonstrukcija zajetja. Do takrat bo pač treba potrpeti!

V živilskem laboratoriju pri Medobčinskem zavodu za zdravstveno varstvo v Novem mestu smo v torek izvedeli, da redno nadzorujejo vodo v zajetjih. Tudi metliško Komunalno podjetje redno pošilja vzorce iz svojih zajetij. Po analizah ni težko ugotoviti, da je metliška voda slaba in da jo je treba redno klorirati, da bi bila zdravju neškodljiva.

Po slučajnem vzorcu so letos v maju v živilskem laboratoriju ugotovili, da voda enkrat ni bila klorirana, vendar pa se je to zgodilo zaradi neradne dostave klora, ki jim ga dobavljajo podjetja iz drugih

Poleg Mercatorjeve samopostreznice v Metliki že stoji nova postaja milice. Gradnja, ki jo je prevzelo gradbeno podjetje Črnomelj, bo končana prihodnji mesec (Foto: Ria Bačar)

SPREHOD PO METLIKI

● **ČLANI ODBORA ZA PROSLAVO** 25-letnice ustanovitve XV. SNOUB — Belokranjske in občinske šole v Metliki so minuli teden obiskali mnoge občinske skupščine in odbore Zveze borov po Sloveniji in Hrvaški. Razdelili so jim propagandni material in se do govorili, da se čim več borov in drugih občanov udeleži metliškega slavnja 1. septembra letos.

● **NA KRIZISCU PRI STAREM PITU** v Metliki so postavili opozorilno tablo, s katero je razvidno, da je v prejšnjem vozovom, tovrnjakom nad 3 in pol tone teže in učencem avtomoto šole ob dotičnih anevih prepovedano voziti po asfaltirani cesti Novo mesto-Metlika. Omenjena voznila ne smejo biti na tej cesti v soboto in na dan pred državnim praznikom od 12 do 22. ure ter ob nedeljah in državnih praznikih od 4. do 24. ure.

● **NA CESTAH, KI DRŽE V METLIKO**, srečavamo v večernih in nočnih urah vse pogosteje kmetijske vozove brez opozorilnih luči. Ali je res potrebno, da bo šele nesreča, mogoče celo smrtna, opozorila te brezvestne voznike, da se igrajo s svojim in tujim življenjem?

● **V ŠOLI ZA KMETOVALCE** se lahko interesi vpišejo vsak

dan dopoldne v tajništvo osnovne šole v Metliki. Tam bodo dobili tudi vsa potrebna pojasnila. Vpis bo trajal do 30. septembra, nakar bi se pričel redni pouk.

● **V METLIškEM VINOTOCU** kmetijske zadruge so pričeli prodajati zgodnje namizno grozdje, in sicer po 3 din kilogram. Belo vino točijo po 4 din liter, črnilo po 5 din, medtem ko stane polilitska steklenica piva 1,70 din, tridecilitrska pa 1,40 din. Coats ve 1,1a 60, ora pa 70 par. Zadnje dni so prodali slasti velika mineralne vode (1,10 din steklenica), saj ljudje niso hoteli piti kalne brozge, ki je po zadnjem velikem deževju tekla iz metliških vodovodnih pip.

● **OKOLI 30 ITALJANSKIH RIBICEV** in lovcev je lovilo pred kratkim na Kolpi in v revirju gradške lovske družine. Tako so samo Gradčani za vstop v lovišče in za odstrel divjadi v treh dneh izdali od teh gostov čez 1800 N din.

METLIŠKI
TEDNIK

Krajevna skupnost o Žabji vasi

Samoprispevek za ureditev kanalizacije v Žabji vasi (zlasti še na Kodeljevem hribu), ki ga prebivalci že plačujejo, je zakonjen. Svet krajevne skupnosti v Novem mestu je 21. avgusta popoldne stori to s sprejemom posebnega sklepa o samoprispevku za prebivalstvo Žabje vasi. Prav tako je svet potrdil gradbeni odbor za ureditev kanalizacije in druga komunalna dela v Žabji vasi. Odbor so že pred meseci izvolili prebivalci na množičnem sestanku, na katerem so tudi soglašali z uvedbo samoprispevka. Gradbeni odbor 11 članov vodi krojaški mojster Jože Majerle. Svet krajevne skupnosti je na tej seji pregledal opravljene naloge krajevne skupnosti do 21. avgusta. Na prošnjo nekaterih članov bo predsedstvo krajevne skupnosti oskrbelo podrobnejše informacije o delu in nameravanih dejavnostih občinske skupščine in drugih organov in organizacij.

Javna razsvetljava v Straži bo

Po predračunu bo stala javna razsvetljava v Straži 33.000 dinarjev. Ta denar bo tudi dobil iz prispevka na mestna zemljišča. Krajevna skupnost je že dala izdelati načrte, zato upajo, da bodo še letos začeli z napeljavo. Krajevna skupnost Straža je letos pomagala tudi pri napeljavi kanalizacije v nekaterih vaseh. Prispevala je cevi in material za jasko, drugo pa so nli še bodo opravili vaščani. V Jurki vasi so napeljavo že skoraj končali, opraviti morajo le še nekaj manjših del. V Lokah imajo za gradnjo že vse pripravljeno in bodo začeli v kratkem kopati jarko in polagati cevi. Za Vavto vas še nimajo predračuna koliko bo kanalizacija stala, vendar imajo gradnjo v načrtu.

V imenu predsednika izvršnega sveta Staneta Kavčiča je v nedeljo popoldne razvil prapor ob visokem jubileju žužemberskih gasilcev njegov zastopnik Boris Lenarčič iz Ljubljane (Foto: S. Dokl)

Zakaj Žabkar ne dobi dovoljenja?

Oddelek za upravno pravne zadeve pri občinski skupščini v Novem mestu vztraja pri tem, da (po zakonu) ne more dobiti dovoljenja za obratovanje žage, kdor namerava razžagovati in obdelovati prage — Žabkarjevo zahtevo pa podpirajo tudi tri krajevne skupnosti

Pred nekaj več kot dvema letoma in pol je Alojz Žabkar iz Grmovelj zaprosil dovoljenje za obratovanje v venecijanki. Tako dovoljenje mu je oddelek za upravno pravne zadeve pri občinski skupščini v Novem mestu tudi dal. Letos je Žabkar zaprosil dovoljenje za pro-ureditev žage. Preden so mu izdali odločbo, so se z njim pomerili. Na pogovoru je prosilce izjavil, da želi še eno žago in sicer polnojarmenik, ki ga je med tem že nabavil. Pristojni oddelek je izdal 18. marca Žabkarju odločbo, s katero mu je bilo dovoljeno preurediti venecijanko, ne pa postaviti polnojarmenika. Žabkar se ni zadovoljil. Na občinsko odločbo se je pritožil republikanski sekretariatu za gospodarstvo, pritožbo pa so podpirale krajevne skupnosti Škocjan, Smetarja in Rakca ter nekatero delovno organizacijo. Sekretariat je oddeleku za upravno pravne zadeve naročil, naj izda novo odločbo.

Preden so Žabkarju na občini karkoli dali, so hoteli od njega dokončno vedeti, ali bo preurejal ali gradil. 17. junija so ga mail-Sali, izjavil pa je, da želi graditi samo polnojarmenik. Pred tem je v podobni izjavi, ki je v zapisniku in jo je Žabkar podpisal, navedel, da potrebuje polnojarme-

nik za rezanje in obdelavo prage. V tej izjavi je določil pristojni občinski oddelek glavni razlog, da ni izdal Žabkarju dovoljenja za postavitev polnojarmenika. Oddelek za upravno pravne zadeve se je pri odločitvi predvsem opiral na zakon, po katerem ni mogoče dati dovoljenja za delo, kakršnega bi opravljal prosilec (rezanje in obdelovanje pragov), uporabil pa je tudi mnenje podjetja NOVOLLES in GG, ki sta bili proti temu, da bi v Grmovljah postavili še polnojarmenik.

Zavajajo tega, poljasnjajo v pristojnem občinskem oddeleku, Žabkar nima možnosti, da bi do-

Lep praznik gasilcev Suhe krajine

Vreme je bilo tokrat žužemberskim gasilcem naklonjeno: v redu je potekala velika gasilska vaja, na okrašenem trgu pa se je zbralo mnogo domačinov in gostov. Botra gasilske zastave, ki jo je PGD Žužemberk razvil v nedeljo popoldne ob 80-letnici svojega obstoja, je zastopal Boris Lenarčič iz Ljubljane, navzoči pa so bili tudi predsednik Obs Franci Kuhar, sekretar Obs ZKS Miroslav Vate, predsednik obč. konference SZDL Slavko Dokl, predstavnik gasilske organizacije z raznih krajev Dolenjske in številni člani gasilskih društev.

Dolgoletni zaslužni član domačega gasilskega društva Jože Prusek je opisal 80 let

dela žužemberske požarne brambes, kakor se je kralno po ustanovitvi imenovala. Bila je prava gasilska organizacija v Suhi krajini in v teh 80 letih je rešila mnogo premoženja in pomagala ljudem. Tovariš Lenarčič je za njim čestital v imenu predsednika IS Staneta Kavčiča članom društva za visoki jubilej in želel društvu nove uspehe, kakor je ob igranju himne (igrala je novomeška godba na pihala) razvil prapor. Četa gasilcev pod poveljstvom E. Janežiča je strumno pozdravila novo zastavo, prapori sosednih društev pa so se ji poklonili. Prevzel jo je predsednik Janez Gliha in jo po kratki objubi izročil zastavonoši Poldežu Suhorepcu, naktar so pripeli spominske trakove in prebrali dolg spissek vseh, ki so podarili zlato in srebrne spominske žeb-ljčke.

Da je žužembersko gasilsko društvo med najstarejšimi v Sloveniji in da je naredilo v 80 letih ogromno dobrega, je nato poudaril tudi tov. Bo-lič, zastopnik republiške gasilske zveze. Čestital je za jubilej in izročil društvu odlikovanje I. stopnje, nato pa je razdelil gasilska priznanja še Jožetu Knafelcu z Dvo-ra, Janežu Glihi, Alojzu Hrovatu z Rebrji, tov. Petruni z Dvora in Cirilu Papežu ter Francu Šporarju iz Ilinj. V imenu občinske gasilske zveze je nato govoril Rudi Nanger in izročil diplomu društvu, zaslužnima članoma Francu Mrvarju in Jožetu Prusku pa prav tako lični diplomi. Franc Mrvar je za njim obudil spo-

mine na prehojeno pot, nakar so na gasilskem domu slovesno odkrili še spomin-sko ploščo.

S prijetno zabavo na trav-niški ob Krki je bilo nedelj-sko srečanje suhokrajinskih gasilcev zaključeno. Znova se je pokazalo, kako ljudje cenijo in spoštujejo delo naših gasilcev.

Tg.

Glasbeni kinotečni filmi v kinu „Krka“

Septembra bo v kinu »Krka« revija glasbenih filmov, ki bodo verjetno zadovoljili še tako izbir-čne gledalce, saj so ti filmi za-vzeti v zgodovini filma vidno me-sto in za marsikaterega menijo, da spada v sam vrh filmske u-stvarjalnosti na področju glasbe. Žal so podnaslovljeni v arshoh-vaščini, zato uprava kina prosi gledalce, da to sprejme z razume-vanjem. Na sporedu bodo:

3. 9. ameriški barvni film NE-POZABNA PESEM, ki so ga po-sneli 1955 in prikazuje biografijo Chopina. Film je režiral C. Vidor. V glavnih vlogah igra Paul Muni in Marie Oberon.

4. 9. italijanski barvni film VERDI iz 1955, režiser R. Mata-ranzo. Igrajo P. Cresso in A. M. Ferrero.

5. 9. nemški barvni film DEZE-LA SMEHILJAJA iz 1945, režija Hans Depe, igrajo Maria Egert in Jan Klopura.

10. 9. ameriški barvni film OKLAHOMA — opereta R. Roger-sa, igrajo G. Mac Roe, G. Gra-hame, G. Nelson. Režiser je Fred Zinnemann. Film so za široko platno posneli 1955.

11. 9. italijanski barvni film AIDA — opera iz 1957, režija Cle-mente Fracassi, igrajo Renata Te-baldi, Gino Bechi in Sophia Lo-ron, ter

12. 9. ameriški barvni film CARMEN JONES iz 1960. Film je režiral Otto Preminger, v glavnih vlogah pa igra Harry Belafonte in pokojna Dorothy Dandridge. V jugoslovanskih kinematografih te-ga filma niso dolgo predvajali, ker je bil odkupljen s svetlobnim in magnetiskim tonom. Tukrat so ga vrtili samo v kinematografih, ki so imeli takšne aparature. Sebe kasneje, ko je bil magnetisk ton uničen, so ga predvajali tudi v drugih kinematografih.

Zavod za kulturno dejavnost vabi vse ljubitelje glasbenih fil-mov, da kupijo abonmajske karte za vseh šest filmov, ki jih pro-dajajo z 20 odst. popustom. S temi vstopnicami grede lahko v kino ob 18. ali 20. uri, kadar pač želijo.

I. Z.

Po čem je kilometer slabe ceste?

V podjetju GORJANCI so izračunali, da je 1 km prevožene makadamske ceste natanko za 1 dinar dražji od enako dolge vožnje po asfaltu — Avto-bus živi na asfaltu 4 leta več kot na gramozni cesti

Če ste se odločili potovati iz Novega mesta v Sentjernej s svojim avtomobilom, gotovo ne boste zavili na gramozno, kotanjasto in prašno cesto, ki se vleče po desnem bregu Krke, ampak proti Mačkovecu in tam na avtomobilsko cesto, po kateri se boste peljali do Dobruške vasi. Ko boste zavili na desno, se boste še lep čas vozili po asfaltu. Se nekaj kilometrov makadamske ceste — pa to se še potopi — in ste v Sentjerneju.

Odveč bi bilo dokazovati, zakaj ste izbrali pot po asfaltu namesto poti po makadamski. Navsezadnje je dovolj, da prehodite nekaj km naprej po gramozni cesti in erako pot še po asfaltu, pa boste videli razliko na bolj in manj obrabljenih podplatih.

V podjetju GORJANCI v Vavti vasi, ki ima več deset tovornjakov in 35 avtobusov, so različno izračunali. Doka-zali so, da imajo pri istem vozilu na prevoženem km na asfaltu (sodobni) cesti 2,50 dinarja stroškov, na makadamski pa se stroški povečajo na 3,50 dinarja. Na makadamski cesti se stroški povečajo zaradi večje porabe goriva, večje obrabe gum, večjega napora motorja in seveda hitrejše poškodbe zunanosti vozila. Vozilu, ki vozi samo po klabi gramozni cesti, se zmanjša tudi življenjska doba. Pri GORJANCIH so izračunali, da lahko vozi nov avtobus (40 sede-žev), ki stane 200.000 dinarjev, po makadamski največ 6 let, po asfaltu pa vaaj 10 let.

Velike stroške imajo avto-busna in prevozniška podjet-ja zaradi predpisa o osnem pritisku. V Sloveniji je pred-pis tako hud, da bi mora-

li GORJANCI izločiti iz pro-meta vse avtobuse in veliko tovornjakov, če bi ga hoteli dosledno upoštevati. Resnica, da niti prazen avtobus ne bi smel na cesto, če bi strogo spoštovali predpis, vse pove. Toda če gre za potniška vo-zila, se pri prepovedi lahko pogleda malo skozi prste. Pri tovornjakih je kontrola doslednejša. GORJANCI so dvema tretjinama problema-tičnih vozil že vgradili tretjo os in tako zadostili predpi-su. Za vgraditve osi so lani plačali okoli 500.000 dinarjev (ena os stane okoli 30.000 dinarjev). Da bi lahko prilagodili vsa vozila stanju cest in omejitvam, pa potrebuje-jo daljši čas. Če bi imeli

boljše ceste, predpis o osnem pritisku ne bi bil tako strog, manj stroškov pa bi bilo tudi s prilagajanjem vozil.

I. Z.

Topliški bazen je kot s toplo sinjino nalit

Ureditev velikega in zgraditev otroškega bazena, rezervoarja, čistilnih naprav, bifeja in okolice je veljala več kot 1,2 milijona dinarjev

Iz Dolenjskih Toplic so te dni sporočili, da so tamkaj končali ureditvena dela na velikem zunanjem bazenu in kopalniških ter drugih novih pomožnih objektih okoli nje-ga.

Bazen, grajen po olimpijskih merah, je napojen s 1.600 m³ termalne vode, kate-re stalna temperatura se giblje med 25 in 28° C. Voda do-teka iz na novo zgrajenega rezervoarja na hribu nad naseljem, nato se v čistilnih napravah prečisti, posebni stroji pa jo po ceveh požene-jo v bazen. S termalno vo-do pounijo pravzaprav dva bazena, ker je poleg velikega še manjši bazen za otroke, ki so ga letos zgradili.

Voda v velkem bazenu je tako čista, da je možno vi-del celo v največji globini (bazen je globok več kot 3,5 m), kaj je na dnu. Kakar pa površino razgiblje veter, se zdi, kot bi se v bazenu lomila nebesna sinjina. Ker je dno in ostenje bazena svet-lomodro obarvano, je voda videti sinja kot Jadran.

Razen dnevnega je omogo-čeno tudi nočno kopenje v velikem zunanjem bazenu. Panoči dajejo svetlobo moč-

ni reflektorji, razmeščeni okoli bazena.

Okolica velikega bazena je asfaltirana, zasajena s travami in rožami ter ograjena. Prostran je prostor za son-čenje kopalcev.

Garderobnemu objektu so se pridruživli novi. Velja pred-vsem omeniti bife oziroma okrepčevalnico, kjer prodaja-jo poleg ekspresne kave ter alkoholnih in nesalkoholnih (osvežitnih) pijač tudi pri-grizke in sladkarije ter sad-je.

Zdraviliška uprava čuti ve-liko zadovoljstvo, hkrati pa tudi zadoščanje, da se je na-posled posrečilo urediti za-natje kopalniške prostore ta-ko, kot so dolga leta želeli. Mimogrede naj povemo, da je ureditev bazena in postavi-tev novih objektov in nap-rav veljala 1,2 milijona di-narjev. Dograjen oziroma urejen bazen s termalno vodo je velika pridobitev ne le za same Dolenjske Toplice, marveč tudi za zahodni del Dolenjske, za domače in tuje turiste, ki sem radi prihaja-jo, pa vabljivo in zdravo za-točišče za oddih in razvedri-lo.

Novomeška kronika

■ **POSEBNO IZDAJO** Dola, ki je prinesla vesti o tragičnih dogodkih na Čeboslovaškem, so Novomeščani pokupili v nekaj minu-tah. Na novomeških ulicah in trgih pa so se pojavili lupaki in napisi, ki obsojajo okupacijo Čeboslovaške. Prebivalci bodo spronijajo novo vesti iz okupirane Čeboslovaške.

■ **AKTOVKE, ZVEZKE**, knjige, svinčnike in druge šolske potreb-sčine je začela prodajalna Mladinske knjige v ponedeljek prodajati pod arkadami.

■ **SPODNJE PROSTORE** Mercatorjeve poslovne enote Standard v Dlančevi ulici so začeli pred krat-ko kratkim prenovljati. Uredili bodo stilsko igrivost.

■ **ABONENI ZA OULED** operni in baletni predstav SNG v Ljubljani je začel vstopati tudi Zavod za kulturno dejavnost v prostoru na Društvenem trgu.

■ **KINO DVORANO** v Doru JLA so pričeli pred kratkim be-liti, zato je nekaj časa brez film-skih predstav.

■ **NOVOMEŠKA POSTA** je bila v nedeljo, 23. avgusta med 18. in 19. uro zaprta, čeprav bi morala redno posloovati. Nekaj strank je hotelo oddati najne pošiljke, ven-dar pa delavnega uslužbenca ni bilo od nikoder.

■ **KROJASTVO** Matija Kren Dlančeva 5, Novo mesto obvešča cenjene stranke, da se je preselilo v nove prostore v isti ulici (bivši Radioservis) in se še nadalje pripo-roča!

»Ena gospa mi je rekla, da bo šla zdaj kar v tobačno tovarno po cigarete, ker jih trafikna na Glavnem trgu celih 14 dni ne more dobiti iz novomeškega skladišča, prodajalca pa priporoča kladilem, naj si jih sama tam počujejo.«

Vas potrošniki in kupci še ne poznajo? Pokličite Novo mesto (068)-21-227!

MOPEDISTI!

**PRIPRAVITE MOPEDE ZA REDNI
TEHNIČNI PREGLED!**

AVTOSERVIS »PIONIR«, NOVO MESTO

bo imel redne letne tehnične preglede v

- CRNOMLJU 6. in 7. septembra (pri Einsiedlerju)
- SMARJETI 9. septembra
- SENTJERNEJU 10. septembra
- ZUZEMBERKU 11. septembra
- DOLENJSKIH TOPLICAH 12. septembra
- NOVEM MESTU od 13. septembra dalje

Pregledi bodo vsak dan od 7. do 17. ure.

Lastnike opozarjamo, naj pravočasno uredijo svoje mopede in pripeljejo na pregled brezhibna vozila.

NOVOSTI ZA VAS

PEGI NA OLJE	— Husqvarna	8500 cal.	— cena 1.466,00 din
	— Onofri	8500 cal.	— cena 1.433,00 din
	— Alfa Potez	9000 cal.	— cena 1.254,00 din

ter Kontakt-Emo 3500 cal. z električnim vžigom

- najkvalitetnejše švedske ročne žage
- superavtomatski pralni stroji IGNIS K-563, 10 operacij
cena 3.650,00 din
- superavtomatski pralni stroji SIEMENS STANDARD, 10 operacij
cena 3.298,70 din.

Na zalogi tudi CANDY 68 in 75, ZOPPAS 570, GORENJE 653, 652, 603.
Najnovejši kombinirani štedilniki z 2 plinskima in 4 električnimi grelec,
pekačem in avtomatsko uro.
E-416-G SUPER-LUX Gorenje, cena 2070,00 din.

SP SUPERMARKET

LJUBLJANA, PASAZA NA AJDOVSCINI

Ribničani!

SLOVENIJALES

vabi na
**RAZSTAVO
in prodajo
POHIŠTVA**

ki bo v prostorih TVD PARTIZAN v RIBNICI
od 4.9.-12.9.1968, od 9-19 ure

POPUST
5%
kredit
do
1.000.000
SDin
brez
porokov
in
bez
zologa

PRI NAKUPU
PRALNEGA STROJA
GORENJE
DOBITE TUDI KUPON,
KI GA VNOVČITE V
ISTI TRGOVINI ZA
BLAGO PO VAŠI ŽELJI

KUPON za 50 Ndin
pri nakupu stroja
GORENJE tip 653

KUPON za 40 Ndin
pri nakupu stroja
GORENJE tip 603

KUPON za 25 Ndin
pri nakupu stroja
GORENJE tip 652

NOVOTEHNA

V PRODAJALNAH NOVOTEHNE V NOVEM
MESTU, TREBNJEM, METLIKI IN KRŠKEM
TER V PRODAJALNAH DRUGIH TRGOVSKIH
PODJETIJ, KI SO DELUJEJO Z NOVOTEHNO

rdečila za
ustnice in
laki za nohte

BB
**BRIGITTE
BARDOT**

AVTOMOBILISTI!

zdaj je čas

za zimsko protektirane
gum! — Ne vozite
z gladkimi in izrab-
ljenimi gumami, ker
drsijo in s tem ogra-
žajo varnost vožnje!

GRADBENO IN OBRATNO PODJETJE NOVO MESTO

je odprlo v svojem vulkanizerskem obratu
v Kettejevem drevoredu 1 — pri bencinski črpalki v Novem mestu
ZBIRALNICO AVTO PLAŠČEV ZA PROTEKTIRANJE Z LETNIM IN
ZIMSKIM PROFILOM.

PROTEKTIRANJE BO OPRAVLJAL

PROTEKTOR — VULKAN iz Ljubljane.

Trgovsko podjetje

SEVNICA
poslovalnica 6
TEKSTIL
(Postaja)

Veliko znižanje cen!

Od danes naprej prodajamo:

- moške sukničice od 60 do 80 din
- moške hlače od 30 do 50 din
- otroške plašče od 30 do 80 din
- ženske obleke od 25 do 30 din
- ženske najlon plašče samo 50 din

Vas potrošniki in kupci še ne poznajo? Pokličite Novo mesto (068)-21-227!

**ZAVOD
ZA KOMUNALNO DEJAVNOST
KRŠKO**

objavlja naslednja delovna mesta:

1. vodovodnega inštalaterja
2. vodje gradbene grupe delavcev zavoda

Za delovno mesto pod 1. se zahteva kvalifikacija VK vodovodnega inštalaterja in 5 let prakse (poznavanje del na inštalacijah v objektih, kakor tudi na inštalacijah oziroma montaži zunanjih vodovodnih mrež).

Za delovno mesto pod 2. se zahteva kvalifikacija KV ali VK zidarja s 5 ali 3 leta prakse. (Prednost imajo delavci z znanjem del pri gradnji kanalizacije).

Ponudbe za zasedbo delovnih mest sprejema 15 dni od objave. Prosnje je treba vložiti s prepisom spričevala o kvalifikaciji na upravni odbor zavoda.

Stanovanja niso zagotovljena.

Komisija za sprejem in razporejanje delavcev pri

VELETRGOVINI

mercator

LJUBLJANA
POSLOVNA ENOTA «STANDARD» -
NOVO MESTO

objavlja naslednja novoustanovljena delovna mesta za:

1. 5 prodajalcev v novi živilski trgovini na Glavnem trgu št. 3
2. 1 praktikanta v isti trgovini
3. 1 pripravnika za delo v knjigovodstvu

Pogoji:

1. za prodajalce kvalificiran delavec v trgovini
 2. za praktikanta dokončana osemletka
 3. za pripravnika končana ESS
- Nastop službe za prodajalce predvidoma v novembru 1968, za pripravnika in praktikanta pa takoj ali po dogovoru.
- Pismene ponudbe pošljite do vključno 7. 9. 1968 poslovnih dni: «STANDARD» Novo mesto, Glavni trg št. 3.

TRIKON
TRIKOTAŽA IN KONFEKCIJA
• KOČEVJE •

Upravni odbor osnovne šole

**NARODNEGA HEROJA
MARTINA KOTARJA**
iz Senjernerja
razpisuje naslednja prosta delovna mesta na podružnici v Orehoviči:

3 UCITELJE

za razredni pouk

Prijave sprejema upravni odbor najkasneje do 4. septembra 1968. Prednost imajo študenti TIS Novo mesto.

**POIZKUSITE NAŠE MESNE
PROIZVODE**

In ostanite tudi njihov potrošnik!

POSEBNO VAM PRIPOROČAMO:

- kranjske klobase
- tovske salame
- šunkarico
- vse ostale vrste klobas in salam

Za turenovke, pečeno in safalade sprejemamo posebna naročila

OBRAT
KLAVNICA
tel. 72-331

vsak četrtek

**ZA MLADE
PO SRCU**

objavlja naslednja delovna mesta:

**Tobačna tovarna
Ljubljana**

Tobačna ulica 5
razglašuje prazno delovno mesto

**POMOČNIKA
vodje poslovalnice
v Novem mestu**

POGOJI: VK ali K trgovski delavec s prakso do dveh oz. štirih let, vozniški izpit B kategorije.

Pismene vloge, z navedbo dosedanjih zaposlitev, naslovite na kadrovsko-socialni sektor Tobačne tovarne Ljubljana, Tobačna ulica 5 do 30. avgusta 1968.

Pijte naravne
sadne sokove

Belsad

Komisija za nabavo in odnuzitev osnovnih sredstev pri

**Cestnem podjetju
v Novem mestu**
razpisuje
JAVNO LICITACIJSKO
PRODAJO

**CESTARSKE HIŠE
v Kostanjevici**

Izključna cena 4.448 Ndin. Hiša ni vseljiva, ker obstaja na stanovanju stanovanjska pravica. Kupec mora podpisati izjavo, da bo en prostor v hiši brezplačno odstopil za potrebe delovodstva, del dvorišča pa za skladiščenje lesa za popravilo mostov.

Prodaja bo 6. 9. 1968 ob 9. uri v Kostanjevici. Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti kavicijo v višini 10% od izključne cene. Informacije dobite po telefonu: Novo mesto 21-065.

**«NOVOTEHNA»
NOVO MESTO**

razpisuje
a) delovno mesto
trg. pomočnika,
skladišnega delavca za določen čas,
b) učno mesto
vajenca
za prodajalno v **TREBNJEM**
Prosnje sprejema splošni sektor 15 dni po objavi.

Novost v svetovni kozmetiki

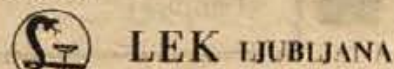
Uporabljam
gaby's spray
za idealno pričesko zato ker...

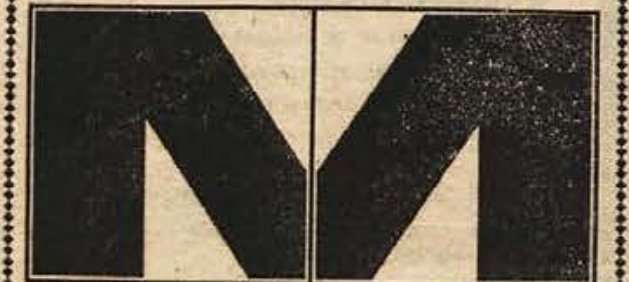
gaby's spray

ne masti in ne lepi las se razčesuje brez težav utrjuje in da lep sijaj pričeski

Po licenci **gaby's**
FLYNN COSMETIK
ekskluzivno v Jugoslaviji
proizvaja

Emajlirane kopalne kadi, izdelane iz 2 mm debele jeklene pločevine, vložene iz 1 kosa dolžine 120 in 160 cm in emajlirane v beli, modri in modro zeleni barvi izdeluje

Mercator

KOZMETIKA • USNJENA GALANTERIJA • BIZUTERIJA • MOŠKA, ŽENSKA, OTROSKA KONFEKCIJA IN PERILO • TEKSTILNO BLAGO • ŠPORTNE POTREBŠČINE • STEKLO • PORCELAN • GOSPODINJSKE POTREBŠČINE • ELEKTROAKUSTIČNI APARATI • ELEKTROGOSPODINJSKI APARATI • POHIŠTVO • ŠOLSKE POTREBŠČINE

do **MILIJON Sdin**
KREDITA — tudi
brez porokov!

blagovnica
ново mesto

TAPETE

ZA VSAK PROSTOR

Velika izbira francoskih in belgijskih papirnatih in plastičnih pralnih tapet za oblogo sten v STANOVANJIH, PISARNAH, KOPALNICAH, PRALNICAH — Izredno praktične za dekoracijo IZLOŽB IN RAZSTAVNIH PAVILJONOV

300 različnih modnih vzorcev strokovni nasveti lepilo za tapete

LJUBLJANA, Pasaža na Ajdovščini, etaža D — specializiran oddelek za prodajo tapet
GENE UGODNEJŠE KOT PREKO MEJE!

KMETOVALCI POZOR!

V Murski Soboti je konsignacijsko skladišče kmetijske zveze kmetov Štajerske iz Gradca, Avstrija. - Rabljeni KMETIJSKI STROJI, TRAKTORJI, PRIKLJUČKI, KOSILNICE, ORODJE, NOVI REZERVNI DELI. - Šestmesečna garancija - Zagotovljena servisna služba. - Možen nakup na kredit. - Ogled in prodaja pod strokovnim vodstvom od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure - KIK Pomurka, obrat KZ Agromerkur, Murska Sobota, Ulica Iva Lola Ribarja 3

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 15.15, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 30. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.30 Trikrat deset. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - Ekonomika. 12.40 Čez polja in potoke. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Turistični napotki. 15.25 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Človek in zdravje. 18.45 Kulturni globus. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Tajano Gros. 20.00 Koncert francoskega pevskega zbora Jean Paul Kreders iz Pariza. 20.30 Dobrimo se ob isti uri. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 31. AVGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.15 Glasbena pravilica. 9.30 Čez travnike sele. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - Stane Zorčič: Kako potekajo priprave za sprejetje novega vinskega zakona. 12.40 Pojeta Ema Redčepova in Predrag Gorkovič. 13.30 Priporočajo vam... 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 17.35 Igramo bene! 18.15 Pravkar prispelo. 18.50 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s orkestrom Ray Anthony. 20.00 Sobotni večer z napovedovalko Vero Bohoričevno. 21.30 Iz sonetke radia Koper. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 1. SEPTEMBRA: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke - Borislav Mrkič: O medvedku Tipku in njegovem zlatem zobku. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I. 10.00 Se pomnite, tovariši... a) Mile Pavlin: Napad na Sent Jernej, b) Franc Tomasič: Vrnilo se nas je samo sedem. 10.25 Pesni borbe in dela. 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. 13.15 Iz operetnih partitur. 14.00 Čez hrib in dol. 15.05 Popoldne ob zabavni glashi. 16.00 Radijska igra - Karel Heinz Tredup: Dnevnik Kellyja s kanonikom. 16.49 Glasbeni intermezzo. 17.05 Nedeljsko sportno popoldne. 19.00 Lahko noč, otroci! 20.00 »V nedeljo zvečer«. 22.15 Sretnadi večer.

Visoko kvalitetna sodobno embalirana

Zahtevajte jo v naši trgovini!

PONEDELJEK, 2. SEPTEMBRA: 8.08 Glasbena matineja. 9.15 Iz albuma skladb za mladino. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Krugar: Vrt v septembru. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Operni koncert. 18.15 »Signal«. 18.35 Mladinska oddaja: »Interni 409«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevco Edvino Fiserjem. 20.00 Skupni program JRT - studio Zagreb. 22.10 Radi ste jih poslušali.

SREDA, 4. SEPTEMBRA: 8.06 Glasbena matineja. 9.30 Pol ure z orkestri. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Josip Butinar: Velikost njiv in ekonomičnost obdelovanja. 12.40 Slovenske narodne pesni. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Mladina sebi in vam. 18.45 Naš odgovor. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Marjan Kozina: Ekvinokvij. 21.30 Godala v noči. 22.10 Zaplešite z nami.

ČETRTEK, 5. SEPTEMBRA: 8.06 Operna matineja. 9.30 V planinski koči. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila - Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milan Rovšan: Različni načini zatiranja rastlinskih bolezni in škodljivcev. 12.40 Iz kraja v kraj. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Koncert za oddih in zabavo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 15.40 V torek na svideenje! 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Igra simfoničnega orkestra RTV - Ljubljana. 18.15 Iz naših studiov. 18.50 Na mednarodnih krizopitih. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s pevko Metko Stok. 20.00 Radijska igra - Roger Richard: »Mala suita šakrnja«. 21.15 Parada popevk. 22.10 Glasbena modigra.

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 1. IX.

9.10 Kmetijska oddaja v madžarščini (Pohorje, Pešice) - (Beograd)
Test z glasbo (Ljubljana)
9.30 Dobro nečesto voščilo z Veselimi plazdarji in Beneškimi fanti (Ljubljana)
10.00 Kmetijska oddaja (Beograd)
10.45 Lev, kralj živali - serija Disneyjev svet (do 11.35) - (Ljubljana)
Nedeljsko popoldne
18.30 Osa - satirna humoristična oddaja (Zagreb)
18.50 TV Kalipot (Ljubljana)
19.10 Sence nad Notre Dame - serijski film (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Beograd)
20.45 Vijavaja (Ljubljana)
20.50 Zabavno glasbena oddaja - (Beograd)
21.30 Sportni pregled (JRT)
22.20 TV Dnevnik (Beograd)

20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)
20.35 Ekran na ekranu (Zagreb)
21.35 Zenski krič - zgodba iz serije Perry Mason (Ljubljana)
22.25 Poročila (Ljubljana)

ČETRTEK, 5. IX.

8.35 TV v šoli (Zagreb)
14.45 TV v šoli (Zagreb)
17.30 Boj za Geronima - iz serije Buffalo Bill (Ljubljana)
18.00 Po Sloveniji (Ljubljana)
18.15 Propagandna modigra - (Ljubljana)
18.20 Moški abor Slava Klavara iz Maribora - oddaja iz cikla Naši zbori (Ljubljana)
18.45 Kalejdoskop (Ljubljana)
19.05 Zabavno glasbena oddaja - (Beograd)
19.45 Cikeak (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik z dodatkom - (Ljubljana)
20.45 Vijavaja (Ljubljana)
20.50 Pickwickovci - nadaljevanje dramatisiranega romana - (Ljubljana)
21.50 Plesni orkester RTV Ljubljana - oddaja iz Jazz festivala v Ljubljani (Ljubljana)
22.10 Poročila (Ljubljana)

PETEK, 6. IX.

9.35 TV v šoli (Zagreb)
14.45 TV v šoli (Zagreb)
18.30 Po Sloveniji (Ljubljana)
18.45 Propagandna modigra (Ljubljana)
18.50 Reportaža (Zagreb)
19.20 Reportaža s Partizanskega slavlja v Beli krajini (Ljubljana)
19.40 Pločča za poletje (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)
20.35 Karel Čapek: RUR - TV drama (Ljubljana)
21.35 Koncert dunajskih filharmonikov (Ljubljana)
21.50 Poročila (Ljubljana)

9.35 TV v šoli (Zagreb)
14.45 TV v šoli (Zagreb)
18.30 Tiktak: Zaba v črnilnici - (Ljubljana)
18.45 Beethoven, Schubert - oddaja iz cikla Zapojte z nami (Ljubljana)
19.05 Vikingi - švedski film - (Ljubljana)
19.35 Češkoslovaški folklorni ansambel Urpin (Ljubljana)
19.55 Cikeak (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Mlin na Padu - italijanski celovečerni film (Ljubljana)
Poročila (Ljubljana)
Simfonični koncert (Skopje)

TOREK, 3. IX.

9.35 TV v šoli (Zagreb)
14.45 TV v šoli (Zagreb)
18.50 Risanke (Ljubljana)
18.50 Filmska burleska (Ljubljana)
19.05 Jesenske spremembe - iz četrdesetih serije Leto kornika skozi čas (Ljubljana)
19.55 Cikeak (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)
20.40 Spopad med spoloma - ang. filmska kom. - (Ljubljana)
Ponovitev (Ljubljana)
Poročila (Ljubljana)

SOBOTA, 7. IX.

9.35 TV v šoli (Zagreb)
14.45 TV v šoli (Zagreb)
18.03 TV Robot - zabavno glasbena oddaja (Skopje)
18.45 Cikeak (Ljubljana)

9.35 TV v šoli (Zagreb)
18.30 Disneyjev svet (Ljubljana)
19.20 S kamero po svetu - (Ljubljana)
19.45 Cikeak (Ljubljana)
20.00 TV Dnevnik (Ljubljana)
20.30 Vijavaja (Ljubljana)
20.35 Zabavno glasbena oddaja - (Beograd)
21.35 Karavana zapravilčkov - (Ljubljana)
22.20 Osvajalci - serijski film - (Ljubljana)
23.10 TV Kalipot (Ljubljana)
23.30 Poročila (Ljubljana)

Vaše zaloge

so mrtev kapital v skladiščih! Razprodajte jih in pomagajte si z denarjem, ki ga boste dobili na ta način! Obvestite javnost in kupce, koliko odstotkov popusta ste namenili za blago iz zalog! Pri tem Vam najbolj učinkovito pomaga oglas v lokalnem tedniku!

POMAGAJ SI SAM IN UNIOR® TI BO POMAGAL

SEST KNJIG SAMO DVAJSET DIN

V VSAK SLOVENSKI DOM...

KNJICE PREŠERNOV. DRUŽBE!

PIPS

USPEŠNO UNIČUJE MUHE, KOMARJE, MOLJE, RASTLINSKE UŠI, BOLHE...
KRKA - TOVARNA ZDRAVIL, NOVO MESTO

8 + 5

OSVAJA SVET IN NAGRAJUJE

Če boste kupili enega izmed skrivnostnih izdelkov in rešili nagradno izpolnjevanje, ki jo izrežete in hkrati s kuponom za zrebanje, katerega dobite ob nakupu izdelka, pošljete proizvajalcu, boste vključeni v veliko nagradno zrebanje v drugi polovici decembra!

1. NAGRADA FIAT 124
39 NAGRAD IZDELKOV EMO:
štedilnik TOBI tip 166,
štedilnik na elektriko in plin TOBI tip 170,
omarica za pomivanje posode...

EMO

CELJE

P_C_N_O_E
_M_8_IN_E_0_5
N_JV_C_I_DOS_Z_K
T_O_L_I_T_E_T_HN_K

kdor ponudi DONAT ponudi zdravje

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 30. avgusta — Roza
Sobota, 31. avgusta — Rajko
Nedelja, 1. septembra — Tilen
Ponedeljek, 2. septembra — Stefan
Torek, 3. septembra — Darja
Sreda, 4. septembra — Ida
Četrtek, 5. septembra — Ljuba

KINIO

Brežice: 30. in 31. 8. špansko-italijansko-francoski barvni film »Mož iz Istanbula«. 1. in 2. 9. ameriški barvni film »Operacija strelišča«. 3. in 4. 9. jugoslovanski film »Diverzanti«.

Črnomelj: od 30. 8. do 1. 9. ameriški barvni film »May fair lady«. 3. in 4. 9. italijanski film »Zapeljivke«.

Kočevo — Jadran: 31. 8. in 1. 9. ameriški barvni film »Arabske«. 2. 9. ameriški barvni film »Nasilje v Djerihu«. 3. in 4. 9. ameriški film »Kralj sonca«. 5. in 6. ameriški barvni film »Mutiljete«.

Kostanjevica: 31. 8. italijanski barvni film »Noči orientala«. 1. 9. italijanski barvni film »V soči inkvizitorjev«. 4. 9. ameriški film »Forturite«.

Metlika: od 30. 8. do 1. 9. ameriški film »Sabotazas in ameriški barvni film »Divja reka«. 4. in 5. 9. češki barvni film »Dama na kolesih«.

Mokronog: 31. 8. in 1. 9. angleški film »Darlings«.

Nova mesta: od 31. 8. do 2. 9. ameriški barvni film »Serif iz

Dodge Cityja«. 3. 9. ameriški barvni film »Nezobna pesma«. 4. 9. italijanski barvni film »Verdis«. 5. 9. nemški barvni film »Dečela smehljajna«.

Ribnica: od 31. 8. do 1. 9. fran. češki film »Dokler si zdravi«.

Sevnica: 31. 8. in 1. 9. ameriški film »Na svidenje Karlova«. 2. 9. ameriški film »Sodražica«. 31. 8. in 1. 9. an. gleški barvni film »Beeketa«. 2. 9. ameriški film »Sentjernej«. od 30. 8. do 1. 9. »Klic trobentes«.

Trebnje: 31. 8. in 1. 9. francoski avanturistični film »Što tisoč dolarjev na soncu«.

VAHVAJAB

Ob brežici izgubi moje ljube žene in matere

FRANČIŠKE ANDRUŠIČE

iz Gor. Kamenja

se zahvaljujemo vsem, ki so jo sprejeli na njen zadnji poti in ji darovali venec in cvetje. Posebej se zahvaljujemo Jožetu Banu za vso pomoč in Rudiju Mrzutu za govor. Vsem skupaj še enkrat hvala! Zaljubljeni mož, hčerka Mari z mojim, sinova Rudi in Karel

OBVESTILA

Gostilna v Beli cerkvi vabi na vinsko trgatev, ki bo 3. 9. 1968. Zabaval vas bo kvintet Vaseli Dolenjci (brata Siska).

KOTLE za žganjenko vseh vrst izdeluje kvalitetno V. Kapelj, ba

krakotlarstvo, Ljubljana, Aljazeera c. 4 — Siska.

OBLACLA OGIŠTI takoj Pralica in kosična čistilnica Novo mesto, Germova 5.

SCETKE ZA LOSILCE in za sesalce za prah obnovi ščetarstvo Arnič, Ljubljana, Trnška 52.

Posk na zdravstveni koli se bo začel 5. septembra ob 8. uri.

Gostilna Romana Zorka iz Družinske vasi prirodi v nedeljo 1. 9. vinsko trgatev. Zabaval vas bodo Vaseli fantje iz Mokronoga. Vahljent!

PREKLICI

Franc Brezani, Brezovica 17 pri Šmarjeti, živim v Nemčiji, preključem vsako hojo čez moj vrt. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

Anton Rozman, Dol. Karteljevo 7, Mirna peč, prepovedujem hojo, pačo in vožnjo po mojem posestvu vsem sosedom, posebno Jožetu Novaku in Alojzu Sajetu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Zvar iz Vrhnike — Matjaža, Terezija Zub, čič iz Črnomlja — Damirja, Marija Breznik iz Sel pri Hinjahu — Marijo, Majda Ivanov iz Praproč — Suzano, Jožefa Hrnar iz Krušova — Franca, Martina Kusma iz Zabjaka — Anko, Ida Krevs z Malga vrha — Anito, Kristina, Vidmar iz Viseja — Marjana, Marija Gorčin iz Smolenje vasi — Franca, Anica Lazar iz Zapuš — Čvetko, Helena Skedel iz Dobruške vasi — Drago, Amalija Govednik iz Gradaca — Ivanko in Petra, Ana Jerčnovič iz Gribel — Antona, Neška Klajder iz Gornjega Sunadoja — dečka, Marija Sudar iz Metlike — Martjo, Martina Likar-Kumelj iz Zuhemberka — Intoka, Nataša Lalček iz Ledče vasi — Tomaža, Antonija Kocjan z Potovrha — Antona, Jožefa Kump iz Orhra — dečka, Vida Proje iz Dolnjih Praproč — dečko, Tončka Brunskole z Hrasta — dečka, Antonija Stariha z Osojnika — dečko, Draga Kovačič z Krča — dečko, in Anica Pekonja iz Raven — 2 dečka.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Šefica Kapusta iz Drenja — Sanjo, Marja Završnik iz Orebovega — Romano, Ana Kostanjšek iz Kriča — dečko, Majda Vidmar iz Brežic — Ljudmilo, Slanka, Petrovič iz Brežic — Mirjano, Dragica Vlahovič iz Hrastine — Renato, Vera Kosce iz Sentenarta — Tatjano, Marija Križan z Srečnice — Jerneja, Regina Jecer iz Klanjca — Renato, Nada Rutar iz Krške vasi — Jerneja in Ivanka Pavlija iz Sel — dečko.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici:

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Helena Ferencak, mati kmota iz Gor. Lenarta, je padla v stanovanju in si zlomila levi kolč. Franjo Pek, kmet iz Pluske, je padel s voza in si poškodoval glavo; Stanislav Butara, stroj, tehnik iz Cerkelj, je padel s motorjem in se poškodoval glavo; Anica Leš, gospodinja iz Plac, je padla z drevesa in si poškodovala glavo, levo roko in levo nogo.

Čudne navade v Bučni vasi

Starsi v Bučni vasi pri Novem mestu, posvarite otroke, da ne bodo metali kamenja in sadja v avtomobile! Hitro lahko pride do nesreče, vaša odgovornost pa je tudi precejšnja. V nedeljo zvečer okoli 19.30 je fant, star kakih 11-13 let, izza kozolca na ovinku, na katerem se odpre pogled na novo stanovanjsko kolonijo, metal kamenje na osebne avtomobile. Ko se je nek sofer ustavil in skočil iz avtomobila, je fant pobegnil v dolino, v kateri raste skupina dreves, od tam pa še naprej proti hosti. — Ukrepajte, dokler je čas!

Na travniku sta trčila

Motorist Franc Zofič s Cirknika se je 13. avgusta popoldne peljal iz Globokega proti Brežicam. V Cundrovcu je opazil, da je iz dvorišča zapeljala na cesto kolesarka Ana Kržan. Z zvočnim signalom jo je opozoril, tako da je za trenutek obstala, nato pa nadaljevala vožnjo preko ceste. Da bi preprečil trčenje, je zavozil v levo preko ceste na travnik, zato pa je storila tudi kolesarka, da sta potem trčila na travniku. Kolesarka je pri tem leže poškodovana po kolenu, škoda na vozilih pa je za okrog 100,00 dinarjev.

Srečanje na ozki cesti

Voznik osebnega avtomobila Jože Germovšek iz Podgorja je 17. avgusta popoldne vozil iz Brežic proti Globokemu. V vasi Crnc je nasproti privozil voznik tovornega avtomobila Jože Kukovica iz Zakota. Ko sta se na ostriem ovinku in ozki cesti srečala, sta trčila, ker je Germovšek vozil s neprimerno hitrostjo. Na vozilih je za okrog 400 dinarjev škode.

Trčenje pod Lisco

Franc Tihole iz Sevnice se je 18. avgusta popoldne peljal s osebnim avtomobilom proti Lisici. Nasproti navozil mu je pripeljal v levo, nekoliko nepreglednem ovinku po levi strani ceste voznik osebnega avtomobila Ivan Siemencnik iz Prekorja in trčil v avtomobil Tiholeja. Pri trčenju se je laže poškodovala sopolnica Pavla Godler iz Zelca. Na vozilih je za okrog 5.000 dinarjev škode.

Mopedist je zavozil na levo v pločnik

17. avgusta popoldne se je pripetila prometna nesreča na Trgu svobode v Sevnici. Od Šmarja proti Sevnici je po sredini ceste privozil mopedist Rudolf Karlič s Teslo. Na tgu svobode ga je dohitel voznik avtobusa Ludvik Volčansek iz Brezine, ki je z zvočnim signalom opozoril mopedista, da se umakne na desno stran, kar je tudi storil. Ko je avtobus odpeljal mimo mopedista, je ta zavozil s desne na levo stran in se v neznanega vzroka zaletel v pločnik in padel po estu. Zaradi poškodb so ga odpeljali v celjsko bolnišnico. Odvzeta mu je bila tudi kri zaradi preiskave.

Na ovinku sta trčila

Voznik osebnega avtomobila Martin Račič iz Trbovelj se je 17. avgusta popoldne peljal iz Sebnice vasi proti Cerini. Nasproti je privozila voznica osebnega avtomobila Teresija Tomšič iz Polja pri Ljubljani, s katero je na ostriem ovinku zaradi neprimerne hitrosti prišlo do trčenja. Na vozilih je za okrog 1.800 dinarjev škode.

Štefan: avtomobil razbit, potnici v bolnišnici

23. avgusta zvečer je pri Štefanu zapeljal s ceste voznik osebnega avtomobila Milan Teran iz Novega mesta. Z bankine je zdrnil v levi usok, kjer se je prevrnil na streho. Iste poškodovani sopoltnici so odpeljali v novomeško bolnišnico. Škoda so ocenili na 15.000 dinarjev.

Dobruška vas: tovornjak s pivom se je prevrnil

Štefan Vovko iz Zabje vasi je 24. avgusta s tovornjakom, na katerem je bilo pivu in druge pijače v steklenicah, pri Dobruški vasi zavil na cesto proti Sentjerneju. Ker je po prikličku prišel kombi, se mu je Vovko umaknil na rob ceste, kjer pa se je tovornjaku udrla, da se je prevrnil. Škoda so ocenili na 12.000 dinarjev.

Ponikve: Nemeč zaspal za krmilom

23. avgusta zjutraj je za krmilom osebnega avtomobila, s katerim se je peljal iz Zagreba v Ljubljano, zaspal nemški voznik Josef Wann. Vozilo se je hitro zmanjšalo na bankini in treščilo v smarnik. Voznik se je ranil in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico. Po prvi oceni je škoda za 10.000 dinarjev.

Mačkovec: štirje poškodovani

24. avgusta popoldne se je Franc Zupančič peljal s osebnim avtomobilom iz Novega mesta domov v Mačkovec. Ustavil se je na sredini ceste in dal znak, da bo zavil na levo. Nasproti se je s hitrom pripeljal Zagrebčan Danilo Žrnak. Ker je Zupančič v tem trenutku prehitel Janca Gorenc z renaultom celjske registracije, so vozila treščila. Štirje osebe so bile laže poškodovane. Škoda so ocenili na 6.000 dinarjev.

Zaradi treh srnjakov 11.700 dinarjev škode

19. avgusta je Martin Rajk iz Bojanje vasi na mokri cesti pri Koroski vasi zavril tovornjak, da se bi prevozil srnjaka, ki je skočil na cesto, pri tem pa ga je zaneslo s ceste, da se je na strmini prevrnil. Škoda so ocenili na 10.000 dinarjev.

Istega dne je srnjak skočil tudi v karteljevskem gozdu pred osebni avtomobil, s katerim je v Zagreb potoval Francoski Michel Francaise. Voznik je močno zavril, bilo pa je že prepozno. Zaradi trčenja so ocenili škodo na 1.000 dinarjev.

Podobno nesrečo je doživel Novomešan Rihard Romih 24. avgusta zvečer pri Rihni vasi. Srnjaka, ki je skočil pred njegov avtomobil, je podrl, da je poginil. Škoda pa so ocenili na 700 dinarjev.

Ruhna vas: nesrečno prečkala cesto

22. avgusta zvečer je Antonija Kirat iz Ruhne vasi prečkala avtomobilsko cesto. Z osebnim avtomobilom se je pripeljal Nemeč Helmut Dirks in jo zbil na tla. Antonija Kirat je došla poškodovana na levi nogi in so jo odpeljali v novomeško bolnišnico na zdravljenje. Škoda so ocenili na 300 dinarjev.

Gradišče: poltovornjak na strehi

Črti Klemenčič je 20. avgusta pri Dol. Gradišču na polti v Dolenjske Toplice s poltovornjakom srečno tovornjak, zapeljal preveč na desno, sadel smernik in se prevrnil na streho. Škoda so ocenili na 3.000 dinarjev.

Odrga: prezrl vozilo pred seboj

23. avgusta zvečer je Jura Jčukanec iz Zagreba na avtomobilski

cesti pri Odrgi zmanjšal hitrost, da bi z osebnim avtomobilom lahko varno prehitel stojajo vozilo. Dva dni Lukša in Zagreba se je pripeljal za njim in se iz prekratke varnostne razdalje zaletel v njegovo vozilo. Škoda so ocenili na 3.000 dinarjev.

Dol: prehitel na ovinku

Ljubljanka Marija Koleno je 20. avgusta zjutraj v Dolu pri Trebnjem s osebnim avtomobilom na ovinku prehitela voz s kolesarji, ki ga je vodil Franc Lavriha iz Dola. Naproti se je s osebnim avtomobilom pripeljal Novomešan Mirko Vesel in močno zavril, kljub zaviranju pa se mu ni posrečilo preprečiti trčenja. Škoda so ocenili na 3.000 dinarjev.

Peš po cesti ob pločniku

13. avgusta popoldne se je pripetila prometna nesreča na cesti med Breznicami in Sevnico. Kolesar Isidor Urh iz Brezja je vozil pravilno po desni strani od Breznic proti Sevnici, nasproti pa je prišla peš po levi strani Marija Radaj iz Breznic. Ker sta na kolesarjem vozila dva nesnana tovornjaka, se je kolesar moral umakniti skrajno na desno, Radajeva pa je šla še naprej po cesti, čeprav bi se lahko umaknila na pločnik. Kolesar se je zaletel v njo, da sta oba padla po cesti. Radajeva si je pri padcu zlomila levo roko in so jo odpeljali v novomeško bolnišnico.

Vožnja brez voznškega dovoljenja

Voznik tovornega avtomobila Ivan Ivanuš iz Stare vasi je 13. avgusta zjutraj vozil iz Brezine proti Brezicam. Na ravni cesti je prehitel avtomobil, ki je na nesprotni smeri mu je iz vaske poti pripeljal mopedist Stanko Novak iz Zakota, ki se ni preprečil, če je cesta prosta in tako zapeljal pred zadnje kolo tovornjaka. Zaradi trčenja v tovornjak je mopedista vrnil na desno stran ob cesto. Pri tem je dobil udarec po roki in nogi, vendar zdravniške pomoči ni iskal. Vozil je brez voznškega dovoljenja. Na mopedu je za okrog 900,00 dinarjev škode.

Trčenje v križišču

Ludvik Kunej iz Arnovega vasi se je 15. avgusta zjutraj peljal s osebnim avtomobilom iz Brezice proti domu. V križišču ni pogledal, če je cesta prosta in je zavozil v sredino križišča prav v trenutku, ko je iz smeri Artilje po prednostni cesti oz. kot prednostni vozač privozil voznik osebnega avtomobila Franc Klobasa iz Brezianice. Kljub zaviranju je prišlo do trčenja. Na obeh vozilih je nastalo za okrog 4.000 dinarjev škode.

Kolesarja so odpeljali v bolnišnico

Kolesar Ivan Podgoršek iz Dolenje vasi se je 14. avgusta popoldne peljal od Bojnega proti Globokemu, kjer mu je nasproti privozil neznan voznik osebnega avtomobila, kateremu se je umaknil na skrajno desno stran in pri tem zavozil na granoto ter padel. Pri tem se je teko poškodoval, da so ga odpeljali v brežiško bolnišnico.

Izsiljevanje prednosti

15. avgusta popoldne se je pripetila prometna nesreča na križišču Križišnikove ulice in Ceste pod obzidjem v Brežicah. Obe cesti sta s prometnim znakom prepovedani za vsa vozila. Po Križišnikovi je v smeri križišča pripeljal s osebnim avtomobilom Edo Verstovšek iz Brežic, po Cesti pod obzidjem pa je v križišču pripeljal voznik osebnega avtomobila Zlatko Pešec iz Ljubljane, ki v križišču prvemu, kot desnemu, ni ostopil prednosti. Med obema je prišlo do trčenja in je na avtomobilu za okrog 4.000,00 din škode.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

ISCEMO ZENSKO za varstvo dveh otrok. Oglasite se v dopoldanskem času pri dr. Križmanu, bolnica Novo mesto, Kaandija.

STANOVANJA

V KRŠKEM sprejemam dva dijaka na stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista (1456/68).

GARSONJERO, novo, moderno opremljeno, centralno ogrevano, sončno, ugodno prodam v Novem mestu. Vselejva takoj. Poročite pod »Mestne novice«.

MIRNA, solidna trgatev, laže neopisljivo sobo v Novem mestu. Plača dobro. Naslov v upravi lista (1463/68).

MOTORNA VOZILA

PRODAM FIAT 500 C — topolino, brezhiben. Matoh, Padešičeva 23, Novo mesto.

PRODAM SPACER furgon. Anton Zupančič, Adamčeva 15, Novo mesto.

PRODAM DOBER diesel poltovornjak 2,5 l, letnik 1963, za 16.000 Ndin. Milana Majona 47, Ljubljana.

PRODAM AVTO zastava 600 D. Naslov v upravi lista (1454/68).

PRODAM PRIMO ali zamenjam za moped. Hočevar, Vrbovcova 18, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjeno motorno kolo znamke BMW, 250 cm, leto izdelave 1956. Interesenti ostrooma kupou dajam možnost plačila tudi s čekom za posojilo. Ogled motorja vsak dan pri Jože Taniko, Ribnica 206, Ribnica na Dol.

POCENI PRODAM lovni avto Mercedes 322, letnik 1963, dobro ohranjen. Naslov v upravi lista (1466/68).

UGODNO PRODAM moped T.12 s tremi prestavami. Stane Pustavrh, Zabja vas 116, Novo mesto.

PRODAM

UGODNO PRODAM motorno kosilnico Alpino s ščitveno papravo v novem stanju. Marija Gabrijač, Malkovec 22, Trzinče.

KOZOLEC — enojnik, poceni prodam. Ivan Globovnik, Skočjan 2.

PO UGODNI CENI prodam dobro ohranjeno kompletno spalnico. Naslov v upravi lista (1445/68).

PRODAM trofazni elektromotor 2KS. Informacije: Gotlib, Otočec 3 ob Krki.

UGODNO PRODAM rabljeno stružnico, stružna dolžina 1,30 m. Naslov v upravi lista (1439/68).

PRODAM KRAVO s junčkom, starim 30 dni, ali zamenjam za vozno junčka. Klemenčič, Združna vas 41, Otočec.

PRODAM kombiniran brusilni stroj za parket s krožno žagico. Martin Stipič, Podbočje 67.

RAZNO

V NAJEM oddam garažo v Kandiji. Naslov v upravi lista (1443/68).

POUČIJEM nemščino, angleščino in francosčno sotarje, odnase v skupinah od dva do šest. Pričetek 15. septembra. Dermovšek, Paderšičeva 21, Novo mesto.

NAJBOLJŠE DARILO za vašo dečko vam pripravim zlatar, Gosposka 5, Ljubljana (polog univ. verz).

PRED JEDJO in po njej morate misliti morda na svoj želodec, če ga zdravite brezuspešno z različnimi zdravili. Še že poskusili s prečiščenim in učinkovitim naravnim zdravilom — s rogačkim DONAT vrelcem? Zahtevajte ga v trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri trgovskem podjetju IMELJNIK, STAN-DAHD (MERCATOR) in pri DOLENJKI.

JABOLČNI KIS dobite pri Pauče, Novo mesto, Ljubljanska 4.

V vsako hišo vsak četrtek DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnjak (glavni in odgovorni urednik), Risa Bačar, Miloš Jakopac, Marjan Logan, Marija Padovan, Jože Primc, Jožica Teppy in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 Ndinarjev (3200 Sdin), polletna naročnina 16 novih dinarjev (1600 Sdin); plačljiva je vnaprej — Za izmenjavo: 50 novih dinarjev (5.000 Sdin) oz. 4 ameriške dolarje ali ustreza druga valuta v vrednosti 4 ameriških dolarjev — Tekoči račun pri podr. SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal: 33 — Telefon: (068)-21-327 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska ČP »Delo« v Ljubljani!